

ПАЛИТИКИН

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Шведска
25.00 SEK, Аустрија 40.00 ATS, Словенија 250 SLT,
Македонија 70 ДЕН 3.50 USD 12.00 HRK

ISSN 0032-339-x

9 770032 339010

ЗАБАВНИК

1. VIII 1997. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIX • ЦЕНА 10 ДИНАРА • БРОЈ 2373

НОВО ЗАНИМАЊЕ
СУПЕРХЕРОЈ

За све од 7 до 107

Фирма

Веровати или не!

СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У БАЦАЊУ КРВАВИЦЕ

ОД 1837. ГОДИНЕ, ОДРЖАВА СЕ СВАКЕ ГОДИНЕ У РЕМС-БОТОМУ У ЕНГЛЕСКОЈ, ГДЕ УЧЕСНИЦИ КРВАВИ-КОМ ГАБАЈУ КРОВ КАФАНЕ.

АЛАТКЕ ЗА ВАЂЕЊЕ БУБА

ПРАВЕ БРАНЕ ИЗ НОВЕ КАЛЕДОНИЈЕ ТАКО ШТО ОДЛОМЕ ГРАН-ЧИЦУ СА ДРВЕТА, СКИНУ ЛИШКЕ, А ЗАТИМ НАОШТРЕ ЈЕДАН КРАЈ ДА БИ ЊИМЕ ВА-ДИЛЕ БУБЕ.

335,5
КИЛОГРАМА
ЈЕДНОМ
РУКОМ

ПОДИГАО ЈЕ
ХЕРМАН ГЕРНЕР
1920. ГОДИНЕ.

Сандале учвршћене За Шроношце

ЧИЈА ВИСИНА МОЖЕ ДА СЕ ПРИЛАГОДИ ТАКО ДА ЊИХОВ ВЛАС-НИК БУДЕ ВИШИ И ДО ПОЛА МЕТРА НАПРАВИО ЈЕ ЈЕДАН ПРОНАЛА-ЗАМ ИЗ ЈАПАНА.

У ШТРАЈК ЗБОГ ПСОВАЊА

СТУПИЛО ЈЕ 1944. ГОДИНЕ СТОТИ-НУ ЛУДСКИХ РАДНИКА ИЗ ТАНДЕР БЕЈА, ОНТАРИО, КАНАДА, У ЗНАК ПРОТЕСТА ЗБОГ ЛЕПОГ ИЗРАЖАВА-ЊА "ЊИХО-ВОГ УПРАВ-НИКА."

74852 ПИСМА ЗА МЕСЕЦ ДЈАНА

ПРИМИО ЈЕ ОД СВОЈИХ ОБОЖА-ВАЛАЦА РОЗ РОЏЕРС, ЗВЕЗДА ВЕСТЕРН ФИЛМО-ВА, ЈУЛА 1945. ГОДИНЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

...Левиново балсамовано тело, које ће из Маузолеја на Црвеном тргу, изгледа, бити пребачено у породичну гробницу у Санкт Петербургу, и даље је тајна за научнике због своје савршене очуваности. Сваке године стру-

чњаци за балсамовање пота-пају га у течност чији се ре-цепт чува као највећа тајна...

...проток воде кроз „вуна-сти сунђер“ с Бахама износи око два литра у минути, а ви-ше стотина литара у току 24 сата.

...за пораз „Њукастла“ у утакмици с „Ливерпулом“ (3:0) највећи део кривице сноси голман Џејмс који је признао да је пре меча сати-ма играо видео-игрице на ко-мпјутеру (обожава Тимреј-дер и Текон II) тако да је био

уморан. Атлетска федераци-ја већ одавно је забранила британским атлетичарима да играју игрице док трају такмичења.

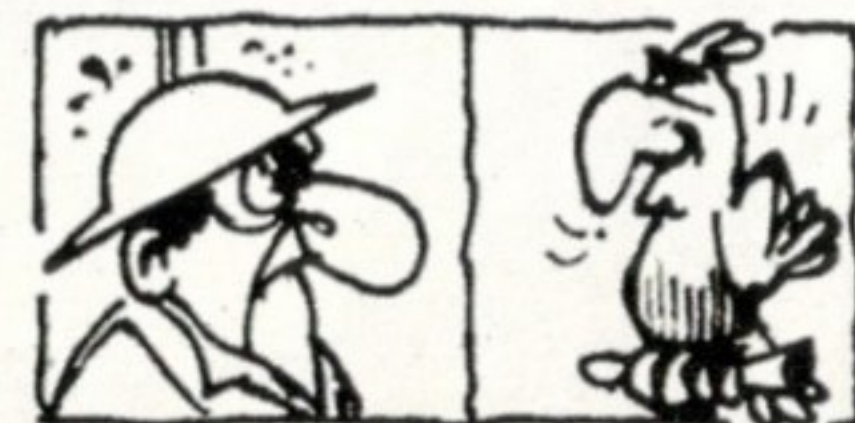
...становници неких зао-сталих делова Европе још живе у убеђењу да астма мо-же да се излечи једењем ма-чијег меса и лизањем пене са уста мазге.

...за време француског краља Луја XIV, кога су на-зивали Краљ Сунце (1670-1700), због природних несрећа, епидемија и ратова становништво Француске

смањило се са 23 на 19 мили-она.

...још пре неколико година многе железничке компаније у Сједињеним Америчким Др-жавама придржавале су се пра-вила да у колима за ручавање на сваком столу мора бити на-рочити папир на коме су деца, ако би оброк сувише дуго тра-јао, могла да цртају.

...за време Другог светског рата папаци у лондонском зо-олошком врту научили су да верно опонашају застрашују-ћи звук сирена које су најављи-вале непријатељски ваздушни напад.

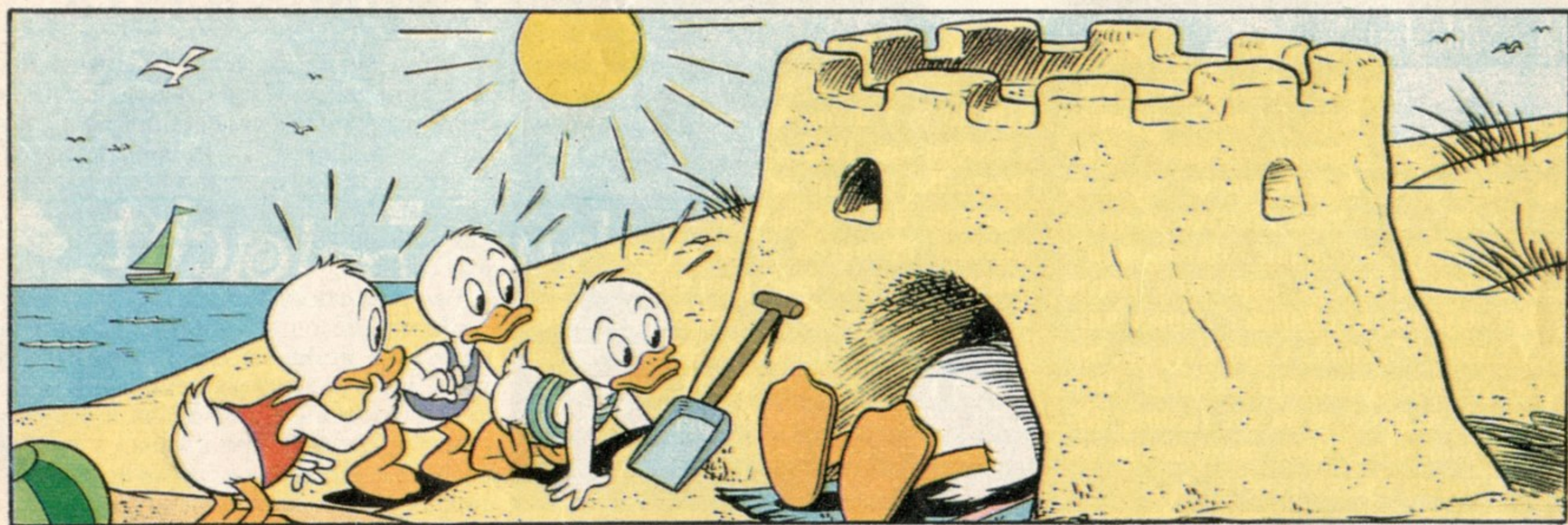
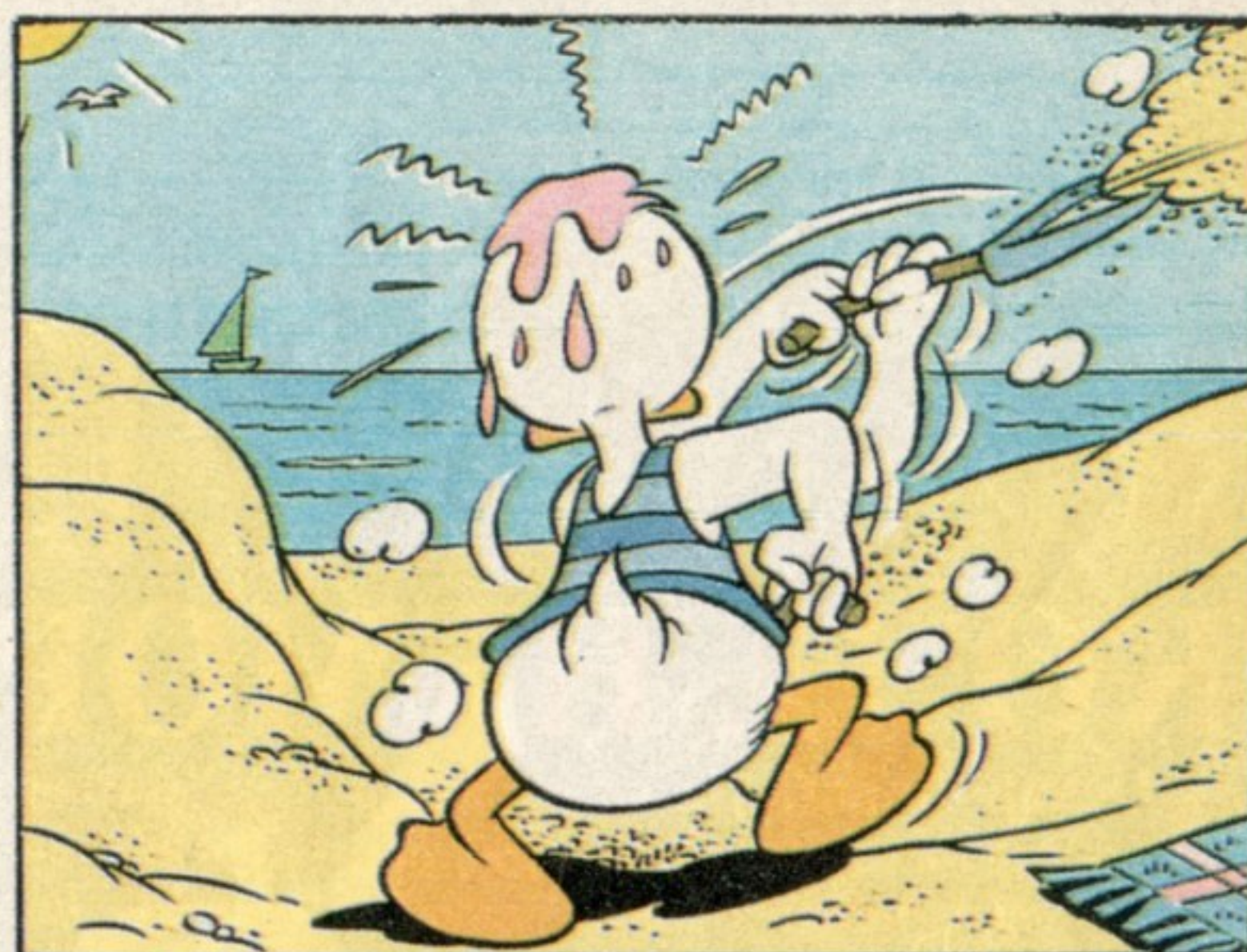
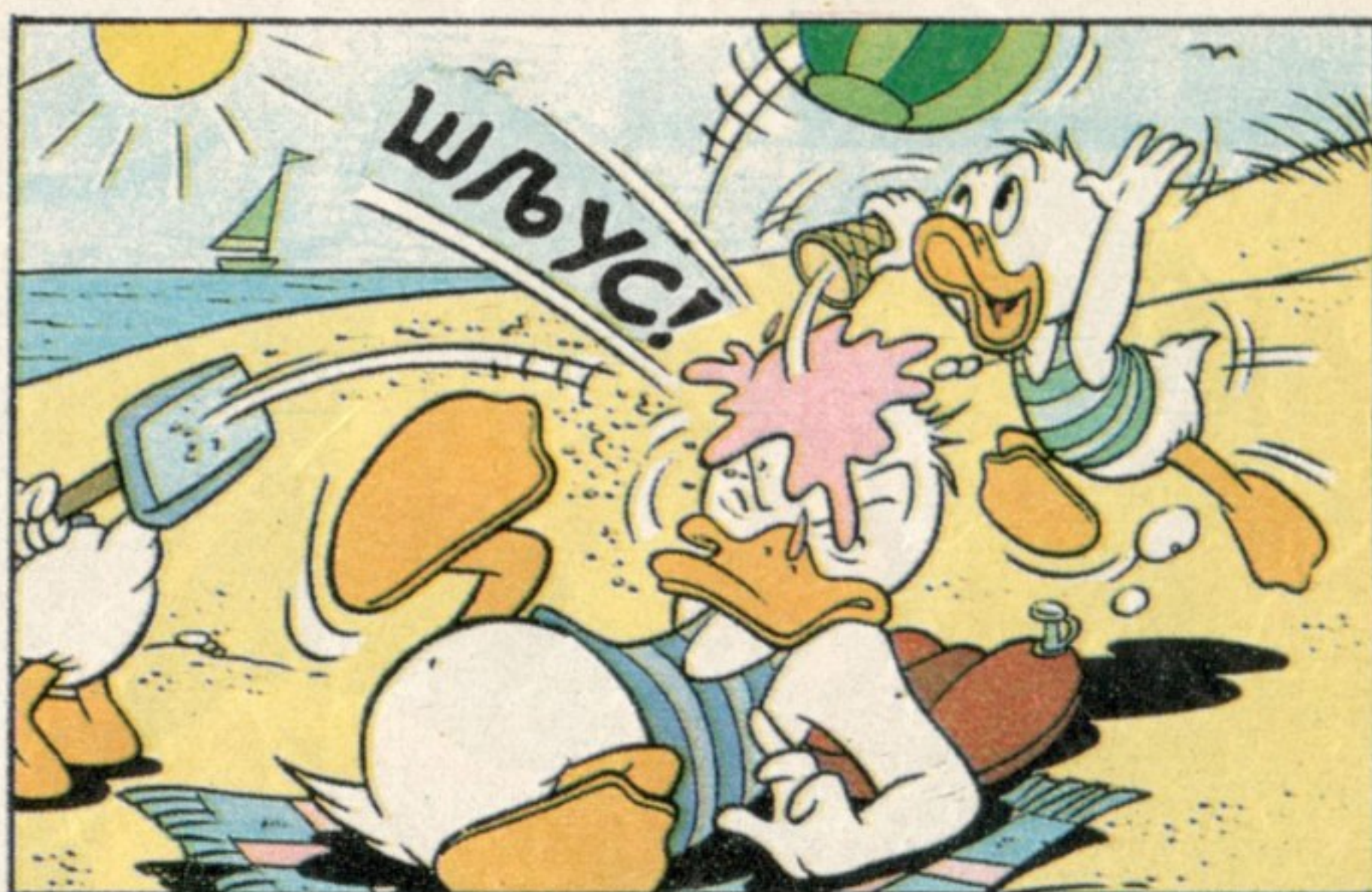
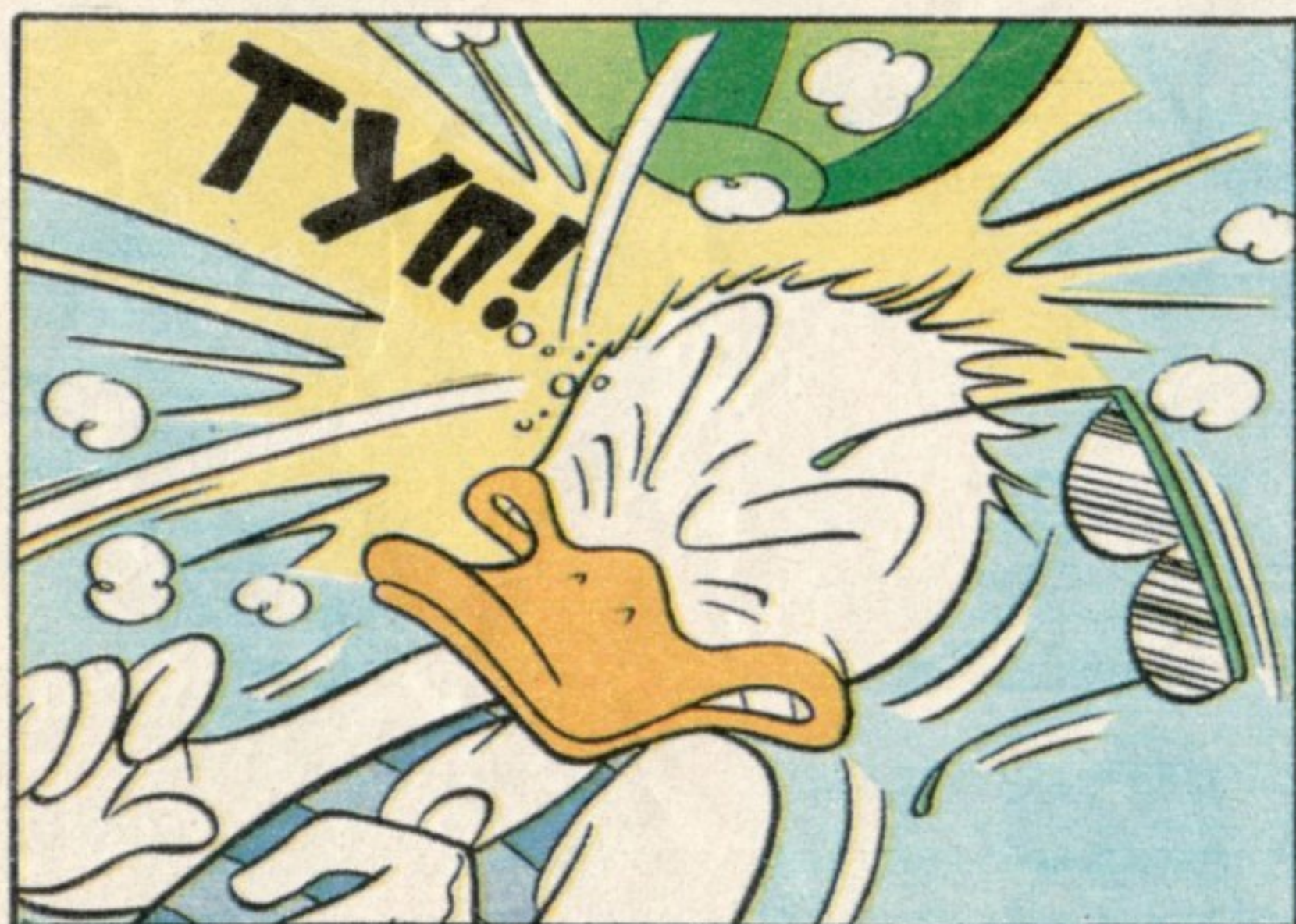
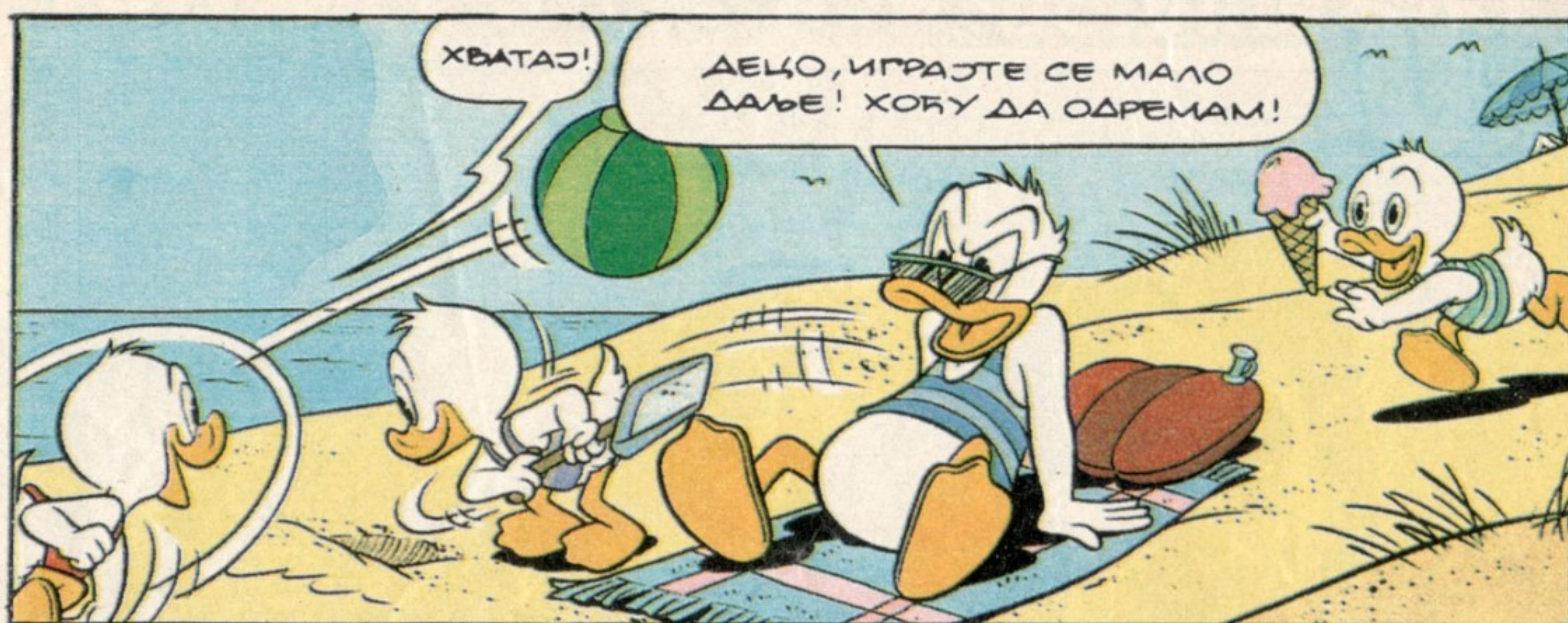
Илустровао: Зоран Петковић Петко

WALT DISNEY

ПАДЯ

ПАТАК

ПОЛИТИКНИ

3

ЗАБАВНИК

КО ЈЕ НЕМОРАЛАН?

„Оскар Вајлд? Па ви ме вређате!“, рекао би сваки отмен и пристојан Енглез при помену имена великог књижевника. Јер, Оскар Вајлд, познат и слављен већ после првог драмског дела „Вера или нихилисти“ а обожавао после романа „Слика Доријана Греја“, човек који је после рођења другог сина написао збирку бајки „Срећни принц и друге приче“, коме се из вечери у вече плескало након представа „Лепеза лејди Виндермир“, „Идеални муж“, а нарочито после „Важно је звати се Ернест“, човек чију је „Салому“ играла Сара Бернар, постао је најомраженија личност Лондона после пресуде на две године затвора. Због чега? Због посебне наклоности према мушком свету.

У затвору је, 1897. године, пред крај сужањства, написао писмо лорду Алфреду Дагласу, свом пријатељу. Објавио га је, после Вајлдове смрти, под насловом „De profundis“, његов издавач Роберт Рос. У скраћеном и тадашњим назорима прилагођеном облику. Писмо је у целости објављено на енглеском тек 1962. године. У међувремену, Вајлдовим некадашњим обожаваоцима било је мрско да читају ово његово приватно, и необично дуго, писмо препуно најскривенијих осећања. „De profundis“ је лично писмо, Вајлд није ни намеравао да га икада икоме покаже осим лорду Дагласу. И зато, питање је ко је ту неморалан: Вајлд или Рос који га је објавио или они који су га читали?

Сирће салата

Неки још памте да се око Црне реке и Тимока, па и у источној Србији, за салату говорило – сирће. Сирће-салата је било која салата. То је било прво јело које се на софру износи, а често и једино. Нико не би ни замерио ни приметио да нема неког другог јела, главно је да се има сирће.

Ево рецепта за справљање, на пример, сирће-салате од краставаца. Ољуштене краставце исећи на ситне, танке колутове. Узме се незрела паприка, или ако је већ сазрела онда се обари и исече на комаде. Све се добро измеша и прелије сирћетом. Црни лук и зејтин не додавати сирће-салати од краставаца.

Морални покрет

Луис Буњуел већ је прихватио понуду уредника „Филмске ревије” да објаве његов сценарио „Андалузијског пса” кад му је Пол Елијар саопштио да белгијски часопис „Варијете” цео наредни број посвећује надреализму, и да би, због добробити покрета, сценарио требало дати њима. Буњуел није хтео да промени своју првобитну одлуку и — неприлике су почеле.

Неколико дана касније, на састанку код Бретона, Буњуелу је одржано право суђење. Арагон га је оптужио да је сценарио уступио буржујском часопису, а кад је дотакнуто питање осам хиљада франака хонорара, чудно високог за тако провокативан и радикално нов филм, и кад је изражена сумња како то да један такав филм осам месеци пуни сале, Бретон је отворено питао Буњуела да ли је са полицијом или са надреалистима.

За Буњуела, то је био први сукоб савести у животу. Осећао је да има права да ради онако како мисли да треба и да нико не располаже његовом слободом, али, истовремено је осећао и да су ти људи у праву, он више није сам, постао је део групе и мора да води рачуна о њеним интересима. Овај унутрашњи сукоб дуго га је притискао. Зато је, када би га касније питали шта је надреализам, увек одговарао: „Поетски, револуционарни и морални покрет.”

Лазина лекција

Није познато да ли је Лаза Костић био музички образован. По његовој песми „Беседа”, чини се да јесте. Наиме, Лазина „Беседа” је једна од првих песама у Европи чији склоп одговара грађи појединих музичких облика.

Док ју је писао, Лаза је био заљубљен у Паву, кћерку Јосифа Станковића, брата Корнелијевог. Било је то време када је Корнелију писао песму, када га је славио пишући о његовом умећу, посебно у црквеној музици. У тадашњем Лазином друштву много се разговарало о музици. Али, ко зна, можда би то Лазино настојање да утка музику у поезију остало незапажено да га два критичара нису присилила да им напише одговор, неку врсту одабране „Беседе”.

Десило се, наиме, да су 1864. године у „Српском летопису” Глиша Гершић и А. Хаџић потписали критику насловљену „Мнење о Костићевој „Беседи””, негативно мишљење о песми, које је Лаза протумачио као знак неразумевања њене музичке грађе. И, Лаза им је одговором на њихово „Мнење” 10. октобра 1866. у „Матици” одржао предавање о музици и поезији. Испоставило се да је тај текст користио касније и другима, историчарима и проучаваоцима његовог рада јер — Лаза им је, стих по стих, открио шта му је била намера кад је писао „Беседу”.

Где је оригинал?

Власник оригинала био је Крилов. Како је Буквар инока Саве, дакле први српски буквар, доспео до некадашњег руског конзула у Скадру, није се сазнало зато што писмо у коме је то саопштио Окици Глушчевићу, новинару и преводиоцу, није било доступно — Глушчевић је умро. Крилов му је послао писмо исто кад и препис Буквара да га штампа. Глушчевић то није учинио, уступио га је Љуби Стојановићу, а он га је објавио 1903. године.

Инок Сава, монах манастира Дечани, штампао је два издања Буквара, 20. и 25. маја 1597. године у Венецији, од два и четири листа. Прво издање изгорело је 6. априла 1941. године кад и Народна библиотека, а о њему се зна само на основу описа и фотографског снимка који је објавио Ђорђе Сп. Радојичић. Шта је било са оригиналом другог издања чији је факсимил објавио Стојановић? Да ли га је добио неко после Крилова? Почетком педесетих купила је Народна библиотека од Милутина Димитријевића, у то време лектора Хумористичког позоришта у Београду, друго издање Буквара. Димитријевић га је добио од брата Милорада, инжењера, који га је купио у Дубровнику 1921. године по наговору рођака и поклонио мајци Елеонори и брату Милутину. Ипак, скадарски препис који је објавио Стојановић, и примерак који је набавила Народна библиотека, нису истоветни. Мора да се ради, сматрају научници, о различитим примерцима другог издања Буквара.

Разумели су се

Пикасо није имао ништа против да Пудовољи молби Мануела Ортиза, сликара кубисте, и да прими у посету неког новог сликара из Шпаније. Ортиз му је о посетиоцу рекао да се зове Салвадор Дали, да га познаје преко Лорке, да се много говори о његовој изложби цртежа у Мадриду, да је везао кубизам и традицију, и да је први пут у Паризу, остаје само недељу дана, и да је пожелео да му се за то време десе три ствари: посета Версају, Музеју Гревен и Пикасу.

„Дошао сам к вама пре Лувра”, рекао је Дали Пикасу на вратима његовог атељеа. „И нисте погрешили”, одговорио му је домаћин. Дали му је донео једну малу слику, „Девојку из Фигуереса”. Пикасо ју је посматрао петнаестак минута и није ништа рекао нити било чиме показао своје мишљење о поклону. Затим су се попели на спрат, препун слика. Пикасо је извлачио огромна платна, вукао их, стављао на штафелај, како би их Дали добро погледао. Показао му је вероватно сваки свој рад који се ту налазио и сваког пута би га значајно погледао. Дали је био толико узбуђен да није рекао ни реч о сликама. На вратима, опраштајући се, само су измењали погледе који су говорили да су се разумели.

Скачкани резанци

Кажу да је то овако било. У неком војвођанском селу дуго су се гледали момак и девојка. За то је знало цело село. И, њихови родитељи договоре се да направе свадбу. Била је велика и весела, а јело се и пило све по пропису. Кад је прошло весеље, кад су се сватови вратили сваки свом послу, свекар одлучи да оде сину и снахи у посету на ручак. Замирисали су резанци. Свекар се послужио, али му се резанци учинили необични, слепљени.

— А, је л’ сна’о, шта је с овим резанцима — питао је.

— Та, скачкали се. Волу се, бабо, волу се здраво! — одговорила му је млада и заљубљена невеста. Од тада се, кажу, за слепљене резанце у Војводини каже — скачкани.

Песме из гроба

Кад год би се селио из једног у друго место или из стана у стан, Јован Јовановић Змај распродавао је сав намештај, растурао библиотеку и са собом носио само своје рукописе. Чим би се уселио, одмах би отпакивао ковчеге с хартијама и настављао да ради тамо где је стао. Змај је писао скоро педесет година. Кад је умро, међу његовим рукописима је нађено толико готових радова да су Змајеви наследници у „Невену” још годинама након његове смрти објављивали песме свог мртвог уредника. Говорило се да то Змај из гроба шаље своје радове.

Змај је основао „Невен” кад је угасио „Стармалог”, лист политичке сатире. Дејство Змајевих сатиричних песмица било је страшно. Зна се да су оне причиниле доста невоља кнезу Михаилу, а да је кнез Милан од беса и немоћи бацао на земљу „Стармалог”. Али, кад је увидео да је наступило другачије време, да његова постојбина улази у тешку кризу, Змај је одлучио да јој помогне на други начин. У јесен 1879. писао је Арси Пајевићу, издавачу „Стармалог”, да је „преклане, па и лане, помишљао да покрене лист за децу... Кад ми ви оно пре месец дана посласте листу претплатника и рекосте а и ја сам увидех да „Стармали” мора престати. Оног часа одлучих се да лист од новембра ове године покренем... Ја натраг не могу. Мој план је такав.”

Тако је почео „Невен”, не кад је Змај планирао, него јула 1880. године. Погрешно је мислити да је Змај почео да пише за децу како би на читаоце „Невена” пренео незадовољену родитељску љубав према својој изгубљеној деци. Писао је он за децу још од педесетих година, дакле пре него што се оженио. Историчари књижевности сматрају Змаја за великог српског песника и сви се слажу да су му песме за децу, више од свих других, име прославили.

Илустровао Ивица Кољанин

Нај, нај из „Гинисове књиге рекорда“ за 1997.

ОКЕАНИ

МОРСКИ КРУГ

Највећи

Тихи океан или Пацифик највећи је од свих океана. Са свим његовим морима на њега отпада 45,9 одсто свих океана света и покрива простор од 166.241.700 квадратних километара. Просечна дубина му је 3.940 метара.

Најмањи

Северни ледени или Арктички океан, који покрива површину од 13.223.700 квадратних километара, најмањи је океан на свету. Његова просечна дубина је 1.038 метара.

Најдаље од койна

Тачка у Јужном Тихом океану, на координатама 47° 30' јужне географске ширине и 120° западне географске дужине, налази се на око 2.575 километара од најближих копнених маса: острва Питкерна, острва Ђуси и острва Петра I. Замишљени водени круг са центром у тој тачки покрива простор поприлично већи од Русије, неких 20.826.800 квадратних километара.

Најдубљи

Најдубља тачка на свету испод мора је Маријански ров у северозападном делу Тихог океана. Његов тачан положај открио је за то опремљен британски брод „Челинџер“, а батискаф с посадом „Триесте“ Америчке морнарице прво је пловило које се спустило до његовог дна. И јапанска сонда без посаде „Каико“ сишла је 24. марта 1995. на дно Маријанског рова и досад му најтачније измерила дубину која износи 10.911 метара.

Најјужнија океанска тачка

Најјужнији део свих океана света је врх глечера Скот у Јужном тихом океану 320 километара од Јужног пола на координатама од 87° јужне географске ширине и 151° западне географске дужине.

Највеће море

Јужно кинеско море, које покрива површину од 2.974.600 квадратних километара највеће је на свету.

Највиша подморска планина

Највиша позната планина испод мора уздиже се код рова Тонге између Самое и Новог Зеланда. Висока је 8.700 метара, а врх јој се налази на 365 метара испод површине воде.

Температура мора

Температура површине мора може да буде -2°C на Белом мору у Северном леденом океану, али и 36°C у пливим областима Персијског залива лети.

Највиша температура забележена на површини океана износи 404°C, а измерена је 1985. године на врелом извору 480 километара удаљеном од западне обале Америке.

Највећи залив

Ако се мери дужином обале, највећи на свету је Хадсонов залив у Канади. Његова обалска линија дугачка је 12.268 километара, а залив покрива простор од око

Обалу Кауаји у Хавајском архипелагу зајљускује Тихи океан, највећи и најдубљи на свету, у коме се налази и место најудаљеније на свету од било каквог койна

НАЈВИШИ МОРСКИ ТАЛАС ИМАО ЈЕ 34 МЕТРА

МАРИЈАНСКИ РОВ НА ДНУ СЕВЕРОЗАПАДНОГ

Нај, нај из „Гинисове књиге рекорда“ за 1997.

ВЕЋИ ОД РУСИЈЕ

СВИХ ОКЕАНА

1.233.000 квадратних километара.

Бенгалски залив у Индијском океану највећи је на свету ако се величина мери укупном површином коју покрива његова вода. Та површина износи око 2.172.000 квадратних километара.

Мексички залив протеже се на више од 1.172.000 квадратних километара, а његова обала, дугачка 5.000 километара,

Најшири

То је Дејвисов мореуз између Гренланда и Бафиновог острва у Канади с најмањом ширином од 338 километара.

Дрејков пролаз између острва Дијего Рамирес у Чилеу и Јужних шетландских острва на Антарктику широк је 1.140 километара.

Најужи

Најужи пловни теснац на свету је мореуз Дофучи између јапанских острва Шидошимае и Мае. Његова ширина

хипелагу пре око 105.000 година. Иза њега остао је седиментни нанос висок до 375 метара.

Највиши цунами изазван приобалним земљотресом настао је код острва Ишигаки у области вулканског острвског венца Риукију у Јапану 24. априла 1771. године. Талас, који је могао да достигне висину од 85 метара, избацио је из мора корални блок од 750 тона нађен на копну 2,5 километара од обале.

Место на којему је најудаљеније од мора

НАЈВИШИ ЦУНАМИ ДОСТИГАО ЈЕ ДУЖ ЗАЛИВА ЛИТВИЈА НА АЛЈАСЦИ ВИСИНУ ОД 524 МЕТРА

иде од Кејп Сејбла у Флориди, Сједињене Америчке Државе, до Кабо Каточа у Мексику..

Најдужи фјорд

Рукавац Северозападнорд фјорда у заливу Скорезби на источној обали острва Гренланда задире 313 километара у копно.

У Норвешкој, земљи фјордова, најдужи је Согнефјорд који се протеже 204 километра у дубину копна пресецајући јужну Норвешку до подножја њеног највишег планинског масива Галхепига. Ширина Согнефјорда креће се између 2,4 и 5,1 километра.

Најбистрије море

Веделово море код Антарктика има најбистрију морску воду на свету. То су 13. октобра 1986. године измерили холандски истраживачи „Немачког института Алфред Вегенер“. Бели „Секи“ диск пречника 30 центиметара за мерење провидности воде видео се до дубине од 80 метара. Таква бистрина одговара дестилисаној води.

МОРЕУЗИ

Најдужи

Татарски мореуз између острва Сахалина и руског копна најдужи је на свету. Он иде од Јапанског мора до Сахалинског залива дужином од 800 километара.

износи само 9,93 метра и на том месту подигнут је мост који ова два острва повезује.

ТАЛАСИ

Највиши

Израчунато је да је највиши званично измерени морски талас имао од доле до врха брега висину од 34 метра. Измерио га је морнарички поручник Фредерик Марграф са америчког брода „Рамапа“ у ноћи између 6. и 7. фебруара 1933. године за време урагана чија је брзина била 126 километара на сат или 68 чворова. Талас се кретао од Маниле на Филипинима до Калифорније где је погодио место Сан Дијего.

Највиши талас измерен инструментом имао је висину од 26 метара, а забележио га је британски брод „Ведер рипортер“ 30. децембра 1972. у Северном Атлантику на 59° северне географске ширине и 19° западне географске дужине.

Највиши цунами

Одрон земљишта на копну проузроковао је 9. јула 1958. године талас који се кретао брзином од 160 километара на сат и достигао рекордну висину од 524 метра дуж на фјорд налик залива Литвија на Аљасци, Сједињене Америчке Државе.

Највиши цунами који је икад настао од подморског одрона земљишта погодио је острво Ланај у Хавајском ар-

СТРУЈЕ

Најбржа

Антарктичка циркуларна струја, или циркуларна антарктичка струја, у свету позната и као вест винд дрифт, океанска струја правца запад – исток која се креће под утицајем западних ветрова јужне Земљине хемисфере око копненог дела Антарктика и на више места скреће на север, има највећу брзину на свету. На основу четири мерења извршена 1982. године у Дрејковом пролазу, између Јужне Америке и Антарктика, израчунато је да ова струја тече брзином од око 130 милиона кубних метара у секунди. Мерења из 1990. компјутерском техником показала су још већу брзину – 195 милиона кубних метара у секунди.

Најјача

Најснажније струје на свету су на бразацима Наквакто слингсбај канала у Британској Колумбији у Канади. Њихова брзина иде до 30 километара на сат, односно 16 чворова.

ЛЕД

Најдебљи

Највећа израчуната дебелина леда износи 4,68 километара. Мерење је извршено 4. јануара 1975. године техником радио-одјека са америчке истраживачке летелице која се налазила на 440 кило-

Место на мору најудаљеније од копна

метара удаљености од обале Вилксове земље на Антарктику на 69°56'17" јужне географске ширине и 135°12'9" источне географске дужине.

Најсевернији на југу

Најсеверније место на јужној Земљиној хемисфери где су једним делом године мора окована ледом налази се у Јужном Атлантику у тачки око 600 километара источно од Јужне Џорџије, на око 54° јужне географске ширине.

Најјужнији на северу

Најјужније место на северној Земљиној хемисфери где су делом године мора под ледом јесте Бо Хај на кинеској пучини, на око 37°48' северне географске ширине. На приближно истој географској ширини налази се Атина.

Приредила
Бојана Дожић

ДЕЛА ТИХОГ ОКЕАНА ДУБОК ЈЕ 10.911 МЕТРА

Најласовићу Бокеж у
служби Русије:
Маџија Змајевић

Сведочанство се и данас чува у петербуршком Музеју мора и океана, на већ пожутелом свитку с изломљеним печатом. И гласи овако:

„Слава Богу. Дана 2. септембра 1698. у Венецији.

Сведочим ја, Марко Мартиновић, поморски капетан, да сам подучавао и пресветлог господина Бориса Иванова, московског кавалира, у наутичкој струци: бусоли, у свим својствима ветрова и у навигационој карти. Пошто је био двапут са мном по мору на броду, да би боље могао да схвати наутуку, и пошто сам га подучио у свим знањима и вештинама које се односе на овај или други неки брод, како је у обичају ових крајева и колико се тражи од капетана и других људи вештих бродовима, који је од мене научио навигацију, као и с њим Јов. Сусков, московски војник, који је вежбао исту наутичку струку.

Пошто је он пред поменутим пресветлим Борисом дао доказе о способности у поменутим операцијама и налазимо га способним да врши операције наутичке струке, ако му буду дозволиле старије власти: стога му се издаје ово уверење да му послужи ако му се укаже потреба.

Ја, Марко Мартиновић, капетан, потврђујем горње својом руком и својим печатом.

Не зна се поуздано докле је у поморству догурао „пресветли Борис“ нити о даљој судбини московског војника Сускова, али је у историји нашег поморства убр тежен

ОД МОРИНАРА ДО АДМИРАЛА

Кад је Петар Велики пожелио да од своје царевине направи поморску силу, у Пераси је на обуку стигло седамнаест ишимаца. Од тада су Бокељи закорачили и у историју Русије учествујући у свим њеним великим бишкама на мору и трађењу познатих лука, а све једрећи око света...

датум кад смо Русе учили вештини пловидбе.

Код барбе Марка

Путујући и учећи по западној Европи, руски цар Петар свој надимак Велики добио је много касније – схватио је значај поморства, посебно за земљу коју је хтео да учини великом у сваком погледу. Одмах је своје бистроумне племиће послао у Холандију и Венецију, на изучавање поморских знаости и вештина.

Будући да је Бока којева била тада у саставу Млетачке Републике и редовно имала сјајне поморце, Сенат је седамнаест руских младиха упутио преко мора, у Пераст, познатом капетану и математичару Марку Мартиновићу.

Школовање је заправо почело у Венецији, где их је капетан Мартиновић, дошавши на позив млетачког Сената, подвргао краткој обуци. Тек толико да могу, уз помоћ Пераштанина и његових помоћника, доједрити до Боке. Било је то с пролећа 1697.

Како сведоче оскудни списи, настава се одржавала у великој каменој кући барбе

Марка, причом и цртежима. Наравно, без познавања математике није се могао ни замислити излазак на море, бар не даље од Боке.

У лето су питомци кренули на своје прво школско путовање Јадраном, а на броду капетана Ива Лазаревића. Остао је податак да су неколико дана боравили у Барију и причестили се у месној цркви Светог Николе, заштитника помораца.

Наредне године поново су, сад већ кудикамо подученији и искуснији, крстарили Јадраном. И већ поткрај лета 1698. сви су се обрели у Венецији. Школовање је било завршено, Мартиновић је свакоме од седамнаест питомаца издао потребно уверење и о свему томе поднео извештај млетачком Сенату.

Након провере стеченог знања у присуству угледних чланова Сената, Руси су отпутовали ка својим морима и океанима, а Марко Мартиновић се, с пристојном животном наградом, вратио у Пераст.

Једно племе једне вере

Долазак питомаца Петра Великог у Боку не само што је значио посебно признање

нашим поморцима, него се њихов боравак везује и за први писани руски помен о нашим крајевима. Наиме, у посету будућим поморцима стигао је царев изасланик Петар Андрејевич Толстој, с пролећа 1698. Свој боравак обелоданио је у својеврсном дневнику и захваљујући томе Руси први пут сазнају да „тамо негде далеко“, чак на источној страни Јадранског мора, живе, је л', Словени, и то са знањем о постојању „велике Московције“.

Наравно, и раније су постојала некаква – углавном појединачна, ограничена и маглопита – сазнања о великој Русији, али тек долазак руских бојара код капетана Мартиновића и посета њиховог начелника Толстоја учинили су да у Боки, и у Црној Гори, ондашњој посебно, крене прича о „матјушки Росији“. Уз то, и брзо постављање поменутог Толстоја за руског посланика у Цариграду утицало је да те везе почну да јачају, готово до идолопоклонства. Разуме се, нашег према њима.

Тако, рецимо, Сава Владиславић из Херцег-Новог, захваљујући Петру Толстоју, стиже до самог Петра Великог и постаје његов саветник за словенска питања на Јадрану. А кад је Турска објавила рат Русији 1711, цар је позвао све балканске хришћане против Турака и у Црну Гору упутио пуковника Михаила Милорадовића, иначе Херцеговца, са грамамом за владика Данила.

Том приликом на Цетињу, на скупу племенских главара, владика ће рећи и ово:

„... Ми смо с Русима једног племена, једне вере, па дако се сусједством приближимо. Оружајте се, дакле, браћо моја Црногорци. Па и ја

исти, не жалећи ни имања ни живота, готов сам с вама поћи на службу цару християнскоме и нашем отачеству, да род християнски испод љутог јарма турског избавимо..."

До избављења је ваљало причекати, али је за ову нашу причу важно да везе са Русима коначно постају опипљиве и да људи с ових простора почињу да играју важну улогу у Русији, посебно у њиховом поморству.

Змај од мора

Године 1710. перашки капетан Матија Змајевић, после неуспеле завере против градоначелника Вицка Бујовића, бежи у Цариград, свом пријатељу Петру Толстоју и тражи од њега помоћ. По писмима која су доспела и сачувана у Перасту, зна се да га је Толстој срдечно примио и одмах упутио у Карлове Вари, у Чешку, где се лечио руски цар.

Пред самим Петром Великим перашки капетан је положио поморски испит и цар га је одмах упутио у Петроград, у ескадру галија.

Телеграфским речником

капетану Штукановићу у Пераст, каже да је 1725. Балтичка флота бројала 17 бојних вашела, 145 галија, 30 бригантина, а са превозним бродима и великим чамцима око 400 јединица. Две године касније, произведен је у чин адмирала.

После смрти Петра Великог и његове жене Катарине, захваљујући дворским сплеткама, пада у немилост и бива упућен у далеки Тавров, за главног команданта луке. Ту је умро, 1735, а сахрањен је у Москви где време и људи нису сачували његов гроб.

У тестаменту је имовину оставио Перасту, свој мач начелнику града, а носталгичну љубав Боки. У Перасту му је подигнут скроман споменик, одмах уз бронзано обележје Марка Мартиновића, учитеља руских помораца.

Гроф за кормилом

Још један Бокел из Херцег-Новог доспео је до чина адмирала руске морнарице. Реч је о грофу Марку Војновићу који је 1770. примљен у службу као навигациони

царској војсци, витез ордена Св. Георгија, као и његов рођак гроф Марко, заповедник фрегате „Св. Никола” и једне руске ескадре, одликовао се у другом походу на Сорију у крвавом нападу и заузећу Бејрута. Веома се прославио и у другим мисијама које му је с успехом одређивао врховни генерал кнез Орлов; био је међу првима који су развили царску заставу на турским бродовима у митиленском арсеналу приликом тешког јуриша, а био је главни покретач славне битке код Патраса, у којој су спалене или уништене многобројне дрске галије Улцијана 1772. При крвавој опсади Бејрута изгубио је свог младог рођака поручника Јова Војновића, од свих ожаљенога.

Живот и прикљученија грофа Марка Војновића, разуме се, тешко могу стати на један новински стубац, те ваља само, у најкраћем, рећи да су му у бици код острвца Тендра 1788. близу ушћа Дњестра, ађутанти били Сењавин и Ушаков, доцније познати руски адмирал. Војновић је произведен у чин адмирала 1801. године. Пре тога, командовао је изградњом највеће руске ратне луке у Црном мору – Севастопоља. После је био и начелник бродоградилшта на Дњепру.

Дворске сплетке нису ни њега мимоишле, па је 1805. године поднео оставку и три године доцније, скоро заборављен, умро.

Ко ће ожени „невесту Јадрана”

Немогуће је и само именом поменути све Бокеле који су допринели развоју руске морнарице јер није било значајније битке а да у њој неко од наших помораца није био бар одликован и награђен.

Ваља, с прилично бојазни да је неко неправедно заборављен, поменути контраадмирала Николу Вукотића, вицеадмирала Петра Вукотића, те генерал-мајора маринске пешадије Платона Вукотића.

И Пераштанин Матија Мелада, у време Матије Змајевића, оставио је неизбрисив траг у руском освајању мора и океана. Наиме, овај математичар и градител лука учествовао је у изградњи многих пристани-

шта, а његов суграђанин Петар Смекиа упамћен је по томе што је први од наших људи својим бродом „Леон Коронато” ушао у Балтик, око 1740, и настојао да успостави сталне поморске везе са балтичким лукама. Због тога му је млетачки дужд подарио племићку титулу.

Неправедно би било заборавити и име Стевана Вукотића, о коме је „Забавник” писао пре петнаестак година.

Супротно општеприхваћеној тврдњи о Иву Висину као првом нашем човеку који је на свом броду „Спленидо” опловио свет од 1853. до 1859, он је то учинио много раније, између 1823. и 1826. Истина, није био заповедник, већ навигациони официр на руском броду „Предпријатије”. Умро је у чину капетан-лајтнанта, 1833. године.

За крај није, можда, наодмет навести мишљење руског адмирала Димитрија Сењавина који је 1806. године упловио у Боку:

„... Као лука, Бокелски залив је најбољи на свету, а границе које га окружују су готово неприступачне. Помоћу Црногораца и малог броја наше војске, Бока је сигурна од напада снажног и многобројног непријатеља. Бокели имају око 400 бродова, који су сви наоружани одличном артиљеријом, и као такви сигурни против пиратских или непријатељских напада, а имају такође око 5000 славних помораца. Поред тога, у Боки има око 12.000 наоружаних бораца, а њихова храброст је свима позната. Приврженост Бокела руском цару је тако велика да ће жртвовати за њу не само своју имовину него и своје животе – а у то можете веровати без икакве сумње. Сматрао сам својом дужношћу да организујем конвојне линије по Јадрану и до Црног мора, и тако обезбедим сигурну пловидбу и поморску трговину овим људима који су искрено одани Русији...”

Било је то време када су наши поморци искључиво пловили под туђим заставама, а многима се чинило да им је руска некако најближа. Без обзира што је и онда Бог био високо а Русија далеко, „невеста Јадрана” имала је мноштво просаца.

Петар Милајовић

У Завичајном музеју Пераста и данас се налази слика непознатог аутора која приказује Марка Мартиновића са руским бојарима, будућим поморцима

препричан, животопис Матије Змајевића (о коме је „Забавник” већ писао) у Русији изгледа овако.

Својом личном храброшћу спасао је живот Петру Великом, а његовом способношћу поморца и стратега добијена је чувена поморска битка код Гангута и Аландских острва, 1714, против Швеђана. Одликован је орденом Александра Невског, ретким признањем које се давало за изузетну личну храброст и вештину.

Допринос Матије Змајевића стварању и организацији Балтичке флоте је немерљив. У свом писму рођаку

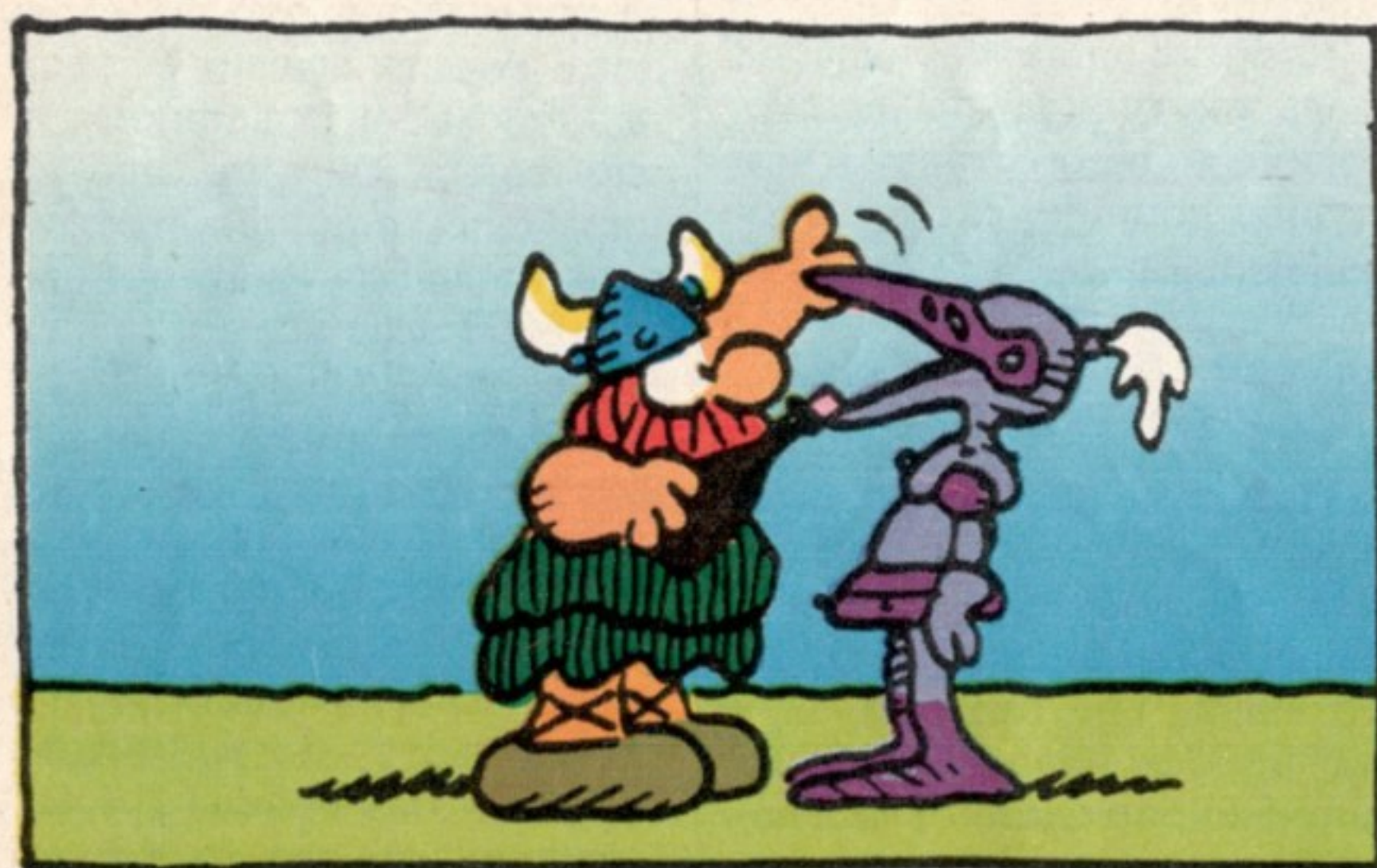
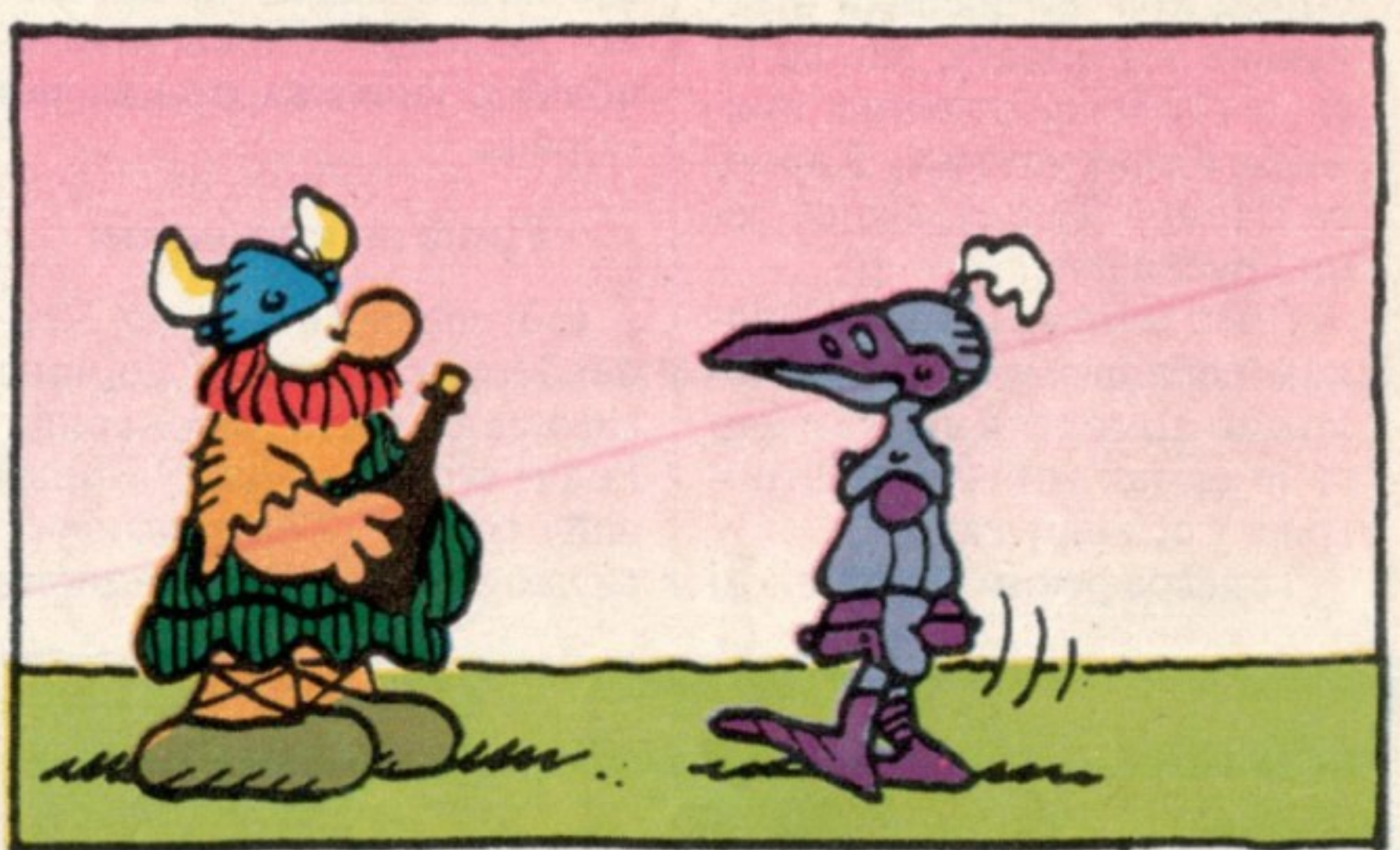
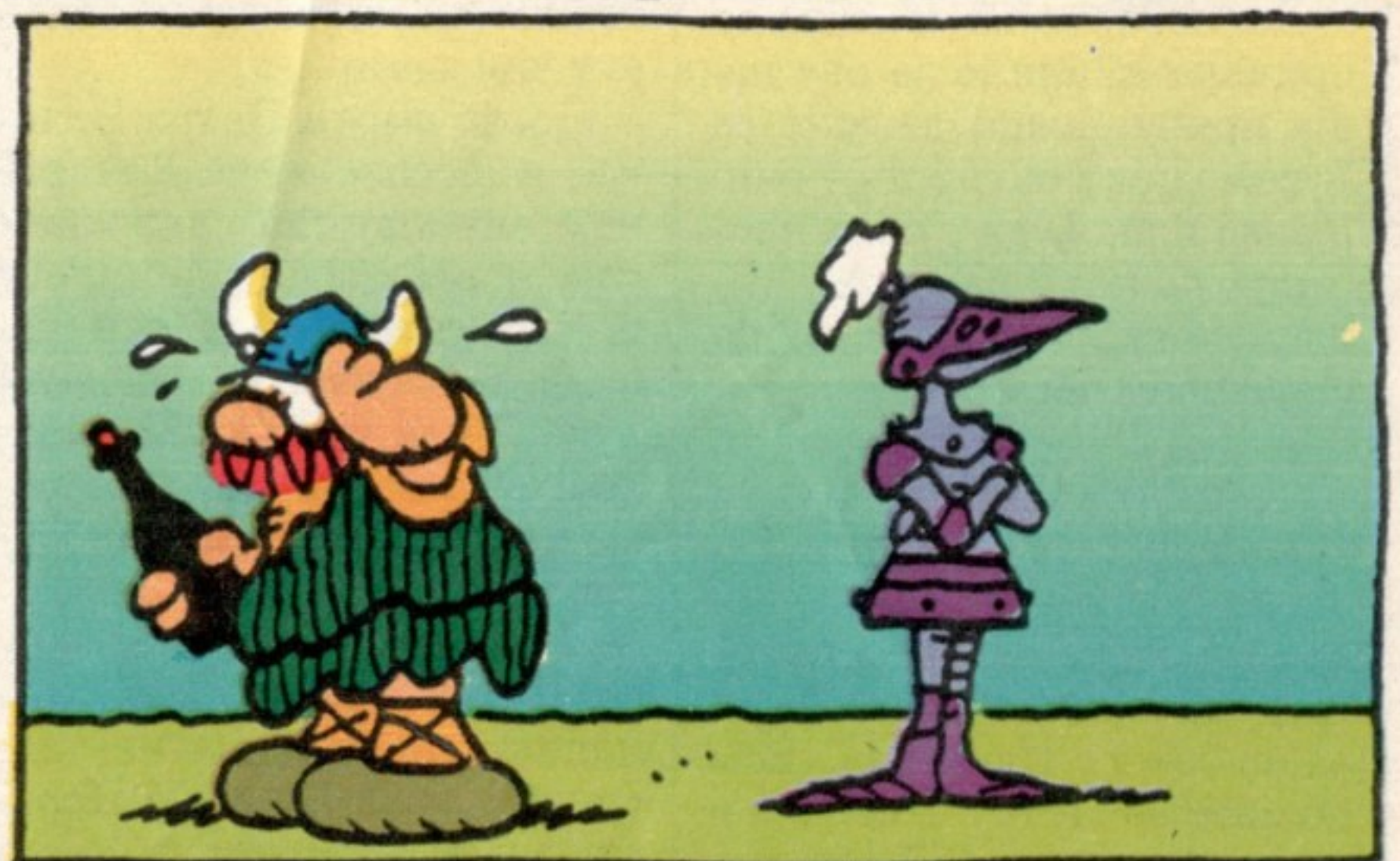
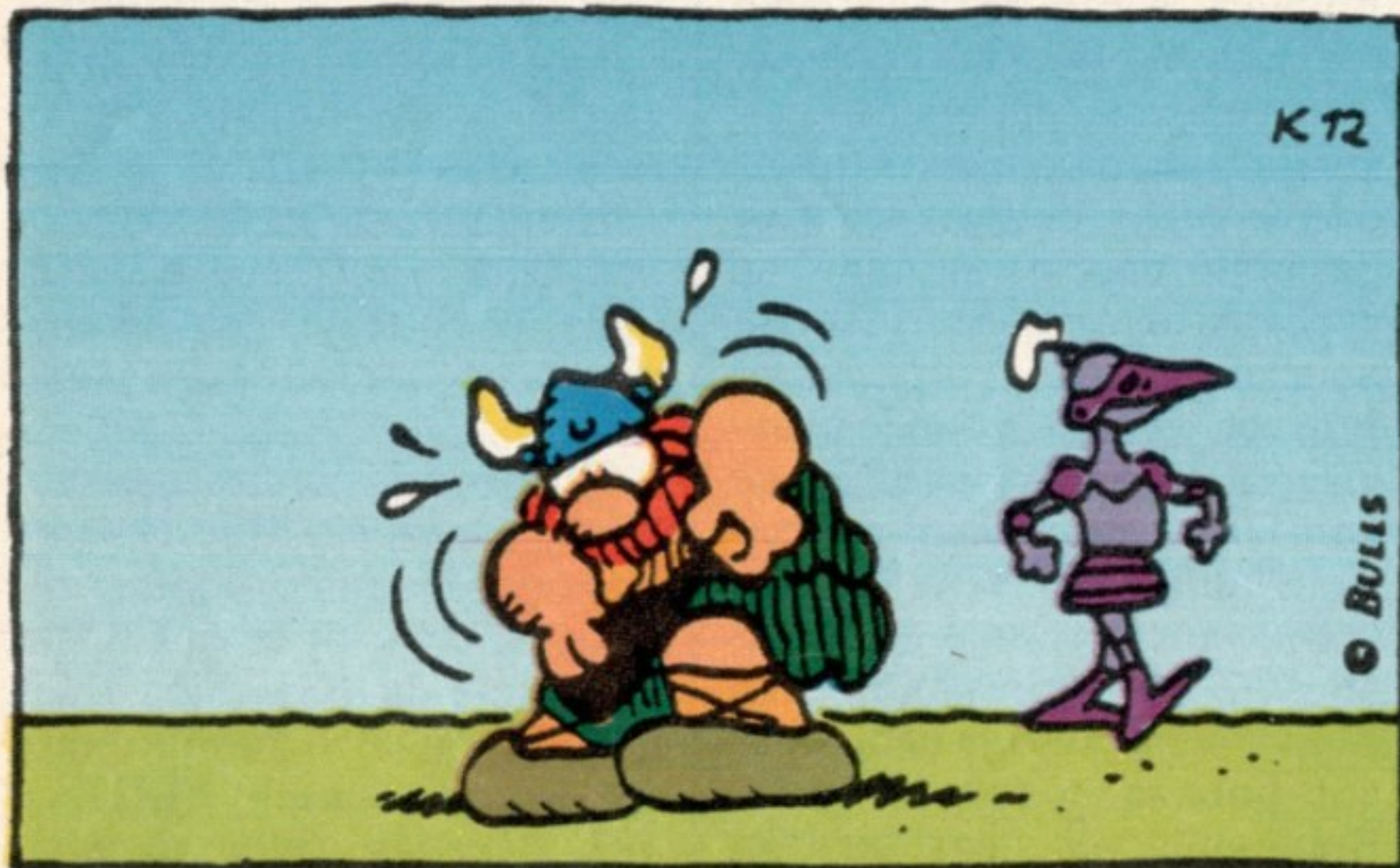
официру, а 29. марта произведен у чин лајтнанта.

Исте године учествовао је у познатој бици у луци Чесме, на малоазијској обали код острва Хиоса, где су Турци претрпели страховит пораз, назван и „други Лепант”. У том окршају суделовао је и његов рођак Јован. О њима двојици понајбоље сведочи запис који је штампан у Фиренци 1774. а посвећен бици код Чесме и грофу Алексеју Орлову, првом адмиралу Катарине II:

„Јован гроф Војновић, илирски племић, родом из Боке, мајор прве класе у

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ПОЛИТИККИН

ЗАБАВНИК

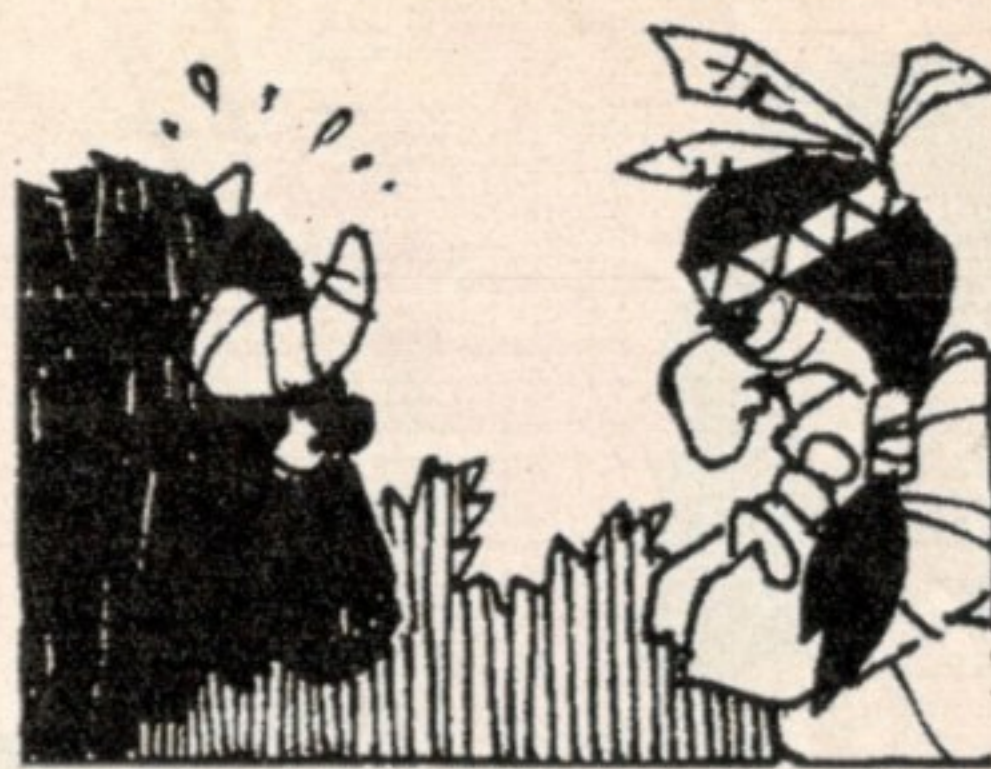
МА ШТА

КАЖЕШ

ПРЕРИЈОМ ПОНОВО ТУТЊЕ КОПИТА

После скоро 120 година, у срцу Far Yesta поново се виде бизони. Реч је о 300 ових животиња које се сада слободно крећу просторима савезне државе Оклахоме. Друштво за очување природе, заједно са групом Индијанаца Осејд, купило је 20 хиљада хектара недирнуте преије по којој ће бизони безбрижно да пасу, под будним оком носталгичних Индијанаца. Рачуна се да ће број ових животиња, које одувек симболишу Дивљи запад, за само пола године, повећати на 1800. ■

РЕКОРДНА ТАКСА

Да би добили дозволу за ексклузивну продају одеће на плочнику у веома посећеном Батери парку у Њујорку, двојица браће Пакистанаца Боб и Шакел Ахмед, који су се у Сједињене Државе доселили пре седам година, платили су њујоршкој општини суму од 800.000 долара! Кажу да им се то исплатило, јер су већ зарадили много више. ■

ЗБОГОМ СТАРИ МОРЗЕ

Морзеова азбука није више у употреби у Сједињеним Државама.

„Завршавамо извештај. Ветар благ, море мирно. Сви вас поздрављамо!” Ово је била порука коју је америчка обалска стража емитовала користећи се, последњи пут, старим системом: тачка – црта – тачка. Јасно је да он више не може да издржи конкуренцију мобилних телефона, телепринтера, електронских фарова и сателита. ■

БУДНА НОЋУ И ДАЊУ

Према писању пекинских „Вечерњих новости”, педесетшестогодишња Кинескиња Ванг Суин, иначе директор једне фабрике у граду Шиченг, не спава већ више од 40 година – од времена кад је, као девојчица, преживела један тежи облик грипа. Иако не зна за сан осећа се одлично и њена радна способност није ни за длаку умањена. Док други спавају, она углавном чита или гледа телевизију. ■

НЕКО МОРА ДА ПЛАТИ ЦЕХ

У настојању да заустави хаос у градском саобраћају Техерана, али и да би се на неки начин откупила због оправданих оптужби да са своје стране ништа не предузима, полиција иранског главног града је за само 72 часа изрекла 28 хиљада казни за саобраћајне прекршаје. Најчешће – због проласка на црвено, војње у супротном смеру и паркирања у двострукој колони! ■

ИЗГНАНСТВО ЗА ПУШАЧЕ

Тридесет и три Енглеза, неизлечива пушача, покушаће јединствен експеримент: провешће 10 дана у „изгнанству”, на готово пустом острву Ланди у Великој Британији. Ед Ченинг, лекар који је све ово смислио, захтевао је од њих свечано обећање да више неће да пуше и да то потврде својим потписом. Уз то се лично побринуо да у пртљак неког од путника не „залута” које пакло цигарета. ■

УЗБУНА: КОРЊАЧЕ МЕСОЖДЕРИ!

На хиљаде корњача месождера, које су љубитељи животиња приватно куповали у Канади и доносили у Француску, сада већином напуштене, успеле су да се настане и намноже у многим рекама и језерима ове земље. Већ се прича о томе да би могле да изазову праву еколошку катастрофу, нарочито у области где је клима блага, а самим тим и погодна за њихово размножавање. ■

НЕОПХОДАН ВОДИЧ ЗА НОВО ЗАНИМАЊЕ

СУПЕРХЕРОЈ

Где је уопштено граница између стварности и маште? Да би се одговорило на ово питање, покушавамо да истражимо да ли савремена технологија заиста нуди опрему која свакога претвара у непобедивој јунака, онаквој какве смо навикли да виђамо у филмовима

ЗАГРИЗИ МЕТАК

Један противник или њих десеторица, сасвим је свеједно. Суперхерој или суперхероина ступају на сцену и муњевитим ударцима сређују их све, док трепнеш. Лоши момци падају као снопље. Јер, какав би то суперхерој био да снагом својих мишића не може ама баш свакога да савлада?

Дакле, ко год жели да се осећа као суперхерој, за почетак мора најпре да се позабави својим телом. По порцију бицепса и трицепса може да оде до прве оближње теретане, али можда је боље да се баци на неку од борилачких вештина. У данашње време свашта се нуди. Од доброг старог бокса, до цуда, аикида, каратеа.

Уколико се човек још не осећа спремним да се ухвати у

Шта би се нашло у бележници суперхероја – њошећег? Обавезно овладавши неком борилачком вештином, а њошом размишљајући како да се сачува жива глава у унакрсној палуби или, рецимо, у њошару...

И ово је штићеник, намењен само мушкарцима да им њошрије, ња знаће већ шта

коштац са гомилом набилдованих момака мрког погледа, може тако добро да се опреми да ће му малтене сваки део тела бити заштићен.

Шта све може да се нађе на светском тржишту?

Рецимо, штит иза кога човек може да се сакрије, сигуран да ће га тај комад посебно прерађене пластике сачувати од било чега што на њега бацају, од флаша до каменица. Кад се „поклопи” тим штитом који је лак за ношење, а 250 пута је отпорнији од стакла, постаће „отпоран” и на метке.

Пошто баш није згодно штити се около са штитом, ма како лак био, да видимо шта то наш будући суперхерој може да носи на себи а да се споља не примети.

Иако се стручњаци годинама труде да прслук отпоран на метке не буде крут и неприја-

Штићеник за ношење је лак, савиљив и довољно њанак да се испод њаншалона не би ни приметно

Прслук отпоран на метке носе и прави суперхероји, верујте на реч

(НЕ)ДОСТИЖАН САН СУПЕРХЕРОИНА

- скреће с путање испалене метке
- од сумњиваца извлачи и највеће тајне
- својим изгледом слама отпор и највећих зликоваца

Довољно је да човек обуче ово одело, ња да се већ осећа као суперхерој, зар не?

Важније од изгледа јесте што у овом комбинезону може и да се рони и да се одржава на површини воде. Тако наш јунак и из реке може да њуца на њошивника, сигуран да ће ња одело заштитити од метка

тан за ношење, он је и даље ка-
баст и поприлично тежак. У
зависности које све делове те-
ла прекрива, оптеретиће чове-
ка са додатних два до осам ки-
лограма. Израђени од неколи-
ко слојева упредених влакана
изузетно отпорних материјала
као што је, на пример, кевлар,
ове „бенкице“ штите и од ме-
така калибра 44 испаљених из
револвера „магнум“. А онај ко
жели да буде сигуран да ће га
тај прслук, танак око један
центиметар, заштитити и од
убода ножа, мораће да набави
још један, направљен од посе-
бног метала.

Добро, горњи део тела је
обезбеђен, шта радити са ру-
кама и ногама? Опет од посе-
бно прерађене пластике могу
да се набаве савитљиви штит-
ници који покривају и горње
и доње удове, а тако су лаки и
танки да човек може да их на-
вуче испод кошуље и панта-
лона (сукња није пожељна) а
да се готово и не примете.

Сад треба размислити шта
ставити на главу. Можда каци-
ге којима је опремљена бри-
танска пешадија? Чим се каже

да су око килограм и по те-
шке, одмах је јасно да су и оне
израђене од неколико слојева
пластике. Онога ко их носи
спасиће и од пушкомитраље-
ске паљбе и то деветомиле-
тарских зрна испаљених из не-
посредне близине.

Да, не треба заборавити да
и чизма главу чува, за то су
војничке чизме чија је пре-
дност у томе што су, и код пр-
стију и пете, ојачане металом
па могу да трпе велике прити-
ске.

Читав овај „оклоп у делови-
ма“ ништа неће значити уко-
лико наш будући суперхерој
треба да се носи са ватром, или
набујалом реком. Срећом да
постоје комбинезони који ће
га и у тим условима учинити
недодирљивим. Италијанска
фирма „ОМР“ возаче „фор-
муле 1“ већ снабдева посе-
бним комбинезонима који ће
човека спасти од ватре у траја-
њу од 25 секунди. Та одела су,
што се од Италијана и очекује,
сјајно направљена. Ономе ко
га наручи, на оделу биће испи-
сано име или исцртан било ко-
ји знак по жељи. ■

Чак ни суперхероји
нису отпорни на
вајру па би и
њима добродошли
ови
комбинезони
које носе
возачи
формуле 1

Шлем „АС 2000“
не зауставља само
метке него човека
штити и од смртоносног
пречаја до кога може
да дође кад зрно
удари у шлем

И, на крају, штити
који ће вас, ако
ништа друго
немаће при руци,
сигурно
заштитити
уколико на
вас бацају
каменице, флаше,
или бајају
из оружја

Овај
штитник
носи се испод
кошуље или блузе,
али може се „обући“
преко рукава? Баш делује
моћно и заштитићуће

ПОЛИТИКИН

13

ЗАБАВНИК

**ЗА
БО
РА
ВИ
ЛИ
СМО
ДА
ЛЕ
ТИ
МО?**

(НЕ)ДОСТИЖАН
САН

СУПЕРМЕН

- лети као птица
- има рендгенски вид
- трчи брже од метка

Ишчињавамо
даље
бележницу...

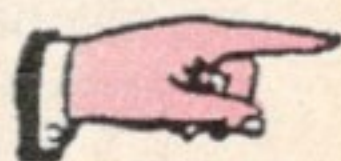
Наш суперхерој, који
се сада већ уписао у
приправнике, на којну
се добро сналази.
А у ваздуху?

Најзгодније би било уву-
ћи се у неку телефон-
ску говорницу, обући
костим као што то ради Су-
пермен, па онда једноставно
узлетети и летети, летети...
Ако мислите да су овом ве-
штином обдарени само јуна-
ци из маште, варате се.

У својој књизи „Живот све-
тог Томе Аквинског“, Бер-
нард Ги подробно истражује
детаље из живота овог фило-
зофа и теолога који је живео у
13. веку. Ги тврди да је Тома
Аквински толико знао да се
занесе у молитви, да би се
изненада виноу у ваздух. Тек

тако. И не само овај светац.

Ученици источњачког гу-
руа Махариши Махеша Јоге
уверени су да нам је летење
урођено. И они сматрају да
се оно постиже
дубоком медита-

цијом. Додуше, говоре о три стадијума: о скоку, лебдењу, да би се тек на крају овладало уметношћу летења.

За сада, Махаришијеви слебденици и даље су у почетној фази, али кад скоче, посматрачи зину од невери-

мир. Како? Ако се њих седам хиљада нађе на истом месту, у дубокој медитацији, са мислима упереним ка летењу, та заједничка молитва коначно би спречила насиље, а ратови, ма где да се водили на нашој планети, сместа би престали. Очигледно су Бетмен, Спајдермен и Супер-

Парајлајдер са пројелером, одлична забава за оне храбре, али слаба вајда кад би требало да послужи нашем сујерхероју – почешнику

Ојеш парајлајдер, али са кабином у којој је смештен и мотор

Шон Конери се далеке 1965. године, у једном од филмова из серије о Џејмсу Бонду, провозао у великом стилу, у вечерњем оделу. Да је и пре постојала идеја о човеку ракетни, очигледно да јесте, али су „обични смртници” добили млазни погон тек касније, и то у прањању од само 28 секунди

це (бар они који се заклињу да су то видели „рођеним” очима). То није обично одбацивање од земље, већ скок из лотос позе. А у тој пози верници седе прекрштених ногу, са стопалима приљубљеним уз бутине. Па сад ви замислите како то изведу!

И још нешто. Поклоници јоге уверени су да би могли да утичу да светом завлада

мен заједно за њих тек мала деца.

Будући да остатак света нема илузију да је човек птица, смишљају се различити начини да му се обезбеде „крила”. Мисли се, наравно, на летелице намењене једној особи.

Најближе идеалу био би човек ракета. Сећате се како је на отварању Олимпијских игара 1984. у САД човек с погонским горивом на леђима слетео с неба и спустио се на стадион?

Зашто онда човек, који је чврсто решио да му ново занимање буде суперхерој, једноставно не купи опрему и, кад год му се прохте, мало се „прошета” небом? Тако би био у могућности да, кад се то најмање очекује, стигне на свако место и сумњиве типове спречи у њиховим прљавим пословима.

Нажалост, лет човека ракете ограничен је на мање од пола минута из простог разлога што још није нађено решење како у летачку опрему, смештену на леђима, ставити довољно горива да тај лет дуже траје, а да се човек не сломи под огромним теретом. А за тих 28 секунди, шта може да се уради? Рецимо да се наш правник вине у ваздух и „освоји” неку вишеспратницу. И онда? Како да се спусти са крова зграде, Лифтом? То, признаћете, баш нимало не делује суперхеројски.

(НЕ)ДОСТИЖАН САН БЕТМЕН

- чим га виде у оклопном оделу слепог миша, непријатељи дрхте од страха
- снагатор који све оружје „собом носи”

Можда ће се у будућности у том смислу нешто променити боље. Прича се да је Американц Бред Баркер изумео „млазни руксак” са ознаком „PFD-4000” уз помоћ кога се човек вине у небо и тамо остане читав сат.

Мора да постоје још неке могућности да се човек претвори у птицу? Нуде му се различити типови параглајдера, летелица које највише подсећају на (диновска) крила. Осим оних уобичајених, уз помоћ којих се летач вине у ваздух претходно се отиснувши са не-

ког узвишења, последњих година израђују се и параглајдери на сопствени погон.

Има их с уграђеним мотором, како би наш будући суперхерој сам могао да одреди на којој висини ће летети и којом брзином, не ослањајући се на снагу ветра, и оних са пропелером. Јасно је да су ове летелице згодне само за поједине ситуације. Очигледно да још не постоји право решење да се човек отисне у висине не теглећи са собом гломазну опрему. ■

Припремила В. Софреновић

Сујерхерој који је у међувремену постојао виши сарадник, завршава летење бележнице истражујући шта се на тржишту нуди од опреме која ће му дати рендгенски вид, сујерслух, могућности да једноставно нестане са места долађаја... и још неке ствари

НЕВИДЉИВ И НЕПРЕДВИДИВ

Сад кад је наш будући суперхерој савладао борилачке вештине, може да се заштити од непријатеља, још није сигуран како да освоји небо, предстоји му суперусавршавање.

Зашто би само Супермен имао рендгенске очи и суперслух кад постоји опрема која то (не баш) свакоме може да омогући? Ако човек, рецимо, жели да прислушкује неки тајни разговор, набавиће минијатурне параболичне микрофоне и лепо чути све што се говори и на удаљености од једног километра. Нуде му се и „вучје уши“, такође мали микрофони, али са појачивачем, који истовремено и „слушају“ и снимају разговор, али само до педесет метара удаљености.

Кад криминалца треба ухапсити, увек постоји бојазан да он у самоодбрани неког не рани или чак и убије. Зато се већ две године испитују посебни лепкови који би се „испаљивали“ из нарочитих пиштоља, а криминалца би „заледили“ пре него што он успе и да извуче пиштољ („Забавник“ је већ писао о томе).

Зашто већ не постоје „лепливе патроле“? Разлог је што није до краја испитано да ли би тај лепак ушао у нос и уста криминалца и угушио га. Покаже ли се на крају као нешкодљив, опет недоумица – шта радити са човеком који се претворио у жвакаћу гуму?

Можда би на лоше момке,

Пиштољ оштрилике дужине палца из кога се испуштају сигнале ракете, за привлачење пажње

Ова лампица омогућава да се и у мракној ноћи осветли део мапе важан да би се утврдио, рецимо, положај. Употребљена први пут у току Заливској рат

Постоје рукавице, али и чизме са шилцима не би ли се човек претворио у – мачку

Уз помоћ ове камере некога можете да видите и кад је обавијен најгушћом мајлом или димом.

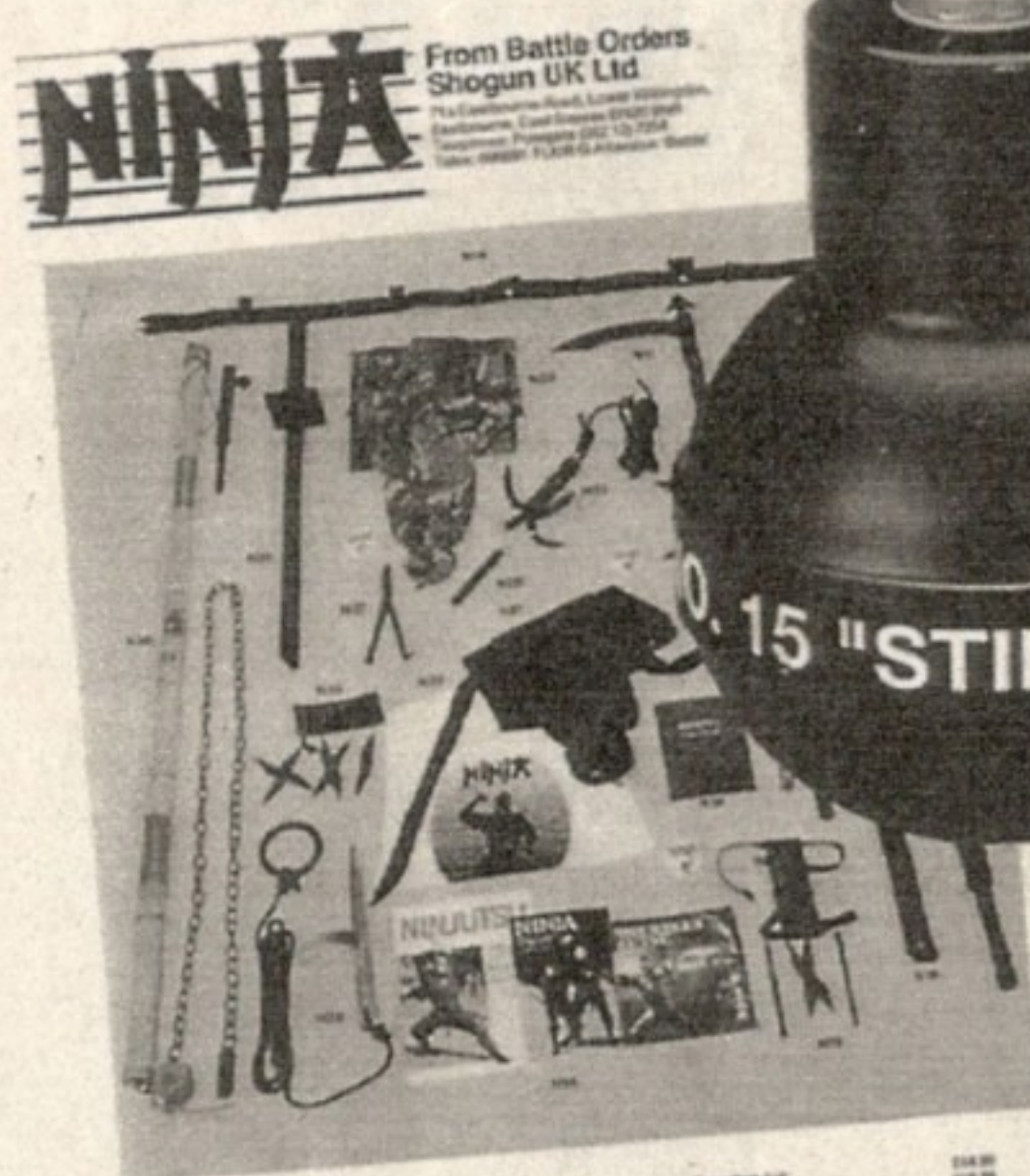
Уколико би „обичан смртник“ пожељео да набави још бољу опрему, то би већ теже ишло. Америчка компанија CCS вероватно има још моћнију опрему, али нуди је само службама блиским влади и највишим државним круговима.

А супервид? За сада се стигло тек на пола пута. Постоји камера фирме „Маркони“ тако мала да може да се постави на шлем. Уз помоћ те камере неки човек може да се препозна и кад је у потпуној тами или обавијен густом маглом или димом.

Моћан а згодан за ношење – нож на склапање

„Нинџа“ каталога, а у каталогу... Нема шта нема

Није играчка, ова бомба распрши гуме „пројектиле“ у пречнику од 15 метара

Продаја ових карата – сечива у њавном је свуда забрањена

у стилу Спајдермена (Човека-паука), требало бацити мрежу? Или неким спрејом попрскати њихово оружје тако да се тренутно претвори у прах и пепео? Све су то идеје на којима се ради, а докле се стигло, можда се ускоро неће ни сазнати. Најмоћније оружје треба да имају најповерљивији људи, то је бар јасно, а из безбедносних разлога они ће тајну о том оружју чувати што је могуће дуже.

Него, да се вратимо „стварчицама“ које могу да се набаве.

Наш суперхерој – виши сарадник узео је да прелиста „Нинџа“ каталог. Прво му се поглед зауставља на картама

уз које стоји објашњење да су згодне за ношење јер не изазивају сумњу, а заправо су моћно оружје. Израђене од танког и изузетно оштрог метала, хитну се у правцу противника и ако га погоде, нек му је Бог у помоћи.

Даље? Нож који се носи у манжети кошуље. Једним покретом руке, нож се расклопи, а његово оштро сечиво... Мини пиштољ који не испушта метке, али зато „пушта“ струју од 50 хиљада волти. Бомба која делује као играчка а, у ствари, распрши гуме пројектиле у пречнику од 15 метара. Батерија која лако стане у џеп, а кад се упери у противника ослепи га

довољно дуго да човек може безбедно да побегне.

Спајдерменова мрежа, а шта је са његовом способношћу да се успне уз зграду? Добро, човек не каже баш уз зграду, али у рукавицама на којима су шилци, уз свако дрво узварао би се лако као мачка.

И да још испитамо да ли је могуће постати невидљив. На неки начин, да. Димна лопта, бачена на земљу, почиње да испушта тако густ дим да наш будући јунак заиста може да нестане у великом стилу. ■

Заста је невероватно колико људи игра „Штаркову“ награду и гру „Ко се игра „Штарк“ се воли“. Мислили смо да ће куконе с поенима сакућљају само они са малом децом у кући. Међутим, сваки дан се неко пријави да поштајно сакућља и шаље ће ствари на „Штаркову“ адресу. Међу њима има пензионера, младих али и оних који не „љубе“ слашките а привучени су вредним наградама

Награда, да подсетимо, има седам хиљада, извлаче се сваке недеље а имена добитника (цео списак) могу се наћи једино у „Политикином Забавнику“. Добитници награда често долазе у просторије „Штарка“ да их подигну. Том приликом неке смо фотографисали и са њима попричали. То ћете читати у следећим бројевима „Забавника“ а сада бисмо вас подсетили на још неке детаље у вези с игром и на још један сасвим нов производ који доноси нове поене.

Знате већ сигурно да је ваше да сакупите десет пое-

100 НАЈЛЕПШИХ ИГРАЧАКА НА СВЕТУ

11000 Београд
Арсиф, Миријевски булевар 28/15, Балић Миодраг, Пана Ђукића 2, Бјелца Ана, Скојевска 5, Ценић Љубинка, Пере Слијепчевића 7, Ценић Предраг, Пере Слијепчевића 7, Чабаркапа Никола, Војислава Илића 135/40, Дамњановић Милица, Ранка Тајсића 34, Димитријадис Стефан, Ранка Тајсића 34, Добрисављевић Ненад, Војислава Илића 133, Ивановић Рајка, Мештровићева 12, Јаковљевић Ана, Хиландарска 22, Јаковљевић Миодраг, Хиландарска 22, Крањ Марко, Ђушина 22, Кришко Немања, Господара Вучића 103, Лалић Слободан, Опленачка 62, Лазаров Слободан, Здравка Челара 2, Ловрић Марина, Рудо 2/243, Марјановић Мирјана, Поручника Спасића и Машаре 92, Недељковић Зорица, Обалских радника 25а/27/5, Пашић Даринка, Будимска 8, Прерадовић Јелена, Ивана Мичурина 42, Стефановић Гордана, Војводе Степе 266/59, Вртић „1001 радост“, Струмичка 88а, Вујичић Дарко, Кумодрашка 338, Вуковојац Марко, Церски венац 15/12, Живковић Велимир, Г. Јевремова 23, Васов Данијел, 12. нова 2а, Борча, Ђула Ивица, Репишка 48/27, Жарково, Димић Боровоје, Милисав Ђурићева 2, Димић Стефан, Милисав Ђурићева 2, Вукосавић Марија, 38. нова 4, Ценић Марија, Пере Слијепчевића 7, Седларевић Стефан, Птујска 13, Вајукић Верослава, Пере Слијепчевића 4, Тешић Недељка, Ломина 3, Сланци.

11070 Нови Београд
Ђирић Лазар, Веспучијева 23/5, Ђосовић Дијана, Јурија Гагарина 206/74, Јандрић Зоран, Похорска 12, Маковић Славица, Веспучијева 23/5, Мутић Никола, Палмира Тољатија 56.

Буцало Алекса, Бањичка 8, 11080 Земун, Костић Загорка, Миће Радаковић 5/6, 11080 Земун, Перовић Борјанка, Првомајска 18/14, 11080 Земун, Прерадовић Марко, Ивана Мичурина, 11090 Београд, Томић Милош, Борска 34а/15, 11090 Миљаковац, Војводић Милисав, Партизанска 14а, 11137 Видиковац, Ратковић Радован, Митра Трифуновића 52а, 11211 Борча, Апостоловић Сара, Светозара Марковића 17, 11224 Врчин, Апостоловић Весна,

ДОБИТНИЦИ ДВАНАЕСТОГ КОЛА НАГРАДНЕ ИГРЕ

СВАКЕ НЕДЕЉЕ

100 најлепших играчака на свету

100 најслађих пакета на свету

на (маркице с бројем бодова налазе се на готово свим „Штарковим“ производи-ма) и да их исечете и са омотницом једног од слаткиша који су учествовали у прошлогодишњој наградној игри („Sweet“, „Rum bar“ и „Joker“) пошаљете на „Штаркову“ адресу. Тиме учествујете у првом недељном извлачењу. Ако ништа не добијете, не секирајте се: ваш коверат аутоматски учествује у даљим извлачењима: месечном, тромесечном или годишњем.

Да бисте сакупили неопходних десет поена, довољно је да потрошите десетак динара на слаткише које, верујемо, и иначе волите и једете. Десетак динара и није тако много када погледа-те које све награде можете да добијете: од великих па-

кета слаткиша и увозних играчака до компјутера, хеликоптера и стипендија!

„Штарк“ ових дана треба тржишту да понуди нови производ који ће коштати нешто више од једног динара, а доносиће два поена. Вероватно ћете приметити и занимљиву тв-рекламу за тај слаткиш који се зове „No problem“. Реклама је дво-сми-слена а укус ове чокола-дице једин-ствен. Реч је о кикирикију преливеном шећерним преливом у разним бојама и са додацима који „познато“ миришу: какао и ванила. Омотница

је шарена с крупним називом „No problem“ и сигурно ћете је видети у продавницама чим се буде појавила. Сазнајемо да ће по-

ред кикирикија ускоро у „Штарку“ почети да праве сличне бомбонице с лешницима и бадемом.

C. J.

по 10 хеликоптера на течно гориво, са радио-контролом

5 ЈУН, СЕПТЕМБАР И ДЕЦЕМБАР

по 10 најбољих РС рачунара на свету PENTIUM 16Mb

ДИЛЕМУ

• ПЛАЋЕНИ ОГЛАС •

Светозара Марковића 17, 11224 Врчин, Станаревић Елена, Београдска 181, 11224 Врчин, Луковић Јован, Цетињска 1/1, 11250 Железник, Понорац Ана, Браће Лукића 1, 11250 Железник, Мугић Милан, Кнез Михајлова 21, 11300 Смедерево, Симић Анђелина, Струмичка 10, 11300 Смедерево, Арсић Марија, Космајска 172, 11400 Младеновац, Иванковић Милица, Живка Стевановића Жикице 16м, 11460 Барајево, Гајић Невен, Милисав Чамуције 18, 11500 Барич, Шутулић Смиља, Тике Марића 10, 14242 Мионица, Дамњановић Јасна, Прте Смиљанића 48/4, 15000 Шабац, Ференц Андреј, Камичке ливаде 69, 15000 Шабац, Мијајловић Владимир, Маршала Тита 138, 15316 Бања Ковиљача, Дамњановић Јован, 7. август 3, 15350 Богатић, Цветковић Душан, Тома Ивановића 6/7, 17530 Сурдулица, Антељ Бојан, Ритска 11, 21000 Нови Сад, Томић Марко, Нова 101 бр.21, 21000 Нови Сад, Стефановић Драгиња, Доња Барања 1, 21209 Буковац, Золтан Хаби, 29. новембра 36, 21213 Змајево, Бјелогрић Никола, Новосадска 21, 21214 Сиринг, Секулић Исидора, 21220 Бечеј, Полдрухи Марија, Партизанска 17, 21466 Куцура, Кишдобрски Влајко, Хајдук Вељкова 31, 21480 Србобран, Ранок Мирјана, Партизанска 158, 22304 Нови Бановци, Вилотић Ружица, Железничка 34, 22411 Краљевици, Дојков Маја, Которска 6, 23206 Мржља, Јовановић Соња, Милана Симоновића 2, 23241 Лазарево, Јосиф Наташа, С. В. Чиче Е-4, 25000 Сомбор, Бачок Милица, Вељка Влаховића 43, 25220 Црвенка, Каралић Каролина, Вељка Влаховића 24, 25220 Црвенка, Гојков Теодора, Новака Пејчића 1, 25230 Кула, Јовановић Драгана, Хајдук Вељка 8, 25250 Оуаци, Мирчић Бојана, Стрелиште Јоакима Вујића 19, 26000 Панчево, Томић Милена, Ивана Косанчића 6, 26000 Панчево, Богдановић Вања, Железничка 6, 26222 Баваниште, Лигезан Душан, Ж. Зрењанина 10, 26227 Долово, Гујаничић Светлана, Баштенска 43, 26232 Старчево, Локас Дарја, Стевана Немање 6/16, 26300 Вршац, Ракић Слободан, Жарка Зрењанина 95, 26310 Алибунар, Милинковић Бориша, Учитељска 28, 31000 Ужице, Перунички Александар, Радосава Ковачевића 29, 31210 Пожега, Миликић Снежана, Лимска 53, 31330 Прибој, Мандић Немања, В. Маринковића 58/1, 32250 Ивањица, Јовановић Љубица, Мало-Крчмаре, 34212

Силић, Поповић Никола, Буковик 209, 34300 Буковик, Карапанчић Бојан, 34312 Белосавци, Симић Марија, Бруски пут 66, 37000 Крушевац, Матић Ана, Степе Степановића 27, 78000 Бањалуча, Канкараш Невена, Радослава Бурића 181/3, 81000 Подгорица, Вучинић Дајана, Карађорђева 22, 81400 Никшић, Скоруп Бојана, Норвешко насеље 6, 85344 Баошићи.

100 НАЈСЛАЂИХ ПАКЕТА НА СВЕТУ

11000 Београд
Анђелић Милован, 11. крајишке дивизије 14, Белчевић Никола, Слободана Јовановића 17/13, Локас Соња, Царице Милице 11/2, Николић Бранка, Јахоринска 9, Петровић Дарко, Добрачина 14, Петровић Марко, Добрачина 14, Прерадовић Ратко, Ивана Мичурина 42, Станојевић Катарина, Станка Пауновића 64/32, Теодоровић Ивана, Вука Караџића 2, Томић Брајан, Лазаревачки друм 12а, Вукчевић Марко, Гундулићев венац 15, Илић Милан, Кумодрашка 106, Алексић Душан, Бранка Крсмановића 11, Радвановић Ружица, Патриса Лумумбе 62.

11070 Нови Београд
Алексић Загорка, Нехруова 50/13, Исаиловић Љубица, 3. булевар 58/4, Коруга Игор, 3. бул. 130/184, Медојевић Марко, Недељка Гвозденовића 28/14, Мицковић Слободан, Нехруова 214/41, Ристић Нада, Булевар АВНОЈ-а, 76/4, Савичић Лилијана, Исмета Муџезиновића 8/13.

11080 Земун
Ђурић Слободан, Кеј ослобођења 3/7, Кеџман Марина, Саве Бурсаћа 2/67, Кела Дарко, Гајева 18, Ковачевић Наталија, Прегревица 176.

Ђорђевић Снежана, Петаркина 10/21, 11160 Београд, Ковић Предраг, Пра Сутјеска 15, 11210 Крњача, Узелац Љубинка, Беле Бартока 26/11, 11211 Борча, Влаховић Душица, Струмичка 6, 11224 Врчин, Николић Јовица, 14. нова 9, 11225 Зуце, Брајковић Огњен, Београдска 22, 11272 Добановци, Ковачевић Богдан, Карађорђева 33/9, 11300 Смедерево, Беслаћ Дијана, Палих бораца 46, 11307 Болеч, Ракић Јелена, Краља Петра 1. 131, 11400 Младеновац, Васиљевић Дејан, 1.

нова 28, 11400 Младеновац, Кузмановић Ранко, В. Путника 4, 11564 Степојевац, Павић Јована, Н. О. Вањева 6/15, 14000 Ваљево, Радивојевић Лидија, 31. српске бригаде 66, 14240 Љиг, Арсеновић Ана, Нате Јеличић 24, 15000 Шабац, Лукић Жарко, 27. марта 30, 15000 Шабац, Дејановић Драгица, Станка Орела 110, 15307 В. Лешница, Стојановић Љубомир, Доња Буковица, 15320 Љубовија, Петковић Марка, 15322 Велика Река, Филиповић Драгана, Шабачка 9, 15353 Мајур, Максимовић Снежана, Васе Пелагића 40, 16230 Лебане, Тасић Вукашин, Тодора Шпанца 20, 17500 Врање, Стевановић Ненад, Карађорђева 56, 17510 Владичин Хан, Јотић Сања, Филипа Кљајића 29, 18000 Ниш, Станковић Александар, Милке Протић 1/33, 18000 Ниш, Вукомановић Тијана, Браће Тасковић 21/33, 18000 Ниш, Куртић Милица, Мурица 26, 18310 Бела Паланка, Младеновић Христина, Николе Пашића 202а, 19000 Зајечар, Тодоровић Јелена, Битољска 12, 19000 Зајечар, Драгуљесковић Ивана, Б. Нушића 8/15, 19210 Бор, Матић Бојана, Илије Нешића 14, 21000 Нови Сад, Милић Ђорђе, Веселина Маслеше 128, 21000 Нови Сад, Лехел Достан, Димитрија Туцовића 6, 21217 Бачко Градиште, Кајчић Бранка, Лењина 100, 21220 Бечеј, Мијатовић Весна, Краља Петра 1. 15/1/10, 21400 Бачка Паланка, Радивојевић Душан, Бранка Радичевића 36, 22225 Бачинци, Ђеровски Златан, Тирпила и Методија 80, 22300 Стара Пазова, Петровић Александра, В. Влаховића 34, 22305 Стари Бановци, Каплар Бојана, Карађорђева 48, 22323 Нови Сланкамен, Вукичевић Данијел, Солунска 2, 22323 Нови Сланкамен, Михајловић Павле, Вељка Влаховића 43, 22324 Бешка, Мравчак Јелена, Вука Караџића 16, 22327 Марадик, Михајловић Предраг, Омладинска 36, 22330 Нова Пазова, Јоксиф Наташа, Атанасија Стојковића 44, 22400 Рума, Недељковић Жика, Књаза Милоша 54, 22400 Рума, Пандучић Даница, Вељкова 25, 22411 Краљевици, Пећанац Драгана, Доситеја Обрадовића 19/а, 23208 Елемир, Голошин Владимир, Иве Лоле Рибара 91, 23270 Меленци, Радонић Бојана, Бранка Радичевића 7, 23273 Ново Милошево, Тривунчевић Неда, Бр. Татић ГА4-4, 23300 Кикинда, Шишић Дино, Сутјеска 30, 24413 Палић, Зелић Душан, Рибарева 159, 25220 Црвенка, Анђелић Тијана, 22. јула 16, 25230 Кула, Колесар Андрија, М. Тита 73,

25233-Руски Крстур, Ковачевић Марија, Лењина 88, 25253 Ратково, Лазареска Биљана, Ђуре Даничића 2/2, 26000 Панчево, Фаркаш Јан, Јанка Буљка 2, 26210 Ковачица, Коларик Желмира, Јанка Чмелика 52, 26215 Падина, Бешина Дејан, Стадионска 19/а, 26300 Вршац, Мариновић Наташа, Лоле Рибара 14, 26300 Вршац, Стојановић Живан, Брегалничка 57, 26300 Вршац, Тановић Драгана, Гундулићева 23, 26300 Вршац, Пантовић Бојан, Југ Богданова 1/12 стан 53, 31000 Ужице, Тошић Данка, 31207 Сирогојно, Лазаревић Срђан, Браће Цинковић 12, 31210 Пожега, Смиљанић Ана, Радничка 12, 31210 Пожега, Едо Дуран, Јована Поповића 10, 31300 Пријеполје, Станишић Милан, Б. Радичевића 44, 31300 Пријеполје, Гагулић Милан, Светог Саве 108, Ламела А. број 3, 31320 Нова Варош, Богдановић Дарко, Мајора Гавриловића 27, 32000 Чачак, Јовановић Љубинка, Р. Постића 13/1, 32000 Чачак, Парезановић Милан, Моравска 7, 32000 Чачак, Обрадовић Обрад, 34226 Бадњевац, Павличевић Маријан, Његошева 66, 34310 Топола, Маслар Иван, Улпијана Д1 9/12, 38000 Приштина, Јањушевић Светлана, Б. црногорске 52/1, 81400 Никшић.

ТРЕЋЕ МЕСЕЧНО ИЗВЛАЧЕЊЕ 10 видео игара НИНТЕНДО 64

Дмитровић Кристина, Браће Јерковић 147, 11000 Београд, Рајић Владимир, Цара Душана 59, 11000 Београд, Вукичевић Милош, Браће Јерковић 147, 11000 Београд, Вукичевић Никола, Браће Јерковић 147, 11000 Београд, Лазовић Коса, Похорска 28, 11070 Н. Београд, Јанковић Јелена, Кајмакчаланска 78, 11300 Смедерево, Ђуричић Сандра, Кнеза Лазара 7/10, 11400 Младеновац, Вељковић Драгана, Нишавски одред 258, 18300 Пирот, Петрић Бранкица, Војводе Стевана Книћанина 10, 23265 Книћанин, Радосевић Радоица, Октобарске револуције 44, 81000 Подгорица.

СРЕЋНО !!!

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ ЧОВЕКА

Кад сам био мали :

Био сам живахан и окрећан дечак и стално сам нешто хтео, некуд се мувао, и стално сам млатарао рукама. Онда узмем мамину, не, није то пракљача, пракљачом се удара по вешу, нећо као нека прљачица, од метала, и онако таласаста, по томе се веш прља и њечи, јер, наравно, тада нису постојале машине за прање, па онда по томе нешто изводим прстима и све певушим. А, у ствари, ја сам то оћонашао свирање на хармоници које ме је оћинило у време када смо били код моје баке по мајци у Обреновицу, где смо, као и сви Београђани који су поћели некуд, избегли из окућаној Београда. Тај период за мене је био царски. Уживао сам. Још нисам ишао у школу, времена колико хоћу, а занимљивости разноразних где јод се окренеш. А ишта је мени било најзанимљивије? Из шакозване музичке колоније у Обреновицу стизали су Цићани да честитају празнике, а празника је код нас, хвала Богу, вазда било. Највећи, наравно, Божић и Ускрс, па онда славе и друће светковине, свадбе, кришћења, весеља, и увек су ту музиканти, те музичке кћеле, да појачају доживљај. Ја сам био простио зачаран звуком њихових инструмената. У свим домаћинским кућама постојала је једна велика простиорија, у ствари највећа у целој кући, која се звала оћаклија, и кад је лоше време онда се сва славља ту доћађају. Како су свадбе најчеће у јесен, па буде кише, е, онда у оћаклији пресе коло, прешти кћела а звук се још појачава а мене поћину оћиница. Наравно, није то моћло да прође незатажено, виде они да ја сав цетим, па ме поћину на сто, па на сто ставе столицу и онда ја одоћо некако учествујем у доћађају, некако се уклаћам, некако их пратим. Ако већ не моћу инструментом да се убацим у цело то вреће, ја пућим из себе глас, простио да дам одушке узбућењу... адли-дли-дли-дли-дли-дли, адли-дли-дли-дли-дла-дла-дла... као оно кад ћара поћине оклоћак са лонца јер би иначе лонац пр'о.

Те цићанске кћеле свирале су и по ваћарима којих је у

Обреновицу било неколико а онај о Госћојини био је најчувенији. Највећа ћужва била је увек око Ице Цићанина, који је чуда изводио на виолини. Он је био поћомак чувене цићанске породице у којој се већина свирања на виолини преносила с колена на колено. Ица свира а коло се око њећа вије. Коловође се смењују а он не престаје да свира. Ту слику никад нисам заборавио: у оркестру сви поћепани, изгладнели, сиротиња је то била, контрабас нема задњу даску јер је оћћала некад давно па се у контрабасу лећу ћилићи, а жице и нису праве жице нећо телефоники каблови исечени негде и закаћени за инструменти. Позади, иза кола, цићанска деца, боса, слинава, поћепана, ухватила се за руке и ићрају, све кључа. Успомена на ту претставу оћћотћила се после мноћо година у „најцићанскијем ваћарском колу“ које сам посветио свим цићанским кћелама из моћ дећинства. Разумели су па и дрући који нису имали ту слику прет очима, па је ово коло проћлашено за коло године 1971. као најбоље продавана ћлоча народне музике у беоћрадским продавницама.

По завршетку раћа враћили смо се у Беоћрад. И тада је испућена моја највећа жеља. Мој таћа Раћиво је продао је своју ловачку профећну ћушк и кућио ми хармонику! Таћа је био ћушкар, прва ћарнићура струћњака за наоружање Краћујевачкој завода, ћуковски мајстор у ЈНА. Имао је ту једну савршену ћушк и, ећио, он се не одрекао да сину кући хармонику. Еј, кад сам ја навалио на ту хармонику, ја сам мислио да ћу да је поједем. Онда је моја мама Даница рекла да не моћу само тако да по њој прстима претћићем, већ да морам да се школујем, да се оћисменим, и да свирам како треба. У то време, одмах после раћа, нису постојале неке музичке школе за хармонику па да сам моћао да идем по реду, најпре у нижу па у средњу музичку школу, нећо је била нека као поћуприваћина школа Албина

Владећа Кангић 1956. године као члан КУД „Јегинство“

Факина, али је за то требао плаћати. Мој таћа је издржавао целу породицу, мама није радила, а нас је било троје деце, ја најстарији, па за мноћ браћу Раћомир и сестра Драћана и сад, да се сви одрићу основних ствари поћребних за животи да бих ја један учио музику – није ишло. Онда смо сазнали преко неких наших пријатеља за професора Бобића из Вардарске 13 – он је био роћени браћу чувене ћлумице Љубинке Бобић – и јас сам кренуо код њећа на часове. Оћет су се појавиле невоље с плаћањем, али смо ми то удесили на дрући начин. Поћио је оћац био војно лице, добијао је, као и сви војни службеници, поред своје редовне плаће, свакој месеца оћрев: ћону ућа и метар дрва. Е, пола од тоћа ишло је професору Бобићу. Тако смо му се некако одуживали.

После некој времена он је мене убацио у оркестар Дома пионира „Козара“ који је он водио. Имали смо пробе сваке недеље у Караћорћевом парку, у једном малом павиљону поред некадашњећ базе-на. Било је нас доста деце, и

старијих и млаћих од мене, сећам се да је и Сека Саблић у тоћ оркестру свирала. Сви смо неуморно већбали, али морам да признам, ја нисам био одушевљен заједничким свирањем. Ураћио бих сваку моћућу прилику да одсвирам нешто сам. Хтео сам да будем солиста. Кад тоћоћ пробе направимо паузу или када се проба заврши, ја одмах са хармоником излетим наоће или на прозор, па развезем нешто по свом избору, како бих скренуо паћњу на себе, и остћале деце и родитеља који су по нас долазили да нас воде кући. И онда, ја нешто импровизујем, нешто певушим, нешто своје ишто мислим и, боће, добијао сам аћлауз. То ме је подстћицало да оћет идуће недеље поновим ишту ствар. Љућио се мој професор Бобић и товорио: „Слућај ти, Владо, мени је ваћније да се ти лећо уклоћиш у оркестар са остћалом децом, нећо да ми изићраваћ звезду“ и још: „Немој ти мени по цићански!“ Е, та му је примедба била савим оћправдаја јер ја једноствано нисам моћао да се одрекнем узора из Обреновице, оне вреве и узбућења које ме је обућмало док још

ВЛАДЕТА КАНДИЋ БАТАКАНДА

БИОГРАФИЈА

Као средњошколац, са 17 година, Владета Кандић улази у „Крсманац“ и путује по Европи, САД, Јапану, Индонезији и Куби где свира Фиделу Кастру и Че Гевари... и тако десет година, до 1968. када је последњи пут свирао са „Крсманцем“ на Олимпијади у Мексику. Био је то већ тада популаран оркестар Владете Кандића у коме свира и „длidlише“ и један члан симфонијског оркестра Дома ЈНА, као и један виртуоз на виолини који не зна да чита ноте. Јер,

Циганско се коло свира,
Срцем свира Батаканда....

и онда се много не размишља, не либи се ничега, ни веридбе, ни венчања, ни кафане, ни испраћаја, али се свира и на џез фестивалима (са Лолом Квачевим BALKAN IMPRESSIONS – Међународни џез фестивал на Бледу и у Љубани 1984. и 1985) и на Фестивалу балканских земаља у фолклору – Солун 1995.

У Лос Анђелесу 1989. Владета Кандић је, на предлог Френка Марока, постао члан америчког удружења џез хармоникаша (F. O. T. A. – Friend of the aсoridinon) где се налазе и таква имена ка што је Арт ван Дам.

Последњих шест година компонује музику на стихове српских песника: Диса, Шантића, Дучића, Ракића, Бећковића, а прву композицију ове врсте, „Свети Сава“, рађену на стихове Војислава Илића Млађег, у оркестрацији Зорана Христића, извели су хорови „Обилић“ и „Бранко Крсмановић“ и Београдска филхармонија под управом Даринке Матић-Маровић у центру „Сава“ на свечаном концерту у част 150 година Саборне цркве у Београду.

Међу многобројним признањима повељама и дипломама којима су прекривени зидови Батакандиног музичког студија налазе се и:

Награда „Царевац“ коју је добио 1974. за постигнуте успехе на пољу естрадне уметности;

Естрадна награда Србије 1981;

Естрадна награда Југославије 1984;

Златна значка Културно-просветне заједнице Србије коју је добио 1994. за унапређење културне делатности на пољу народне музике...

Најдража од свих награда је наследник који је кренуо очевим путем. Вук Кандић студира музику на Универзитету у Питсбургу, завршна година. Инструмент – хармоника.

хармонику нисам ни пићнуо. А шта смо ми тамо свирали? Па, свирали смо партизанске песме, зајим корачнице, разне популарне песме, маршеве, понеки валцер, а ја сам желео да увежбам неко коло, неку народну, тада омиљену, песму, али тај репертоар ми нисмо нећовали. У ствари, није репертоар био то најважније што ме није привлачило раду у оркестру, нећо моја потреба да се искажем, да пустиим машићу на вољу, да кажем свима да сам ја, ећо, некако друћачију.

Свима нама идола је била Радојка Живковић. Када она свира у емисији Радио-Београда – то је био празник за уши! Онда су мајстори били и Милија Сјасојевић, та Душко Радећић који је имао своји чувени секстет, та басиста Миле Грк, та Боки Милошевић и чувени хармоникаш из Скопља Кочо Петровски. У то време биле су веома популарне македонске песме и ора, а право чудо од рита било је „Гајде оро“ које је Петровски компоновао. Ко је ус-

тео на хармоници то да одсвира, е, тај је моћо с правом да каже да је мајстор.

Нису тада постојали магнетофони, нићи смо ми имали неке музичке записе то којима бисмо моћи да учимо те бравурозне нумере, та колико ко усће да савлада, нећова је ствар. Не, нићићта од тоћа није моћо да се деси. Слушали смо радио, на слух хватћали мелодије и радили како смо знали и умели. Мени се дешавало да седим то ме-

сец дана уз радио и слушаем емисије народне музике Радио-Букурешта, јер су и румунска кола фантастична, и да не ухватћим ниједно коло. Наше праве и једине школе била су београдска културно-уметничка друштва где смо проводили слободно време и где смо стићали прва знања о фолклору, али то је било касније, када смо већ били гимназијалци. Оно најважније у музици десило ми се кад сам био сасвим мали.

Владета Кандић 1996. тогине у својој радној соби

Припрема и уређује Свешлана Ненадовић

ПОЛИТИКИН

19

ЗАБАВНИК

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Те недеље 23. октобра 1966. Венди је одмах после доручка кренула у шетњу са својим псетањцем Бонијем. Венди има осам година и живи са својим родитељима на једној фарми на искрај пустиње у Мајлору, у Аустралији.

Када се после подне псетање само вратило на фарму, без Венди, родитељи су се забринули. Тражили су је али је нису нашли. Обавестили су полицију која је одмах кренула у потрагу. У 21 час, поред полицајаца са псима, малу је тражило још најмање шездесет особа. Али, од Венди ни трага, ни у околини фарме, међу пустињским пешчаним брежуљцима – никог! За то време пријатељи породице и лутерански пастор покушавали су да умире преплашене родитеље.

Младић пред вратима

Тога дана, око девет сати, када се пастор Цвек вратио својој кући – ноћ је провео поред родитеља нестале девојчице – нашао је Невила Долинга како седи на степеништу пред његовим вратима. Невил је двадесетдогодишњи младић који живи с родитељима у оближњем насељу. Оно што је младић испричао навело је пастора да позове

Илустровао Брана Јовановић

ВЕЛИКИ

полицију. Неколико тренутака касније Невил је и пред полицијом поновио:

– Јуче, идући на пецање, пао сам преко тела неке девојчице. Наишао сам на њу сасвим случајно, у једном шибљаку.

– Јесте ли је познавали? – питао је један од полицајаца.

– Не! Нисам је познавао. Извештај о нестанку Венди Пфајфер прочитао сам у новинама. А њену слику видео сам јутрос на телевизији. Мислим да би то могла бити она.

– Била је мртва?

– Свакако. Наднео сам се над њу и ухватио је за руку али се пулс није осећао.

Родићељи су прејознали изношену сандалицу своје нестале ћерке. Али, ни ње ни њеној шела није било мада је полиција, уз помоћ рођака, пријатеља и безброј добровољаца, претражила сваки њедаљ стазе што је водила кроз шибљак и цео крај дуж реке

ПОДВИГ

МАЛЕ ВЕНДИ

Прислонио сам затим уво на њене груди... није било много крви... али се куцање није чуло. Ставио сам јој и руку испред носа и устију и нисам осетио ни дашка. Пошто сам мислио да је стварно мртва, оставио сам је тамо где сам је и нашао и вратио се кући.

– Зашто нас нисте раније обавестили?

– Па зато што је већ била мртва. Њој ништа више није могло помоћи. Био сам убеђен да је у питању злочин па нисам хтео да се мешам. Кад је у питању полиција не треба бити ни сведок, увек су ми говорили. Али, слушајући јутрос радио, сазнао сам да малу још нису нашли. Онда сам се сажалио на родитеље и дошао да све испричам пастору.

– Хоћете ли моћи да нађете то место?

– Мислим да хоћу!

Воли да измишља и лаже

Најзад су се нашли изнад реке до које је требало сићи преко оштрог стења високог и до 25 метара. Сви су били веома опрезни јер је тај крај био познат по силним змијама. После извесног времена Долинг је почео да се осврће око себе.

– Морамо да се вратимо. Изгледа да смо прошли оно место!

Кренули су назад, веома полако, завирујући у сваки жбун све док нису прешли целу стазу. Најзад се младић, збуњен, обратио полицајцима:

– Могао бих се заклети да је била овде!

Од девојчице није било ни трага али је један полицајац приметио поред стазе место где је шибље било нешто мало мање збијено.

А онда се један полицајац загњурио у шибљак и из њега извукао једну сандалицу од пластике.

– Шефе! Шефе! Нашао сам нешто!

Сандала је била мала, већ похабана, на једном квадратићу рељефног ђона остао је заглављен камичак.

Шеф полиције се тада одлучио на унакрсно испитивање. На питање како се нашао на месту злочина, Долинг је одговорио:

– Пошао сам колима на пецање. На једном месту дуж стеновите обале угледао сам једну змију. Ја се страшно бојим змија. Побегло сам, престрашен. Од тог тренутка ничег се више не сећам. У мом сећању је остала празнина. Дошао

сам себи тек кад сам угледао тело мале Венди.

– А да ли си за време те, како кажеш празнине у сећању, могао да убијеш девојчицу?

Младић, наједном разјарен, почео је да се куне да он није злочинац. Он је само нашао девојчицу. И то је све!

Из разговора са оцем Невил Долинга полиција је сазнала да је младић, иако има двадесет две године, незрео, да воли да измишља и лаже. Његовог имена нема у полицијској картотеци мада је понекад чинио ситне преступе. И девојка га је оставила због нестабилности и сталних лажи.

Испитујући младићева кола, полицајци су дошли до важног открића: трагфине прашине на вратанцима одељка за рукавице. Скинули су вратанца и послали их у полицијску техничку лабораторију где су утврдили да прашњави отисци потичу од ђона сандалице. На вратанцима су откривене и три тачкице које су одговарале испупчењима на камичку заглављеном у ђону пластичне сандале.

Сумње више није било: то је сандала коју је Венди имала у време кад је нестала. Девојчица је, значи, ушла у Долингова кола, милом или силом, и све његове приче пале су у воду.

Ни у понедељак увече, у кругу од километар и по од места које је Невил означаио, тело мале Венди није нађено. Било је сад свима сасвим јасно да је Долинг убица, али, по закону, аустралијски грађанин не може бити ухапшен без чврсте и на закону засноване оптужнице. А у овом случају, главног доказа није било: тела нестале или убијене девојчице.

Отисак само једне сандале

У уторак, 25. октобра, око 17.45, на једној стази удаљеној више од десет километара од места које је Долинг означаио, у кањону, али на другој страни реке, две особе су у светлости својих аутомобилских фарова приметиле отиске корака, трагове детета које је имало на себи само једну сандалу.

Дете чији су трагови откривени могла је бити само мала Венди – ако је још уопште била жива. А ако јесте, колико ће још издржати? Упаљене су у читавој

околини велике ватре које су стално гореле. Али, ићи около без плана није водило ничему. Због тога су се власти обратиле двојици домородаца, познатим „читачима трагова” – „очима које све виде”, како се каже – јер су само они могли да читају и прате отиске чак и онде где их нико други није могао видети.

Њих двојица ходали су целу ноћ и стигли су на одређено место тек у 6 ујутру. Најзад, после три сата тражења по дневној светлости, трагач који је ишао први повикао је:

– Овуда... за мном!

Нашли су Венди... живу!

Сувише слабу да би могла да стоји узели су је на руке и однели до санитарских кола која су је одмах пребацила у обласну болницу. Лекари су установили три ране нанете ножем на левој страни груди и запаљење плућа. Из грудне шупљине морали су да одстране око пола литре крви која се излила због удараца ножем. Неким чудом, оштрица ножа није ниједном продрла до срца, ни у сама плућа. Огреботине, трагови ножа и модрнице нису се могли ни избројати.

Прича за репортере

Када се освестила, Венди је, мада мало неповезано, испричала све што се догодило. Повезани, ови делови послужили су за полицијски извештај – касније и за оптужницу – и многе новинске репортаже.

Невилова мала бела кола зауставила су се крај девојчице у недељу после поднева. Младић ју је запитао да ли зна неко место згодно за пецање. Корачајући поред кола, Венди му је објаснила да би могао да пеца са високих обала реке Онкапаринга. Изненада, врата кола су се отворила, Невил је шчепао девојчицу и увукао је у ауто. Венди је почела да се брани ударајући га ногама. Пошто су прешли извесно кратко растојање, Невил је зауставио кола, извадио нож и три пута је ударио у груди. Пуким случајем, приликом сваког удараца сечиво је наишло на ребро и није погодило срце.

Од задобијених рана и страха Венди се онесвестила. Невил је одвезао своја кола до уске стазе оивичене шибљем која је водила према реци. Покушао је да је освести, а кад је видео да му то не успева, ухватила га је паника јер је био убеђен да ју је убио. Тада ју је просто оставио, сео у своја кола и одвезао се.

После извесног времена Венди се освестила. Крај себе није нашла леву сандалу. Није познавала тај крај па чак и кад је угледала у даљини неку кућу није се усудила да закуца на њена врата. Потпуно изгубљена, само је корачала даље, и није застала ни кад је наишла на реку.

Сви листови описали су Вендино спасење као право чудо: није подлегла ударцима ножа, избегла је силне змије које се ту легу и гамижу, издржала је ноћну хладноћу. Многи су то чудо покушавали да донекле објасне интелигенцијом мале Венди која јој је помогла да се у таквој несрећи снађе.

А Долинг? Мада је до краја тврдио да није крив, осуђен је на десет година робије.

К. В.

Шта би било...

ИГРА ВРЕМЕНА И ПРОСТОРА

КАД БИ ЧОВЕК БИО БАКТЕРИЈА

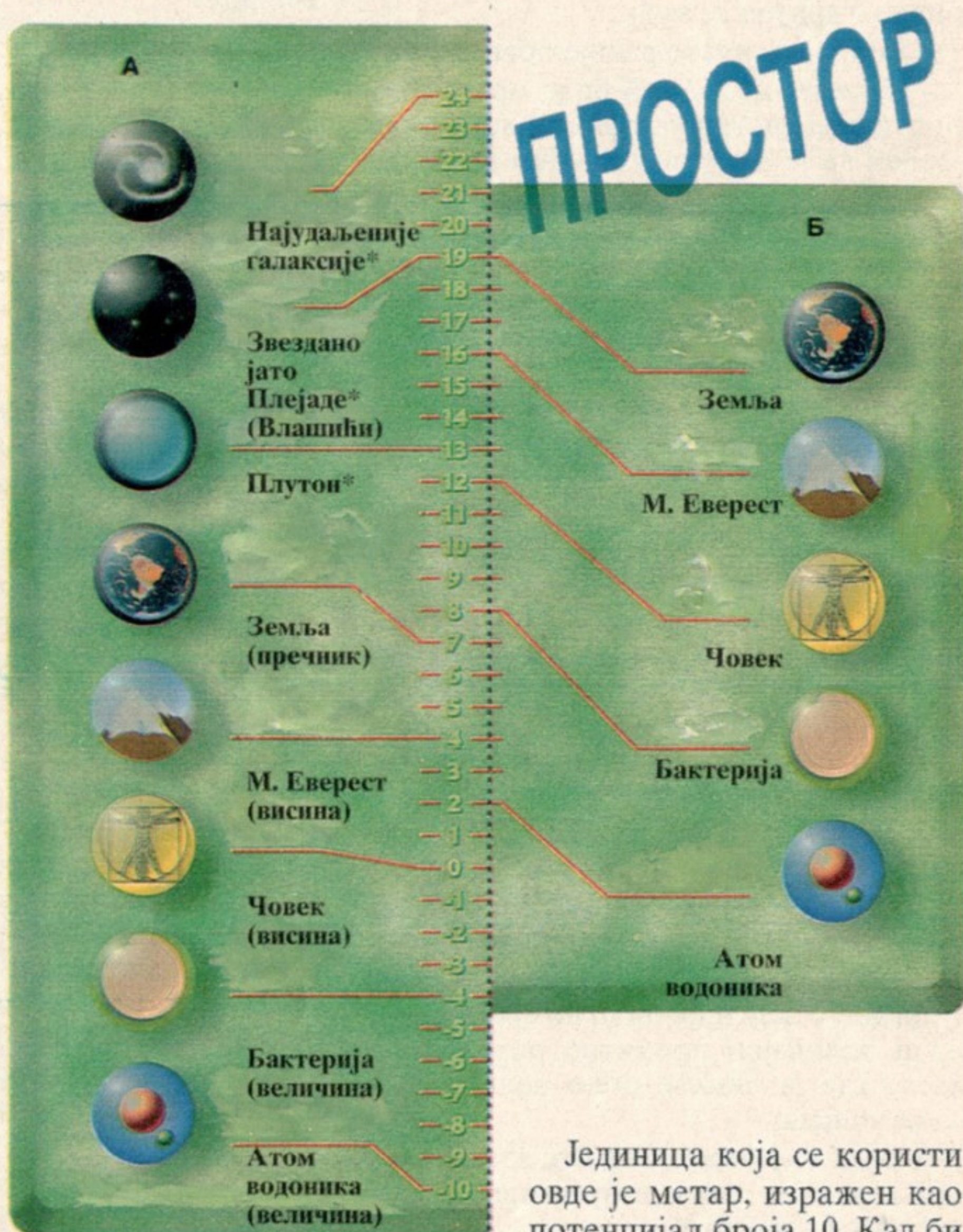
Да, стварно, шта би било кад би људска бића била величине бактерије, колика би онда, сразмерно, била Земља? Акијаши Вада, професор физике на Универзитету у Токију, саставио је два узорка која тачно израчунавају временске и просторне односе за случај овог општег умањења. И омогућавају да се добију најнеобичнија поређења. Играјте се и ви!

УПУТСТВО ЗА УПОТРЕБУ:

Исеците маказама оба узорка (А и Б) по исцртаним линијама, а затим их померајте прислањајући једну уз другу величине чији вас односи занимају.

У логаритамској размери која се овде користи јединица је секунда, изражена у потенцијалима броја 10. У основи размере налази се нула јер је $10^0 = 1$, односно једна секунда. Стављајући, на пример, Велики прасак (из дела А) поред цртице уз коју стоји „Дужина људског века“ (део Б), прочитаћете: кад би старост васионе била једнака просечној дужини људског века, човек би, сразмерно томе, живео тек једну секунду.

*Раздаљина која раздваја Земљу од...

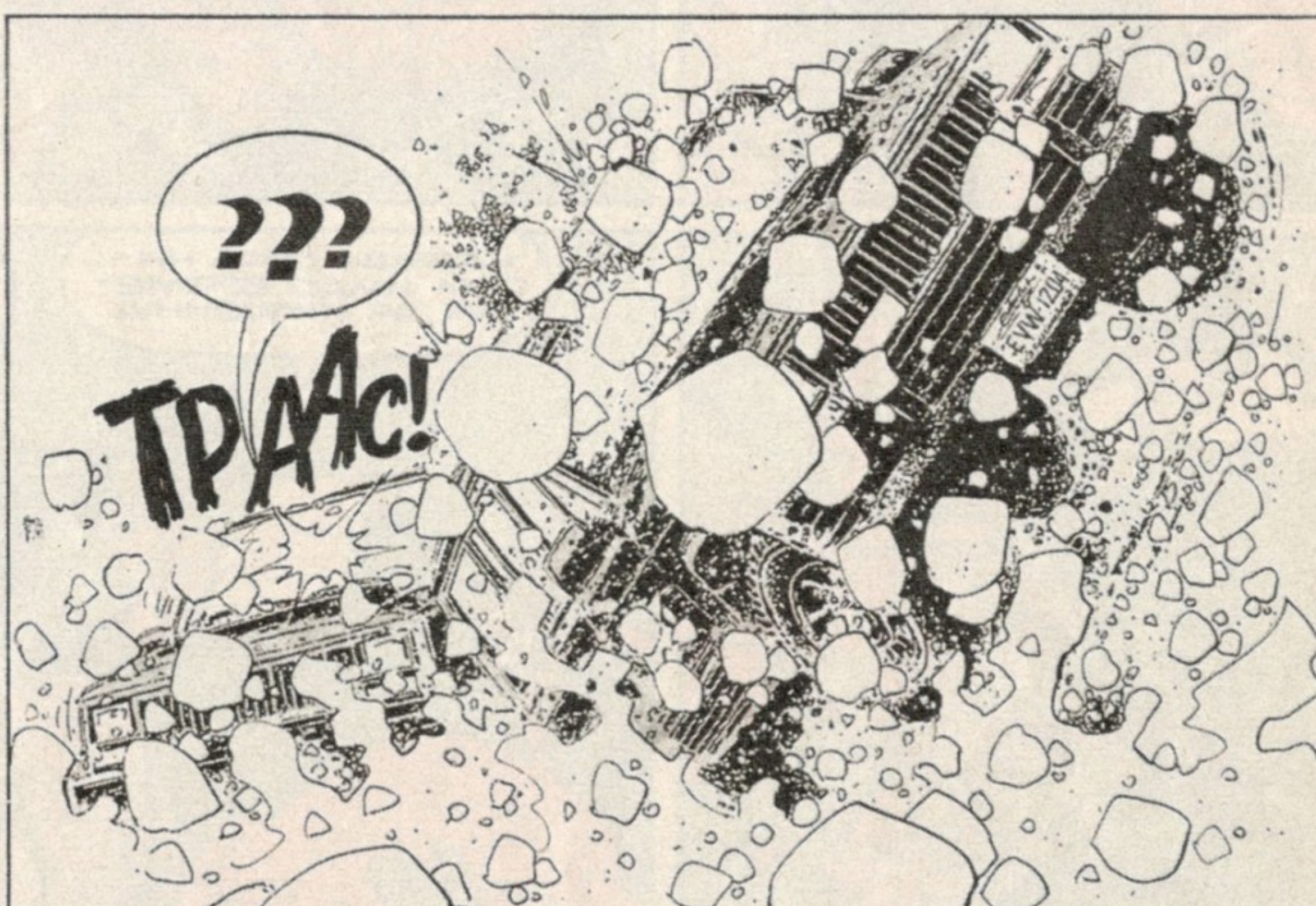
Јединица која се користи овде је метар, изражен као потенцијал броја 10. Кад би се човек смањио до величине бактерије, сразмерно томе пречник Земље постао би мањи од висине Моунт Евереста! Исто тако могуће је комбиновати време и простор, постављајући један поред другог део Б узорка времена и део А узорка простора. Тако сазнајемо следеће: кад би био потребан један људски век да би се стигло до најудаљеније галаксије, онда би човек пречник Земље „прелетео“ за једну микросекунду.

В. М.

ТРИНАЕСТИЦА НОЈ 3. АВГУСТА III ДЕО

НАПИСАО Вилијам БАНС НАЦРТАО ЖАН ВАН ХАН

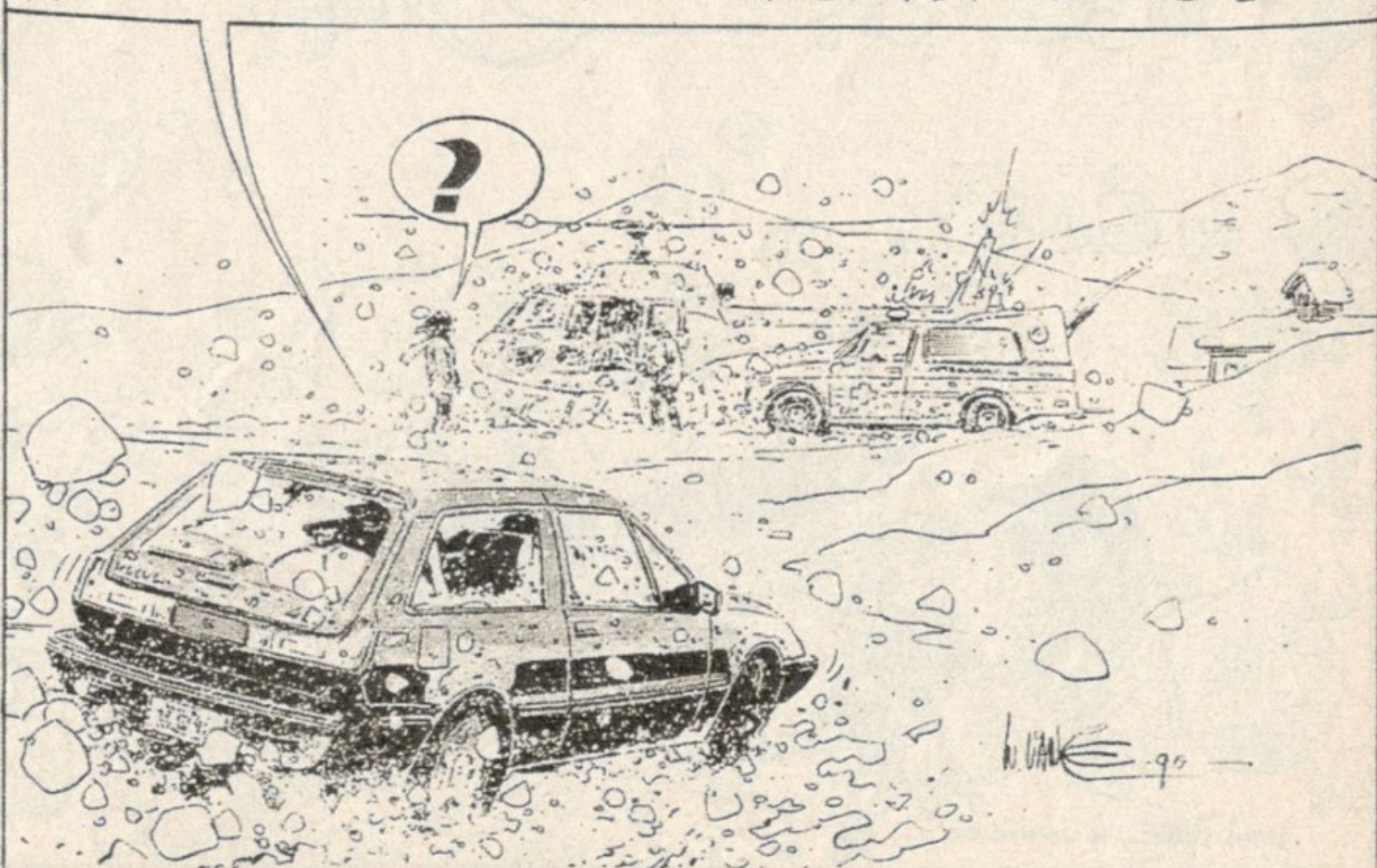
ДОПАДА МИ СЕ ОВАЈ ГРАД! ПРЕПОРУЧИЈУ ГА ПРИЈАТЕЉИМА ЗА ОДМОР! ЦРНИМ ПРИЈАТЕЉИМА!!!

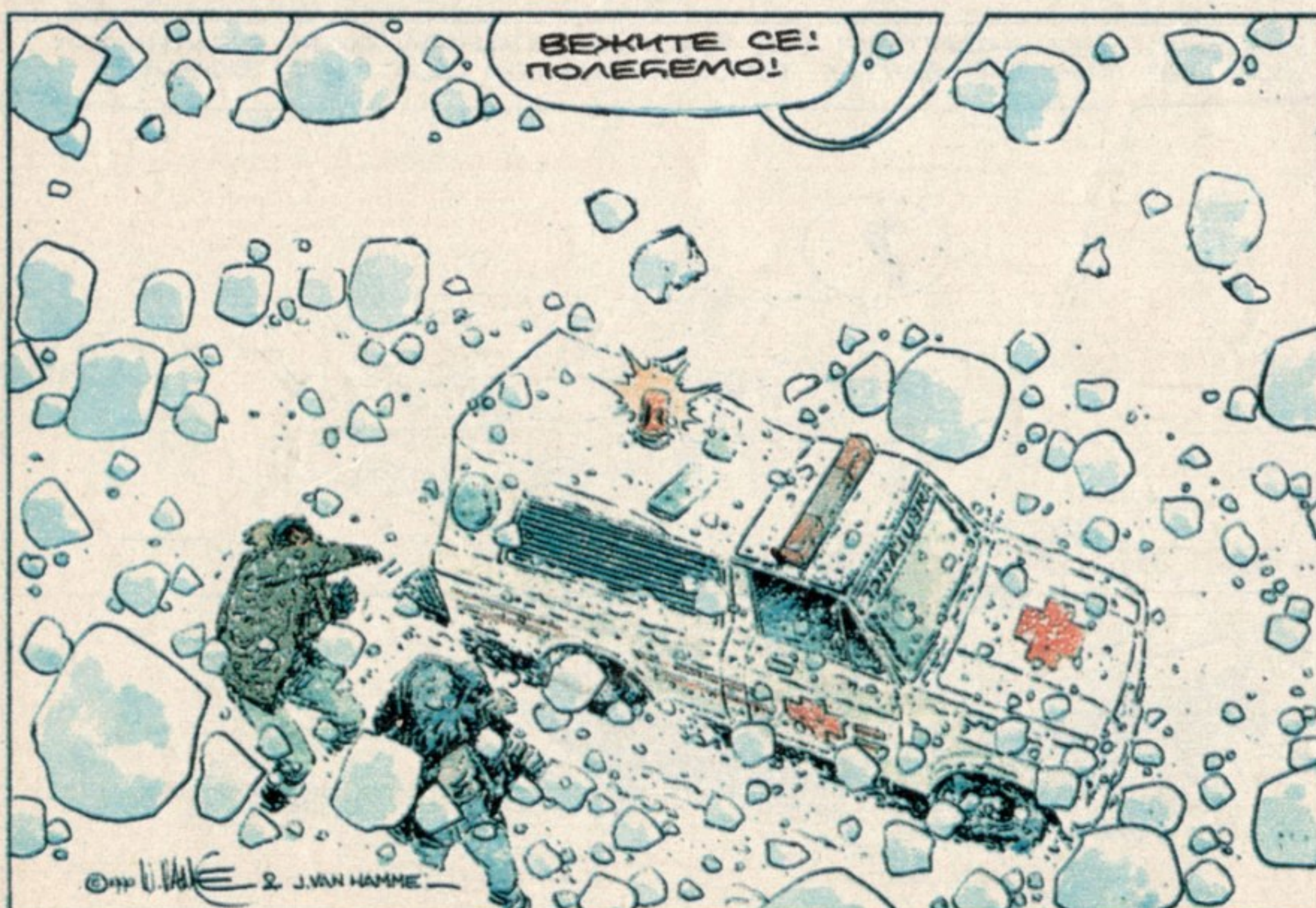

УСКОРО БЕМО ДА ПОБЕГНЕМО ОДАВДЕ! ЈЕ Л' ТИ ПРОДУЖЕНА ЛЕТАЧКА ДОЗВОЛА?

ИМАМО ХЕЛИКОПТЕР НА РАСПОЛАГАЊУ, АЛИ СУМЊАМ ДА ЋЕ ПИЛОТ БИТИ РАСПОЛОЖЕН ДА НАС ВОЗИ!

ВИ СТЕ ОБИЧНА БАНДА НЕСПОСОБЊАКОВИ-
ГА! ТРЕБА ВАС ПОБИТИ КАО ГАМАД!

ИМАТЕ ЗАИСТА СОЧАМ
РЕЧНИК, ШЕРИФЕ
КВИН!

ЈЕ Л' ОВДЕ ДОШЛО ДО ПОБМЕ?

*МАРШАЛ ДИЛАН?!
ОТКУД ВИ?

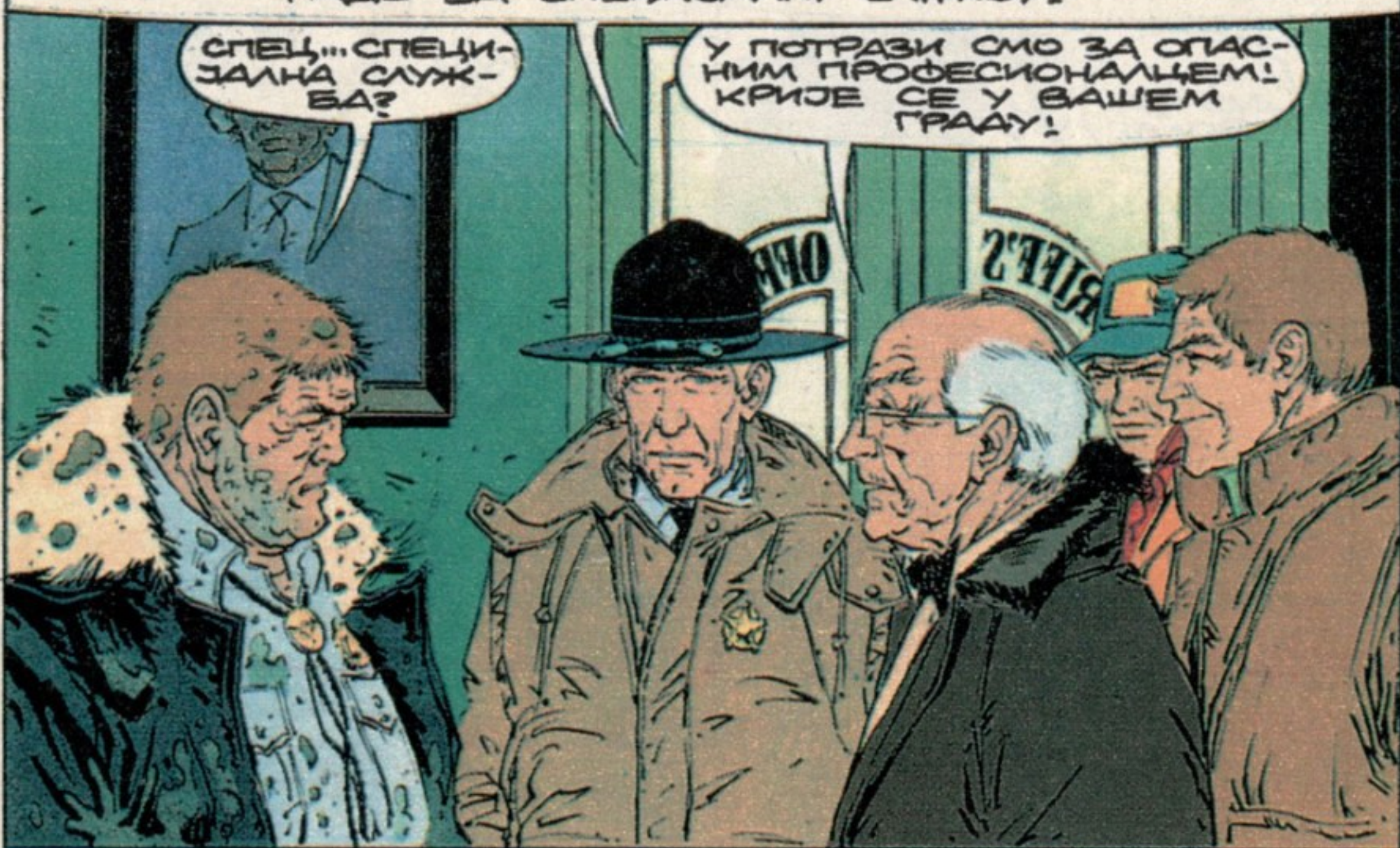

МАРШАЛ - ВИСОКИ ОФИЦИР ФБИ

ПУТ ДО ГРИНФОРСА ЈЕ ПРОКРЧЕН ЈУТРОС! ДА ВАС УПО-
ЗНАМ! БРИГАДЕР ЕЈМОС! ОВА ДВА ГОСПОДИНА ЗНАТЕ!
РАДЕ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ СЛУЖБУ!

СПЕЦ... СПЕЦИ-
ЈАЛНА СЛУЖ-
БА?

У ПОТРАЗИ СМО ЗА ОПАС-
НИМ ПРОФЕСИОНАЛЦЕМ!
КРИЈЕ СЕ У ВАШЕМ
ГРАДУ!

УПОЗНАТ САМ СТИМ! ЈУРИМО
ГА БЕГ ДВА ДАНА! БЕЗ-
УСПЕШНО!

ЛАВИНА НАМ ЈЕ ПО-
КВАРИЛА ПЛАНОВЕ!
МОЈИ ЛУДИ НИСУ УС-
ПЕЛИ ДА МЕ УПОЗО-
РЕ ДА ЈЕ ОН ОВДЕ!
ВЕЗЕ НИСУ РА-
ДИМЕ!

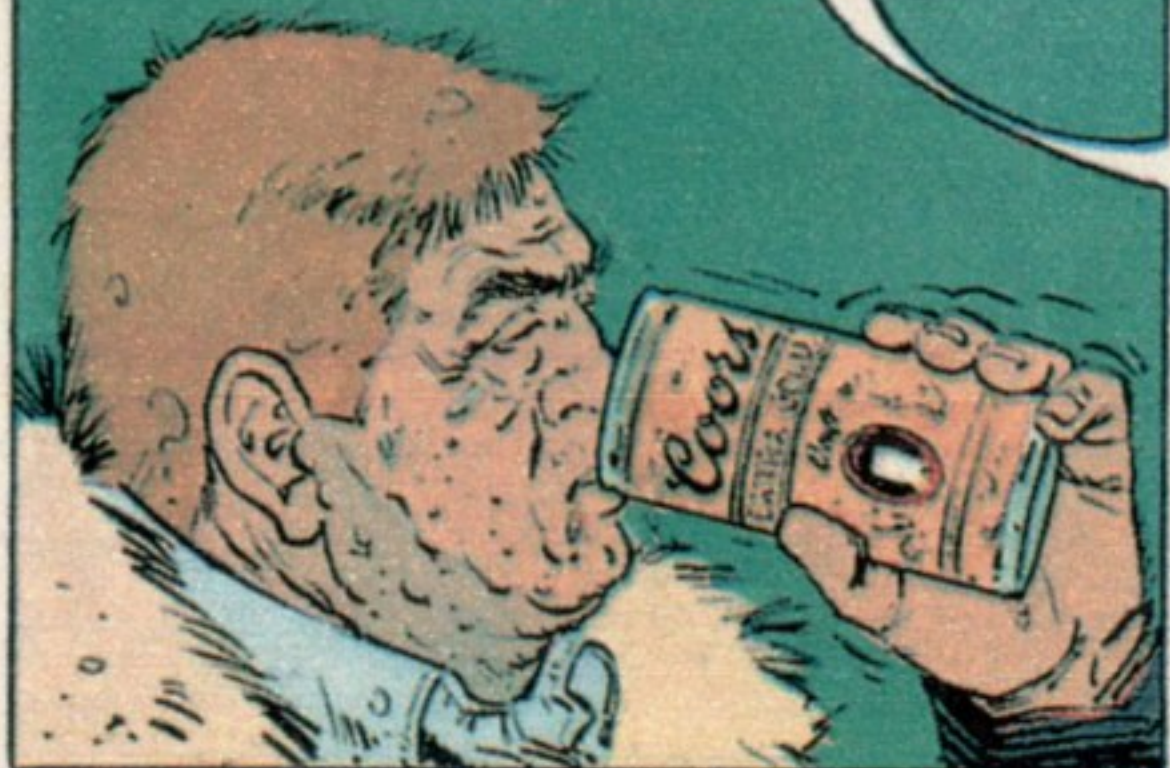
БИЛИ СМО НА ТЕРЕНУ У
ОНОМ СНЕЖНОМ БЕСПУЉУ!

ЈЕДИНО СМО
УСПЕЛИ ВАС ДА
СПРЕЧИМО ДА
ПУЦАТЕ У ЈЕ-
ЛЕНА!

ДА! ТО СТЕ УРАДИЛИ! ОМЕ-
ЛИ СТЕ НАС У ИСТРАЗИ! ЈА
САМ СВОЈЕ ЛУДЕ БАЦАО У
ЗАТВОР ЗА МАЊЕ ПРЕКРША-
ЈЕ! ФЛЕМИНГ ЈЕ УБИО ТРИ
ЧОВЕКА, ЧЕТВОРО РАНИО!
ЈАКИ СТЕ МИ ВИ СПЕЦИ-
ЈАЛЦИ! И НА КРАЈУ ЈЕ
ПОБЕГАО СА ОНОМ
ЦРКЊОМ!

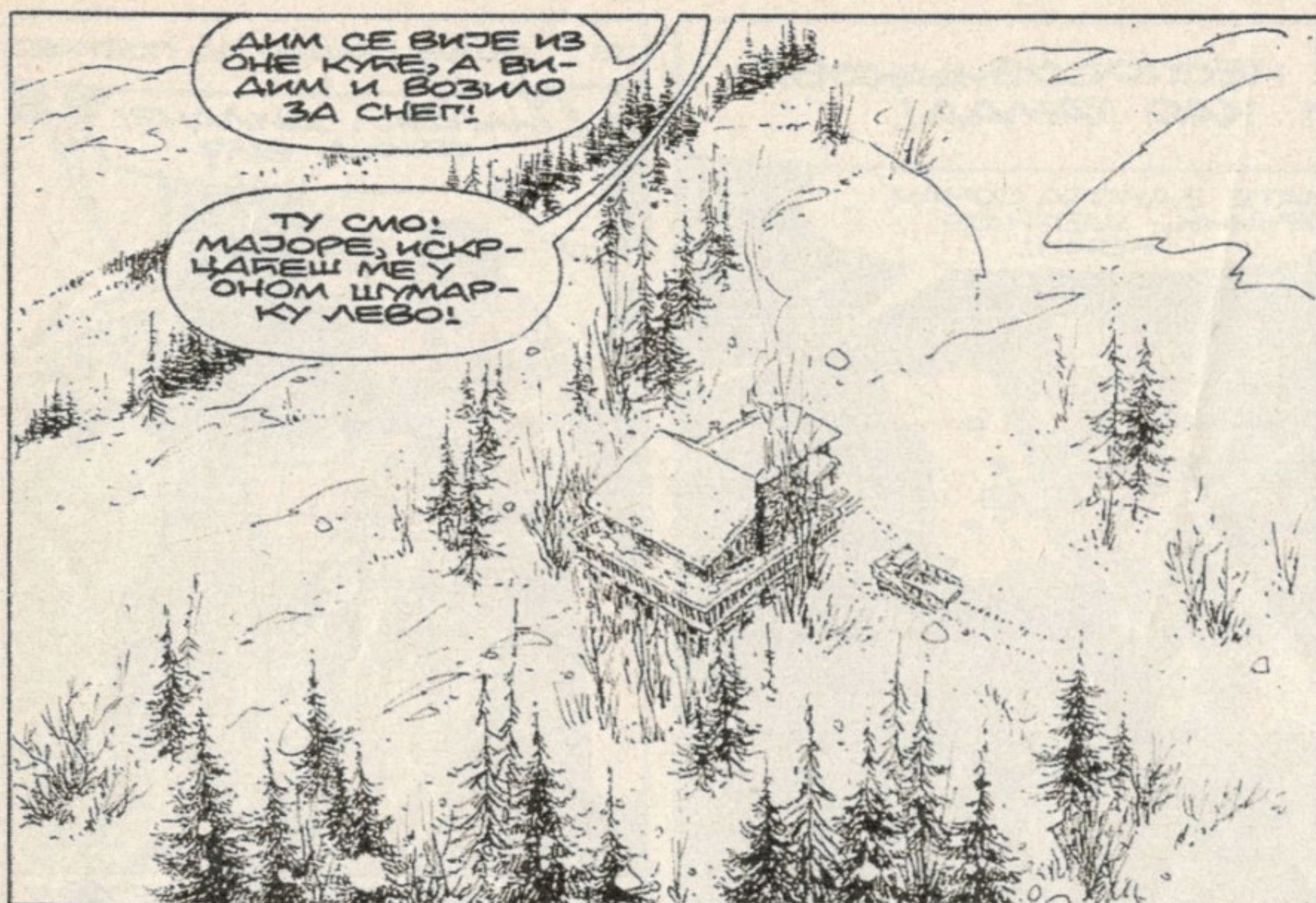
У ПИТАЊУ ЈЕ НЕ-
СПОРАЗУМ! ФЛЕМИНГ
ЈЕ БИО МАМАЦ ДА
ВИ СЕ УХВАТИЛА
ВЕГА ЗВЕРКА!

МОЈИ ЛУДИ СУ ГА НОБАС
ИЗГУБИЛИ! ВИ ПОЗНАЈЕ-
ТЕ ТУ ОСОБУ, ШЕРИФЕ!
ГДЕ ЈЕ ЧОВЕК
КОЈИ СЕ ПРЕДСТАВЉА
КАО КАПЕТАН КЕРТИС!

!!!

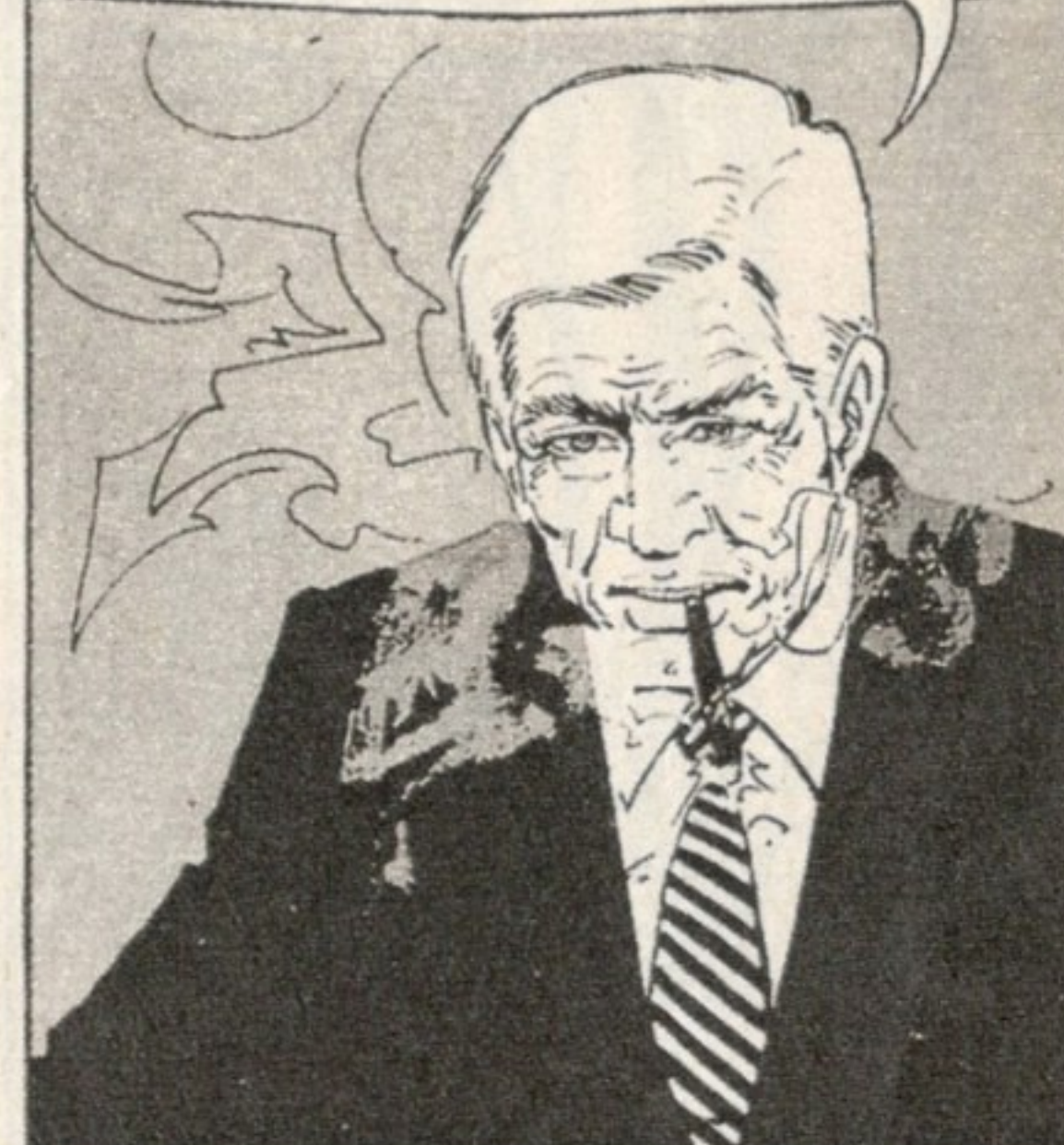

ЦЕЛОГ ЖИВОТА САМ БИО КУКАВИЦА! ЧАК САМ ОДАО И ГДЕ JE ДНЕВНИК! АЛИ ВИШЕ СЕ НЕ ПЛАШИМ! ОСВЕТИ СВОГА ОЦА, ЧЕЈСОНЕ! МОЈ ЖИВОТ JE БЕЗВРЕДАН! ОСВЕТИ ЧОНАТАНОВУ СМРТ!

ТО РЕТЕ ВИ ДА УРАДИТЕ, ЗАК! МОЈ ОТАЦ JE БИО ВАШ ПРИЈАТЕЉ! ЈА ГА СЕ УОПШТЕ НЕ СЕГАМ! СВЕДОЧИТЕ НА СУДУ ПРОТИВ РИЉИ-ЈА И КВИНА! ТАКО РЕТЕ СЕ ИСКУПИТЕ ЗА СВЕ!

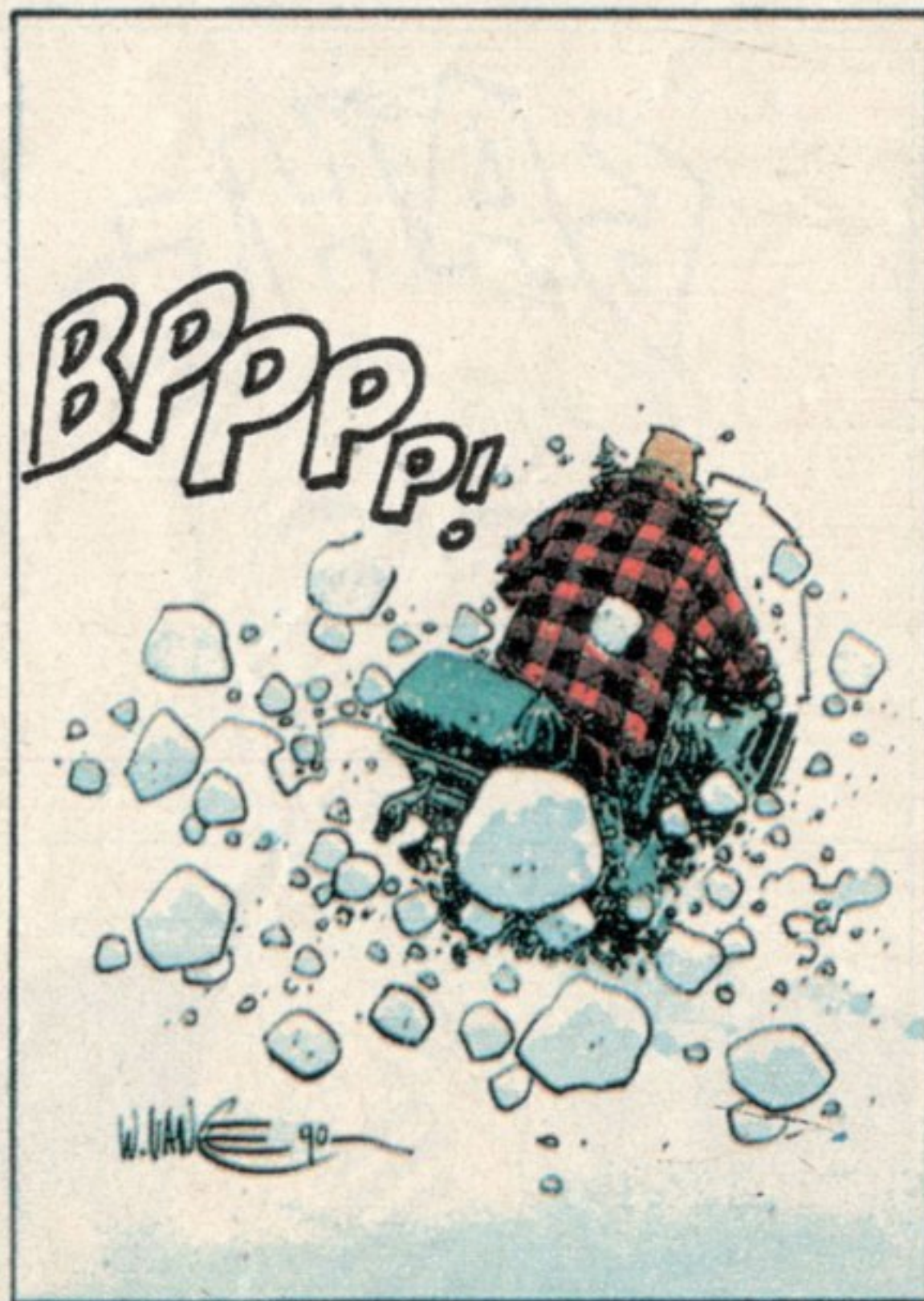
БАШ ДИРЉИВО! ЧАК И ПАТЕТИЧНО! СЛУЧАЈ ФЛАЈ JE ЗАСТАРЕО! ПРОШЛО JE ДВАДЕСЕТ ГОДИНА! НЕ МОЖЕШ НАМ НИШТА, МОМЧЕ!

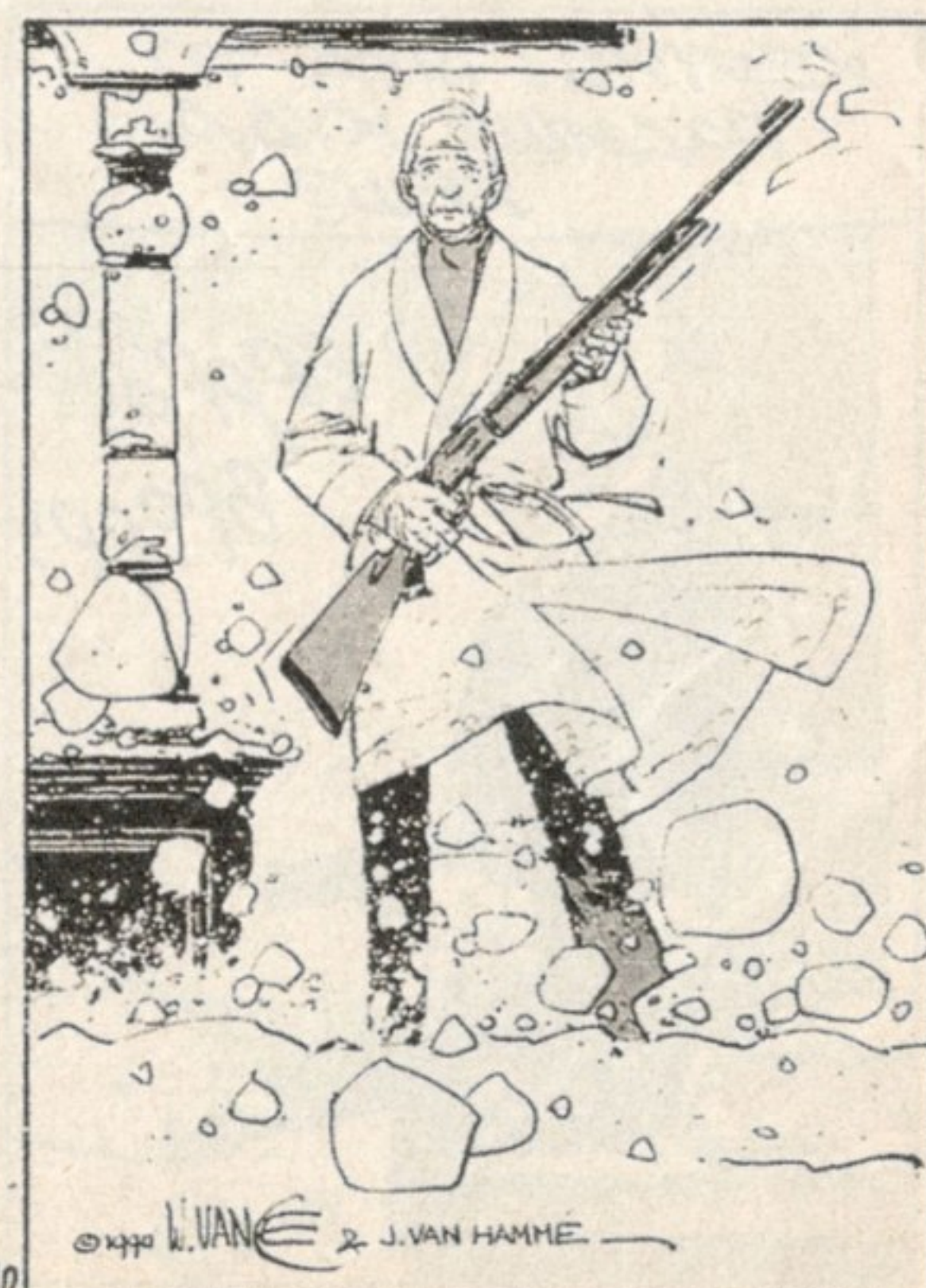

ОД УБИСТВА JE ПРОШЛО ДЕВЕТНАЕСТ ГОДИНА, РИЉИ! У ОВОЈ ДРЖАВИ СЛУЧАЈЕВИ ЗАСТАРЕВАЈУ ТЕК ПОСЛЕ ДВАДЕСЕТ ГОДИНА! ЈОШ ИМА ВРЕМЕНА! АКО УБИЈЕТЕ ХАТАВЕЈА, САМО РЕТЕ ЈОШ ВИШЕ ДА ЗАГИБИТЕ! ИЗГУБИЛИ СТЕ!

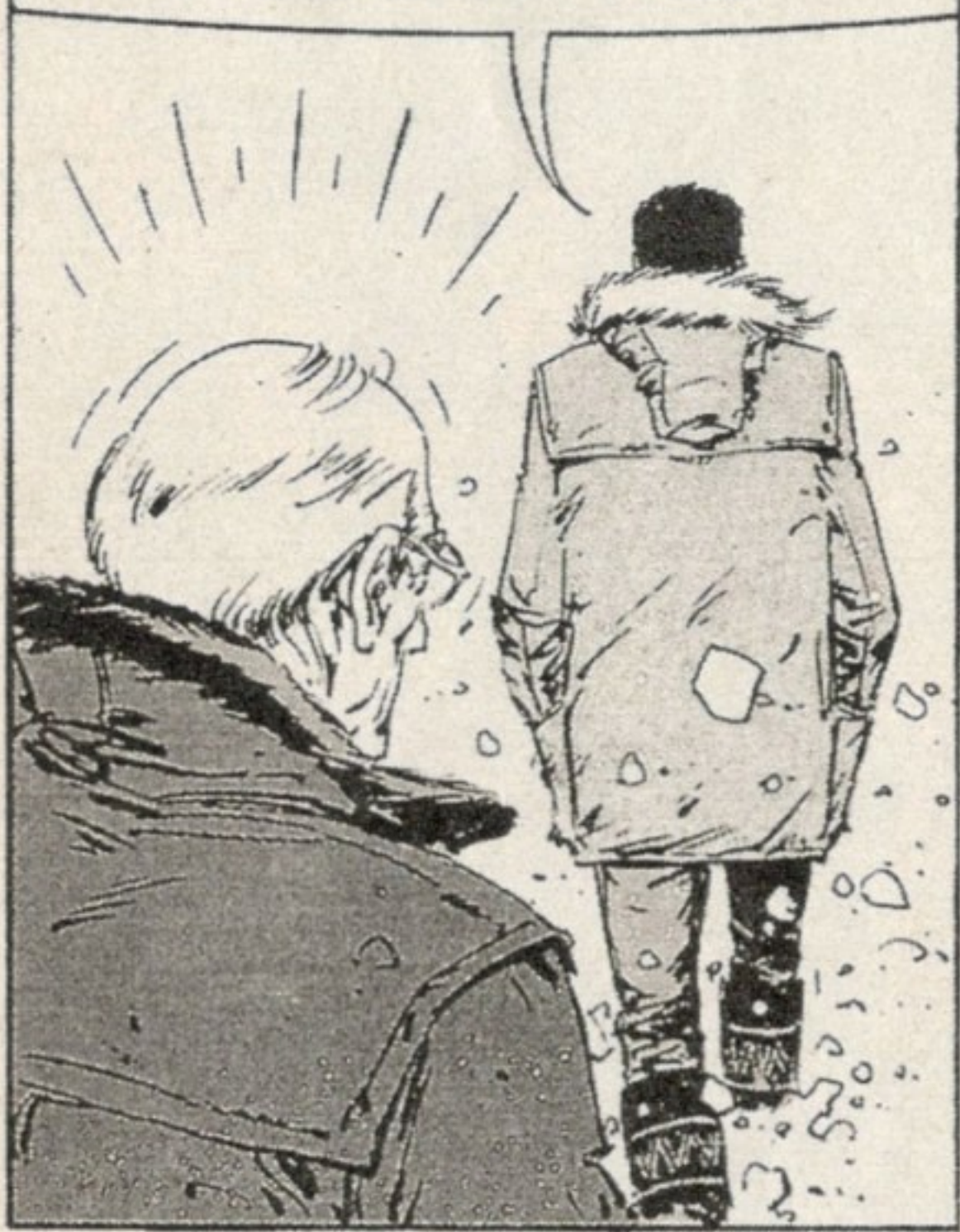

ОНА ДВОЈИЦА ВАШИХ НИСУ
БИЛИ НИ ОД КАКВЕ ПОМО-
ГИ! И СЛЕДЕЋИ ПУТ, КАДА
ВАМ БУДЕМ СЛУЖИО
КАО МАМАЦ, БАР МЕ
УПОЗОРИТЕ!

ТАКО ЂЕМО ИЗБЕГНИ НЕ-
ПОТРЕБНЕ ЖРТВЕ!

ЏЕЈСОНЕ! МАРШАЛ МЕ ЈЕ ПРЕ-
СЛУШАВАО! ШТА ЂЕ БИТИ СА
МНОМ?

УВЕК САМ ИМАО ДОБАР
СЛУХ! РИЧЕИ ЈЕ БИО
ВРЛО ГЛАСАН! ИПАК,
НЕ ОСЕЋАМ НИКАК-
ВО ОЛАКШАЊЕ!

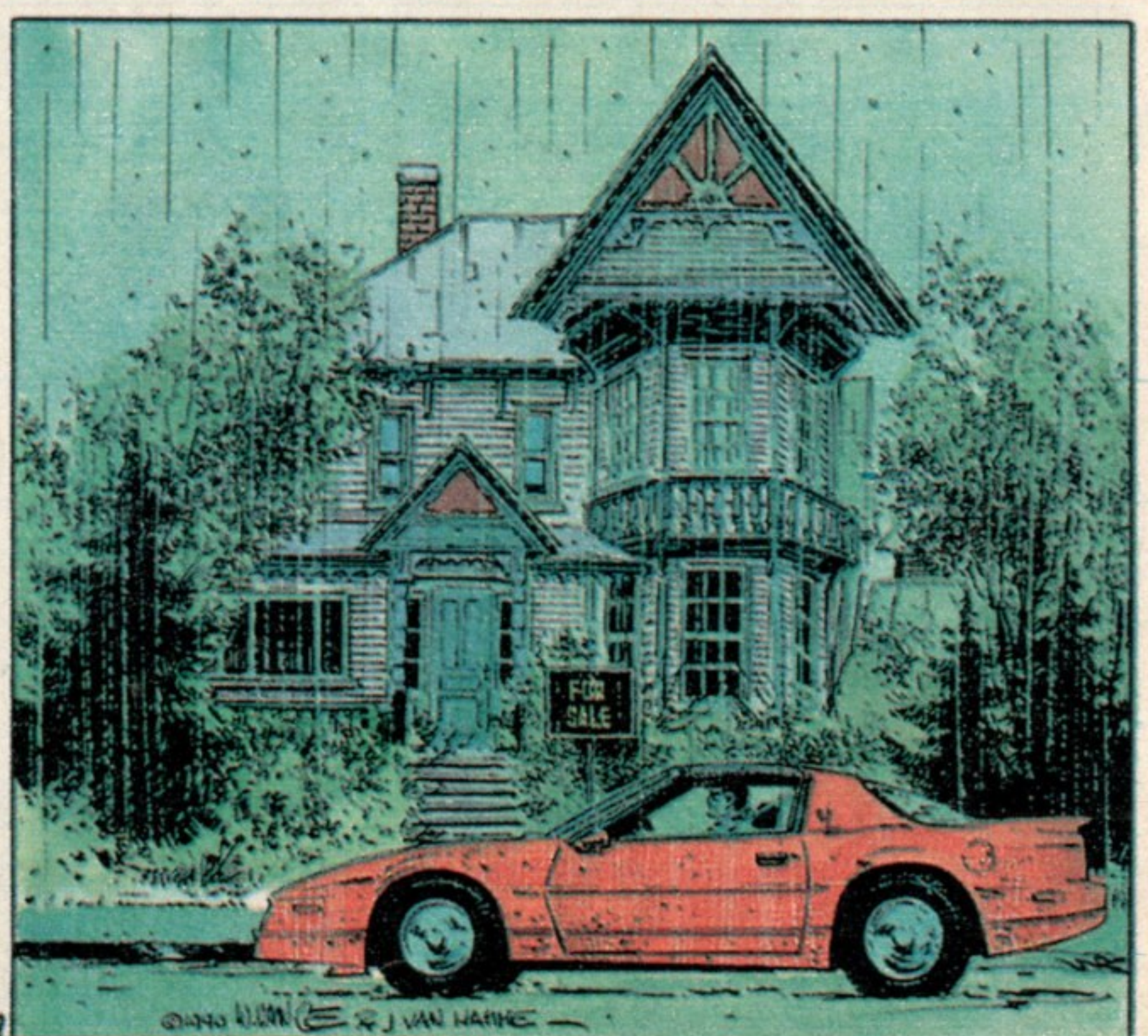
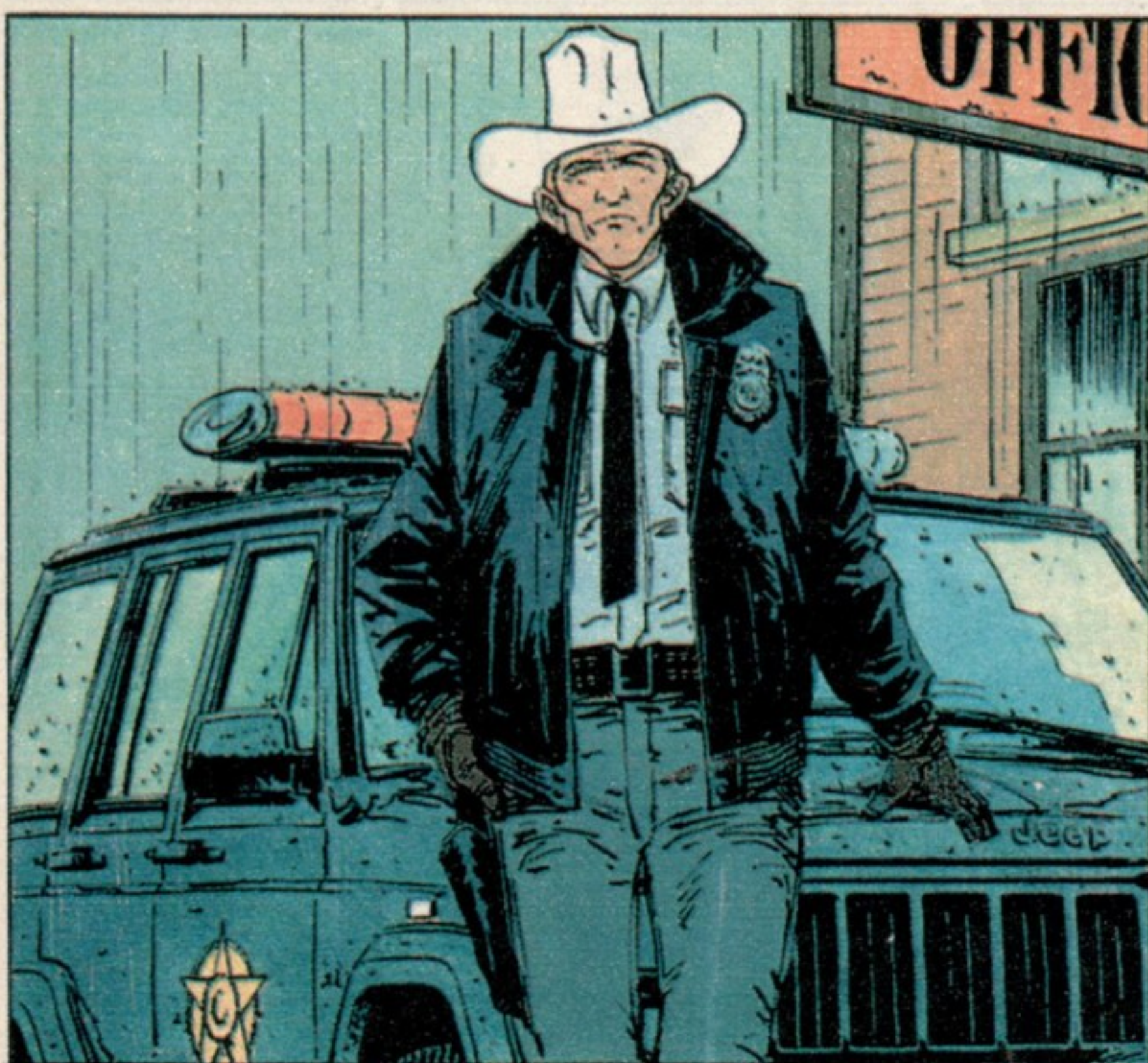
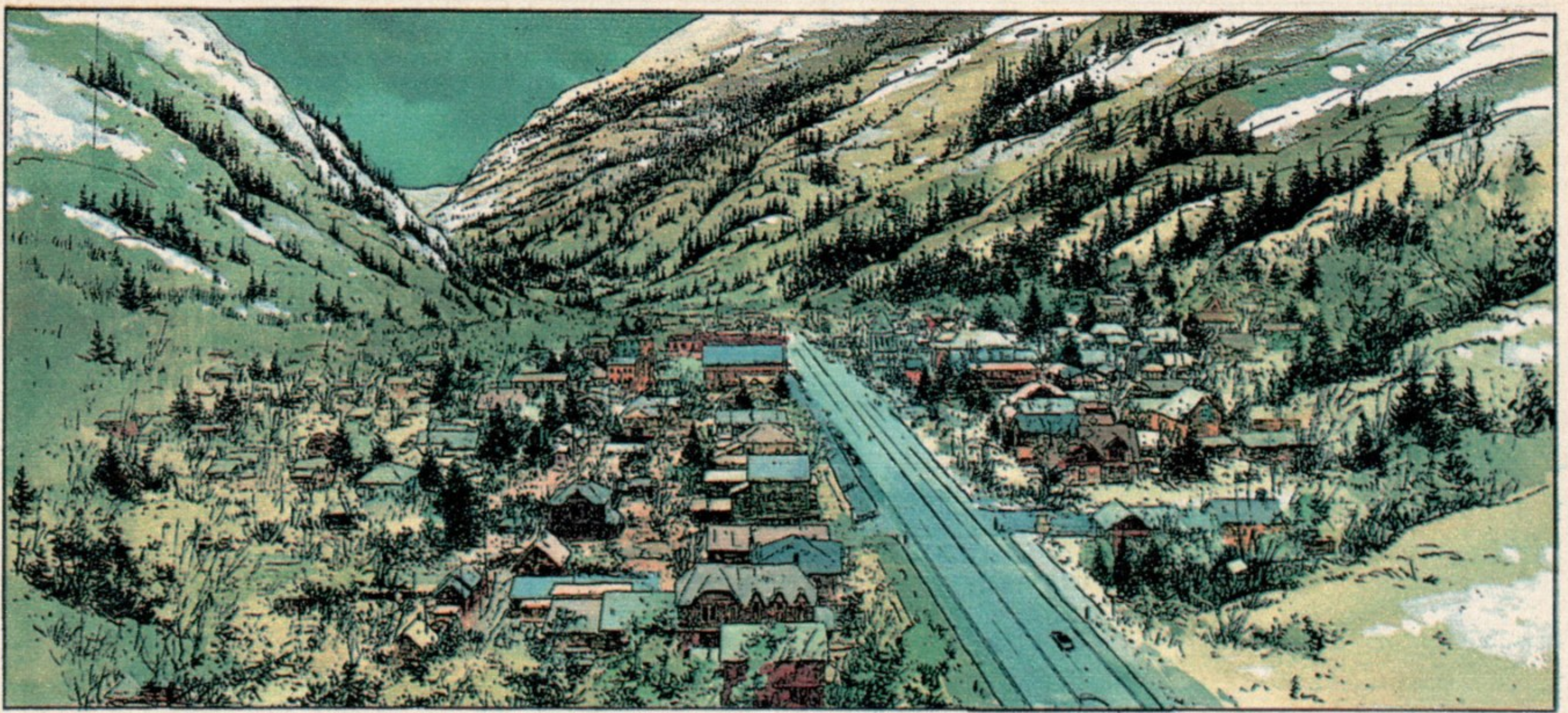

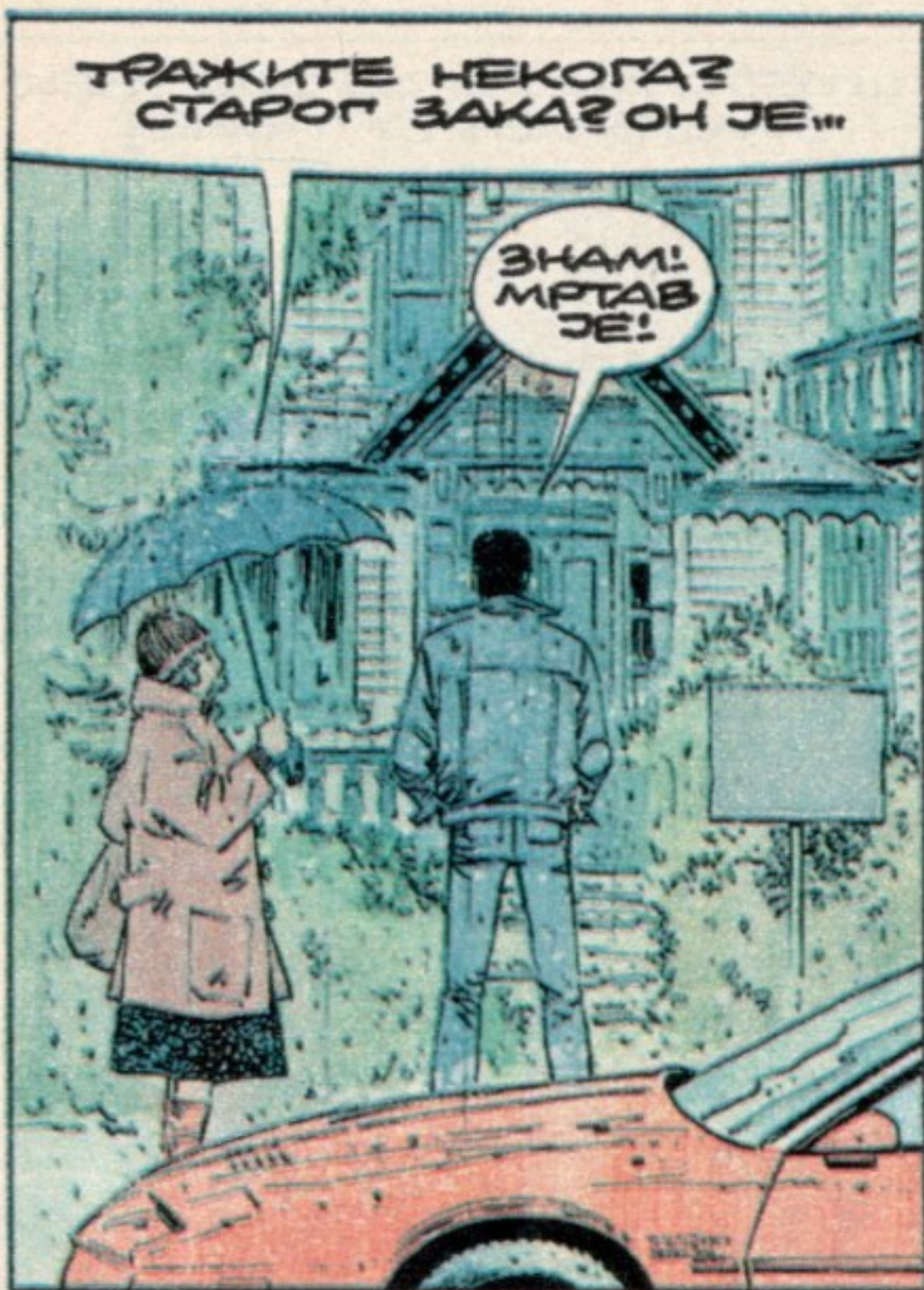
И ТО ЧАК ДВА ПУТА!

НИЈЕ НИ ВАЖ-
НО, ГОСПОДИНЕ
ХАТАВЕД!

ДЕЈВНА ЈЕ СПРЕЧИО ОЦА
ДА МЕ УБИЈЕ, ЗНАШ ЛИТО?

СВЕ МИ ЈЕ ИСПРИ-
ЧАО! И ЗА ЗАКОВ
АНЕВНИК! БИО СИ
НА СУБЕЊУ?

МОРАО САМ! КВИН ЈЕ ИЗ-
БЕГАО СМРТНУ КАЗНУ! ОСУ-
ЂЕН ЈЕ НА ДВАДЕСЕТ ГОДИ-
НА!

С ОБЗИРОМ ДА ИМА
БОЛЕСНУ ЈЕТРУ... ОН
ЈЕ ЈЕДИНИ ЗА КОЈИМ
НЕЋУ ДА ЖАЛИМ!

ШТА БЕШТИ, ЋУДИТ? ОСТА-
БЕШ У ГРИНФОЛСУ?

НЕМАМ ПОЈМА!
А ТЕБЕ СЕ ТО И НЕ-
ТИЧЕ! НЕГО, РЕЦИ
МИ...

...ДА ЛИ ТИ СЕ ВРА-
ТИЛО ПАМЋЕЊЕ,
ЋЕЈСОНЕ?

НЕ!

НИКАКВО СЕЋАЊЕ?
НИ ЗРИЦЕ ПРО-
ШЛОСТИ?

НЕ!
ЕКРАН
ЈЕ И ДА-
ЈЕ БЕО!

ХОРЕШ ЛИ СЕ НА-
СТАНИТИ У ГРИН-
ФОЛСУ?

НЕЋУ СИ-
ГУРНО!

ЗАШТО СИ ОНАДА ДО-
ЛАЗИО, ЋЕЈСОНЕ
МЕКЛЕЈНУ? БОЈЕ
БИ БИЛО ДА ОДЕШ
ЗАВЕК!

НЕЋУ СЕ ВИШЕ ВРАТИТИ!
ЗБОГОМ, ЋУДИТ!

КРАЈ

Недодирљиве дипломате, њихови коферчићи и остало...

Према Бечком договору из 1961. године, дипломата не може бити ухапшен, тужен и суђен у земљи у којој служи све док обавља ту дужност. Овај пропис установљен је да би се заштитили дипломатски представници и гарантовало им се да слободно извршавају своје задатке под свим околностима. Дипломату може да лиши имунитета само његова земља.

„Неповредивост” се протеже и на чувене дипломатске кофере, дипломатске курире као и на намештај амбасаде! Спољна ознака увек мора да је ту као потврда да се ради о дипломатском багажу. Печат министра иностраних послова Француске обавезно носи лик Маријане!

И зграде амбасада као и куће у којима станују дипломате неповредиве су јер се сматрају деловима територија њихових земаља (такозвана екстериторијалност). Домаће власти не могу да уђу унутра без дозволе страног изасланика. Дешавало се да зграда представништва пружи уточиште чак и обичним злочинцима, а да месне власти нису могле да их траже и лише слободе...

Осим амбасадора као шефа мисије, дипломатски имунитет и разне повластице уживају и остали: саветници, секретари, аташеи, чланови њихове уже породице, затим извесан број техничких и административних службеника, као и послуга. Наравно, дешава се да слободан прелаз курира и пртљага и ослобађење од неких такса буду злоупотребљени. Де-

Физиолошка улога ове жеље, често неодољиве, остаје тајна. На слици: и они најошменији се чешу, иа и Сара Фергусон, бивша снаха британске краљевске куће

Чешање остаје тајна

Посебан осећај који у нама изазива жељу да се почешемо лекари називају свраб. То је природна, физиолошка потреба: човек доброг здравља подлегне тој жељи више пута на дан... ако му то околности и лепо васпитање дозволе. Чак се и новорођенчад, која још не владају својим покретима, чешу о своју постељину.

Ипак, какву физиолошку улогу има то обично чешање, и даље остаје тајна а његови механизми нису до краја објашњени.

Дуго се веровало да у овој појави играју улогу исти рецеп-

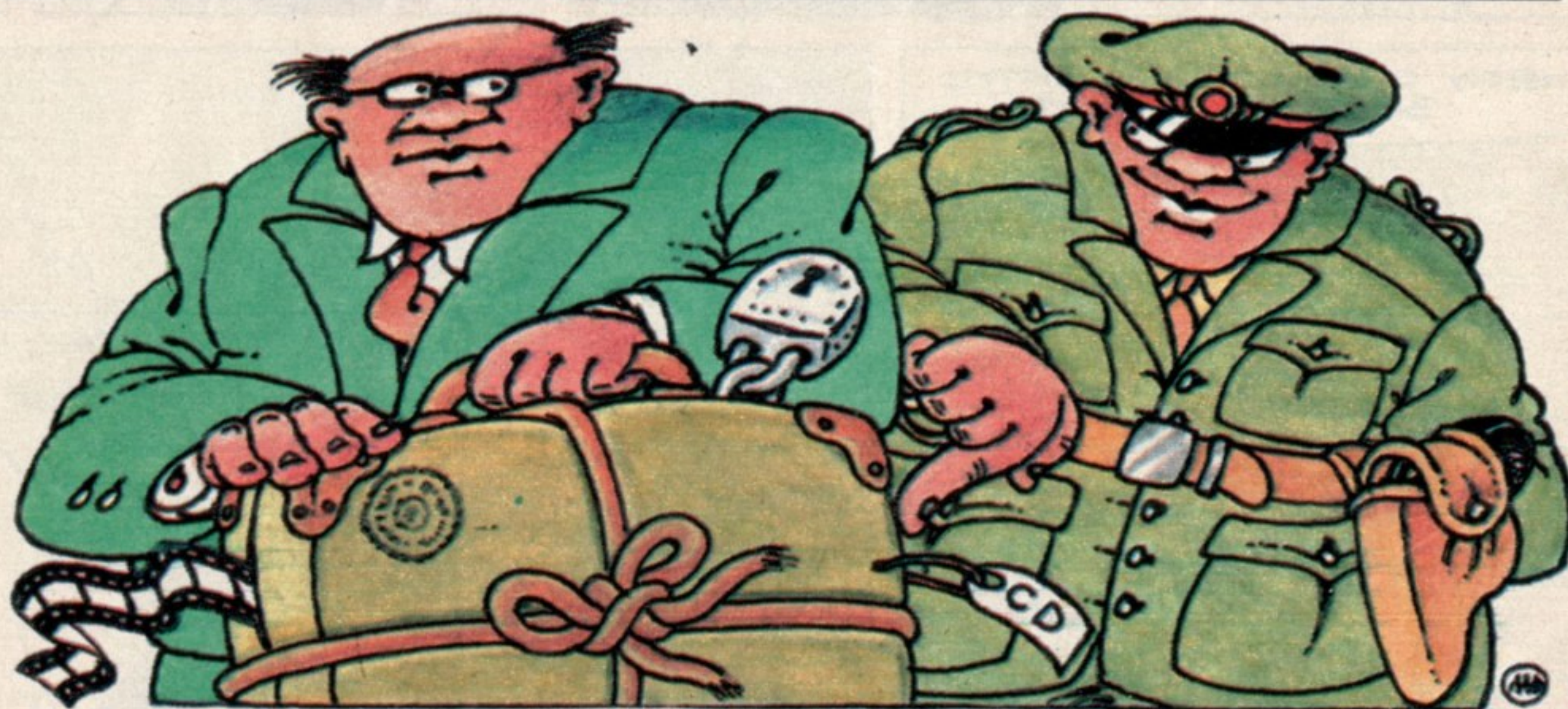
тори – нервне ћелије, као за бол. Међутим, истраживања уз помоћ стаклене вуне показала су да постоје посебни рецептори за свраб смештени између покожице и коже (епидерм и дерма). Обичан свраб је, значи, потпуно засебан осећај. У сваком случају, најчешће га изазивају ситни надражаји: тесна одећа, прашина, нека биљка, исушена кожа од превише сувог ваздуха или због употребе јаког сапуна или пене за купање.

Други чест узрок свраба су алергијске реакције. Под утицајем унутрашњег надражаја долази до спољњег: хистамин,

природни састојак који се налази у мастоцитима, ћелијама коже, ослобађа се и шири кожом. Ова материја изазива сужење извесних ситних крвних судова а напетост – затезање коже (свраб).

Ређе, свраб може настати као последица неке кожне или друге болести. Тако дијабетес или хронично обољење бубрега могу да изазову несносну жељу за чешањем, а узрок је и овог пута стезање крвних судова. У случају упорног и неугодног свраба треба неодложно посетити лекара.

В. М.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

шавају се и „ситнице” као што је вербални прекршај или кршење закона о раду давањем ниских плата послуги, нарочито у афричким и азијским земаљама... Недавно је афера

Ментон узбуркала штампу и јавно мњење: амбасадор Заира у Француској покосио је двоје младих на пешачком прелазу, али је остао на слободи јер га је штитио његов дипломатски

имунитет. Било би потребно да се он повуче са свог положаја и онда добровољно врати у Француску да би могло да му се суди!

В. М.

Један
је био

ЦИПЕЛЕ

Салваџоре Фераџамо

ОД

ПТИЧИЈЕГ ПЕРЈА

Двадесетих година овог
века сукња је постојала
краћа и ципеле су
уледале светлости дана.
Тада се у Холивуду
појавио чаробни

обућар и у ципеле
од рибље коже и
бисера обувао
звезде

Све неодољиво подсећа на бајку: у малом селу Бониту, на југу Италије, крајем прошлог века, родио се дечак по имену Салваторе Ферагамо. Растао је у сиромаштву и сањао да постане обућар, да има радионицу препуну најлепших ципела. Већ са девет година се-страма је направио по пар белих ципелица које им је поклатио кад су пошле на прву причест. Од тог тренутка његова жеља је незадрживо расла. Постао је шегрт код сеоског обућара, а онда је у Напуљу, са шеснаест година, завршио занат, па одлу-

чио да се за браћом отисне у Америку и тамо окуша срећу.

Часови анатомије

Кад је прешао Атлантик, прво што га је занимало било је да види ципеле. Само један поглед био је довољан да се ужасне. Обућа која се израђивала у фабрикама заиста је била ружна. Тада је донео одлуку које се држао до краја

живота: његове ципеле морају бити израђене ручно и никакo другачије! Наговорио је браћу да у Холивуду отворе малу радњу за оправке, а сам је почео да прави ципеле за глумце и снимање филмова. Биле су то углавном каубојске чизме, сандале какве су некада носили Грци и Римљани и, наравно, оне по последњој моди – са веома шиљатим врхом.

Обичан обућарски посао Ферагаму је брзо дојадно. Младић је осећао да мора да направи нешто ново, јединствено и необично. Баш у то време у његовој радионици појавила се глумица Барбара де Мер и затражила да јој по мери направи ципеле какве нико нема. Салваторе је то и учинио. Смислио је и израдио ципеле затупастог, овалног врха и веома високих потпетица. Иако модел није био баш прихваћен, одмах је постао популаран. Глумица Мери Пикфорд наручила је код њега други пар и тако је почело.

1. Ципеле од рибље коже (1930. година)

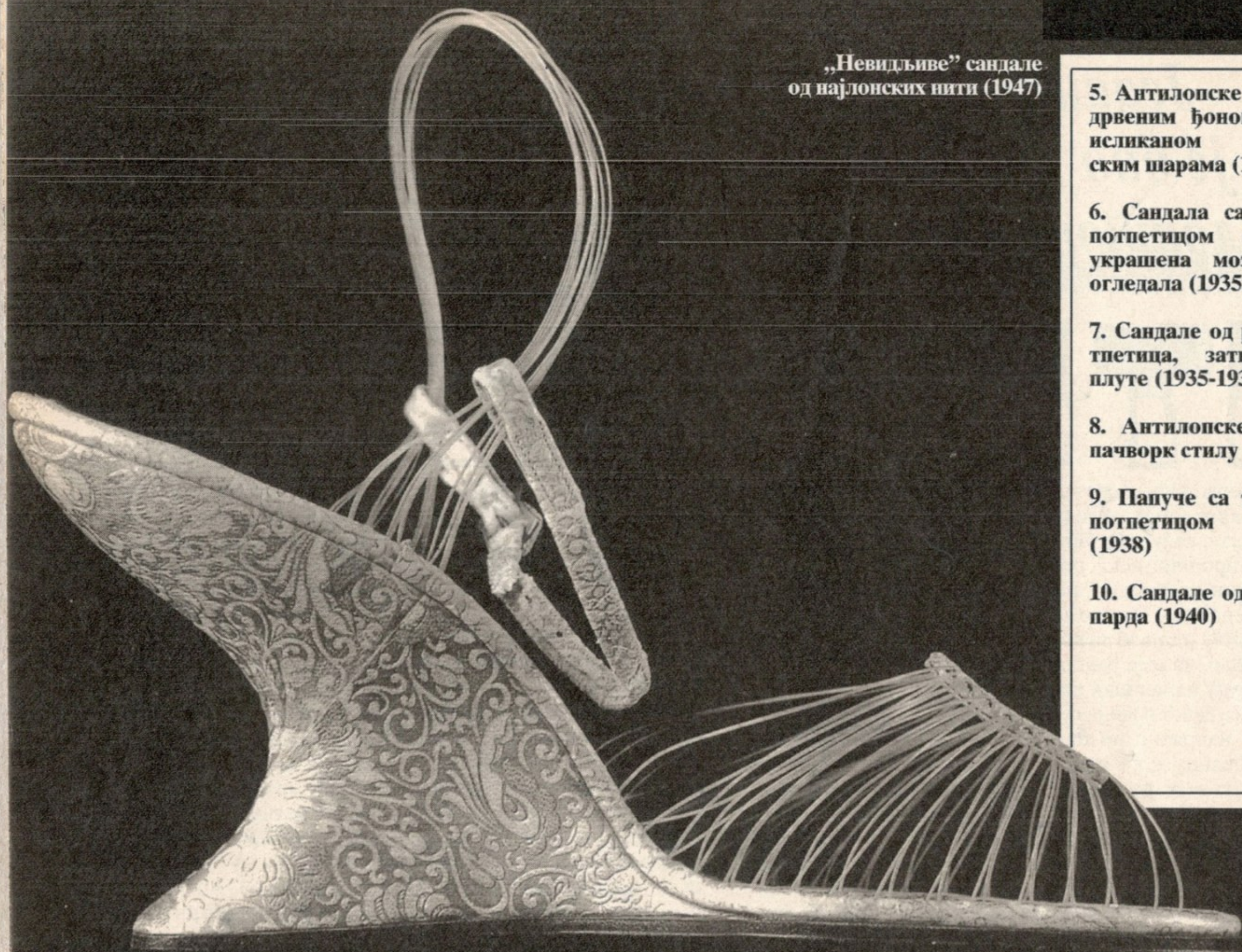
2. Салонке од чипке (1930-1935)

3. Кукичане ципеле у пачворк стилу (1930-1935)

4. Свечане ципеле украшене перлицама (1935)

„Невидљиве” сандале
од најлонских нити (1947)

5. Антилопске сандале са дрвеним ђоном и петом исликаном геометријским шарама (1935-1936)

6. Сандала са округлом потпетицом од плуте, украшена мозаиком од огледала (1935-1936)

7. Сандале од рафије, потпетица, затварачи од плуте (1935-1936)

8. Антилопске ципеле у пачворк стилу (1938)

9. Папуче са трослојном потпетицом од плуте (1938)

10. Сандале од коже леопарда (1940)

Салваторе Ферагамо никада није био задовољан постигнутим, стално је желео више и боље. Уписао се на Универзитет Јужне Калифорније у Лос Анђелесу да би научио све о грађи стопала, а истовремено је посећивао предавања из технологије и математике. Стечено знање омогућило му је да готово до савршенства доведе облик ципеле. Његове познате и непознате муштерије хвалиле су му се да се у његовим ципелама осећају удобније, другачије и да више никада неће обути ниједне друге.

Крајем двадесетих дошао је на идеју да изради сандале са платформама, односно веома дебелим ђоном, што је одушевило све жене које су желеле да мало порасту. Низале су се и појединачне, необичајене поруџбине: сандале с потпетицом као запушач украшене вештачким бисерима за Глорију Свансон, шарене кућне папуче од сатена за Лилијан Гиш, ве-

черње ципеле дугиних боја и високих позлаћених потпетица за Долорес дел Рио... Најнеобичније од свих које је икада израдио, како сам Ферагамо каже, биле су ципеле за једну индијску принцезу – прекривене перјем ретких птица из Мексика! Принцеза их је платила чак 500 долара.

Невидљива потпетица

А онда је стигла 1929. година и велика економска криза. Вредност долара је пала, Ферагамова радионица доспела је у руке неспособног управника и најзад потпуно пропала. Упорни обућар, који је своје умеће уздигао до уметничких висина, није се предао. Са неколицином радника који га нису напустили бацио се на посао.

Деценију касније Ферагамо је одлучио да прошири посао и запосли што више добрих обућара. Наравно, помоћ је потражио у родној Италији. Најбоље занатлије нашао је у Фиренци и ту отвара радионицу. До 1947.

извозио је у готово све земље Европе и Америке. Баш те године Салваторе Ферагамо начинио је своје чувене ципеле с „невидљивом” потпетицом у којима су жене изгледале као да висе у ваздуху. Ова новина донела му је Оскара за моду, први пут подељеног једном обућару.

Педесетих година посао је цветао. Једнога дана Грета Гарбо банула је у продавницу у Фиренци и изишла из ње са седамдесет пари ципела и сандала. Војвоткиња од Виндзора била је међу највернијим купцима као и принц и принцеза од Савоје.

Огледалца, чипка, алге...

Ферагамо није обувао само познате већ и обичан, скроман свет који је имао невоља са стопалима: собарице, конобарице, фабричке раднице, учитељице... „Они свакодневно долазе и траже да им помогнем. Њихове невоље увек су за мене изазов”, написао је чувени обућар, „и за њих сам радио бесплатно.”

„Користио сам дијаманте, бисере, златни и сребрни прах, најбољу кожу из свих крајева света. Правио сам ципеле од свиле, чипке, везених тканина, стаклића, огледалаца, перја, коже антилопе, ноја, кенгура, мајмуна, леопарда, питона, водених змија и свакојакних ретких гмизаваца. Употребрио сам рибљу кожу, филц, провидну хартију, лику, морске алге, сомот, лан, најлонске нити. Бојио сам ципеле и сликао их. Волео сам да залазим у антикварнице и кад бих угледао шпански шал или кинески бродат, одмах сам видео какве ћу ципеле направити од њих. Обућара не сме ништа да спутава да оствари оно што је замислио”, писао је у својим сећањима обућар чаробњак, како су га многи звали.

Године 1960. Салваторе Ферагамо је умро, а са њим и читава једна епоха. Његове ципеле и сандале чувају се данас у многим музејским збиркама света.

ВЕМ

5, 6

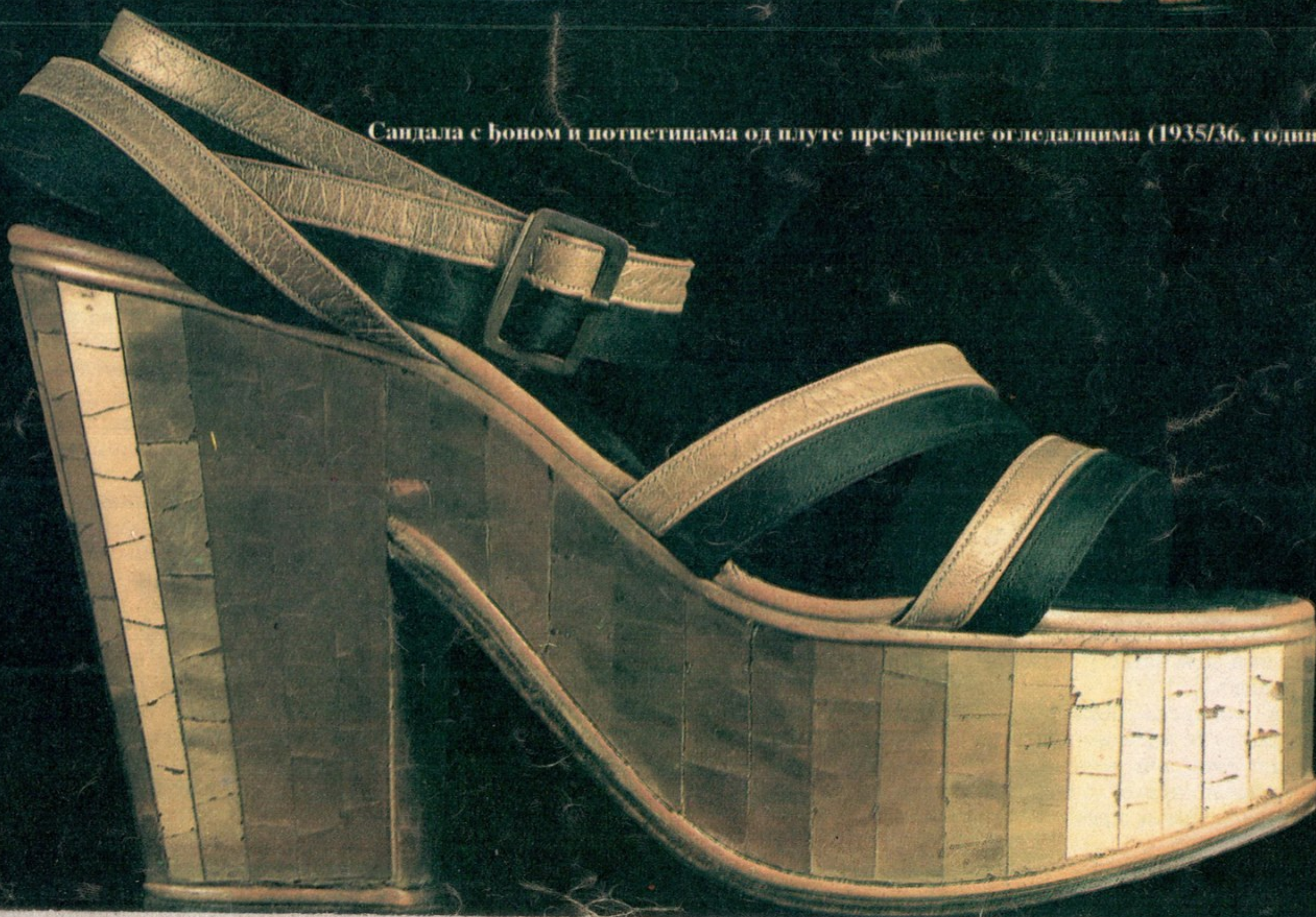

7, 8

9, 10

Сандала с ђоном и потпетицама од плуте прекривене огледалцима (1935/36. године)

ЈЕДИНСТВЕНА
ЗБИРКА
У
ИСТОРИЈИ
КРИМИНАЛА

АКО СЕ ЈЕДНОМ ВРАТИ МАРИШКА

Мађарским полицајцима нису могли да покажу осумњиченог пошто је он већ био дезертирао. Ако га и нађу, биће одмах

стрелјан.

**Легија странаца
има првенство
у дељењу правде**

Године 1922. француска полиција добила је једно анонимно писмо: Легионар Хофман је опасан криминалац. Он тврди да је Немац, а у ствари је Мађар и убио је више од двадесет особа. Ухапсите га и нека правда буде задовољена.

По свему судећи, писмо је послао неки други легионар. Неки добар Хофманов „пријатељ”.

Полиција никад потпуно не одбацује анонимна писма, чак и кад су необична и мало вероватна. Французи су упутили писмо мађарским властима.

Три дана касније два полицајца у цивилу дошла су право из Будимпеште не би ли добили све податке о легионару Хофману. Да ли је смеђ? Прилично висок, око 175 сантиметара? Очи црне? Уши веома мале? Један златан зуб, очњак? Око педесет година? Али, француска Легија странаца не даје тако лако обавештења о својим припадницима.

Мађарски полицајци молили су за дозволу да Хофмана осмотре макар из даљине. Одбили су их. Дозволили су им ипак да разговарају с његовим собним друговима. А не могу да им га покажу јер је недавно дезертирао. Ако га и нађу, биће одмах стрелјан тако да ни у ком случају не може бити изручен мађарским властима без обзира на то шта је згрешио као цивил. Легија странаца има првенство у дељењу правде.

Два мађарска полицајца вратила су се у Будимпешту празних руку, али уверени да су тражили правог човека. Хофман је имао, према ре-

чима својих другова из Легије, црне очи, веома мале уши, златанзуб и налази се у бекству.

Богат и послован

Десет година пре тога, 1912, у мађарском селу Синтоки, недалеко од Будимпеште, извесни Адолф Траубер, жандарм, просто није могао да поверује својим очима. А ни ушима. Возило без коња, с мотором. Улазећи у село, возило је правило паклену буку која је за неколико минута окупила све становнике. Из возила су изишле и две особе са шлемовима у којој одећи да се распитују за даљи пут. Путници, жена и мушкарац, дошли су право из Будимпеште, великог града. Осим бркова и кожног одела, на мушкарцу ништа нарочито није падало у очи. Жена је, међутим, била изузетно лепа, плава, и много млађа од свог пратиоца.

Док су доручковали, распитивали су се код крчмара како се живи у селу. Људи окупљени на тргу већ су причали како дошљаци желе да купе велику кућу преко пута општине, а када је мушкарац запитао може ли се у селу наћи послуга, свима се тај дан учинио као највећи сеоски празник.

За мање од месец дана придошлице су стекле велики углед. Господин Бела Киш био је богат човек који се бавио крупним пословима због којих је, с времена на време, одлазио у Будимпешту.

Што се тиче жандарма Адолфа Траубера, он се све

више дивио господину Кишу, његовој жени и његовим колима, и то дивљење претворило се временом у безграничну оданост.

У јесен 1912. године Траубера је обузела туга. Кад год би господин Киш путовао на неколико дана у Будимпешту, остављао је честитом жандарму завет да му пази кућу и иметак. Траубер је тим поверењем био очаран. Одржавање реда у једном мирном селу и није богзна како важна дужност, али чувати имовину једног великог господина, то је нешто сасвим друго. Редовно је обилазио кућу и ти одласци обично су се завршавали укусним ручком понуђеним у кухињи. Уз то, при одласку га је испраћао љубак осмех лепе домаћице. Траубер је био просто блажен.

Због свега тога шок је био још страшнији када је изненадио лепу Маришку у загрљају оног неваљалца Пала Бихарија. Зар „жетвени певач”?! А жетвени певач је особа која пева предвече после обављене жетве, а увече у крчми. Млади никоговић од двадесет пет година, навикнут да прескаче туђе плотове да би се сакрио у пласту сена.

У тешкој недоумици

Шта сад Траубер да ради? Ако му је поверено, сасвим пријатељски, да пази на имовину господина Киша, ваљда, сматрао је, треба да пази и на његову жену. Како да саопшти супругу шта се збива иза његових леђа? Опасно је то! Могло би и да поквари

склад који је владао између њега и господина Киша. Жандарм се веома поносио овим пријатељством, а како није био лишен лукавости, сетио се пословице: „Не мути воду ако желиш мирно да пецаш!” И он се одлучио да ћути.

Првих седмица по повратку господина Киша живот се одвијао као и пре тога. Неверство своје жене није примећивао или се бар правило да га не примећује. А онда, једног дана, вративши се с поновног пута, позвао је Траубера у свој кабинет да поразговарају као пријатељи. Ево како је, према Трауберовом каснијем казивању новинарима, изгледао тај разговор.

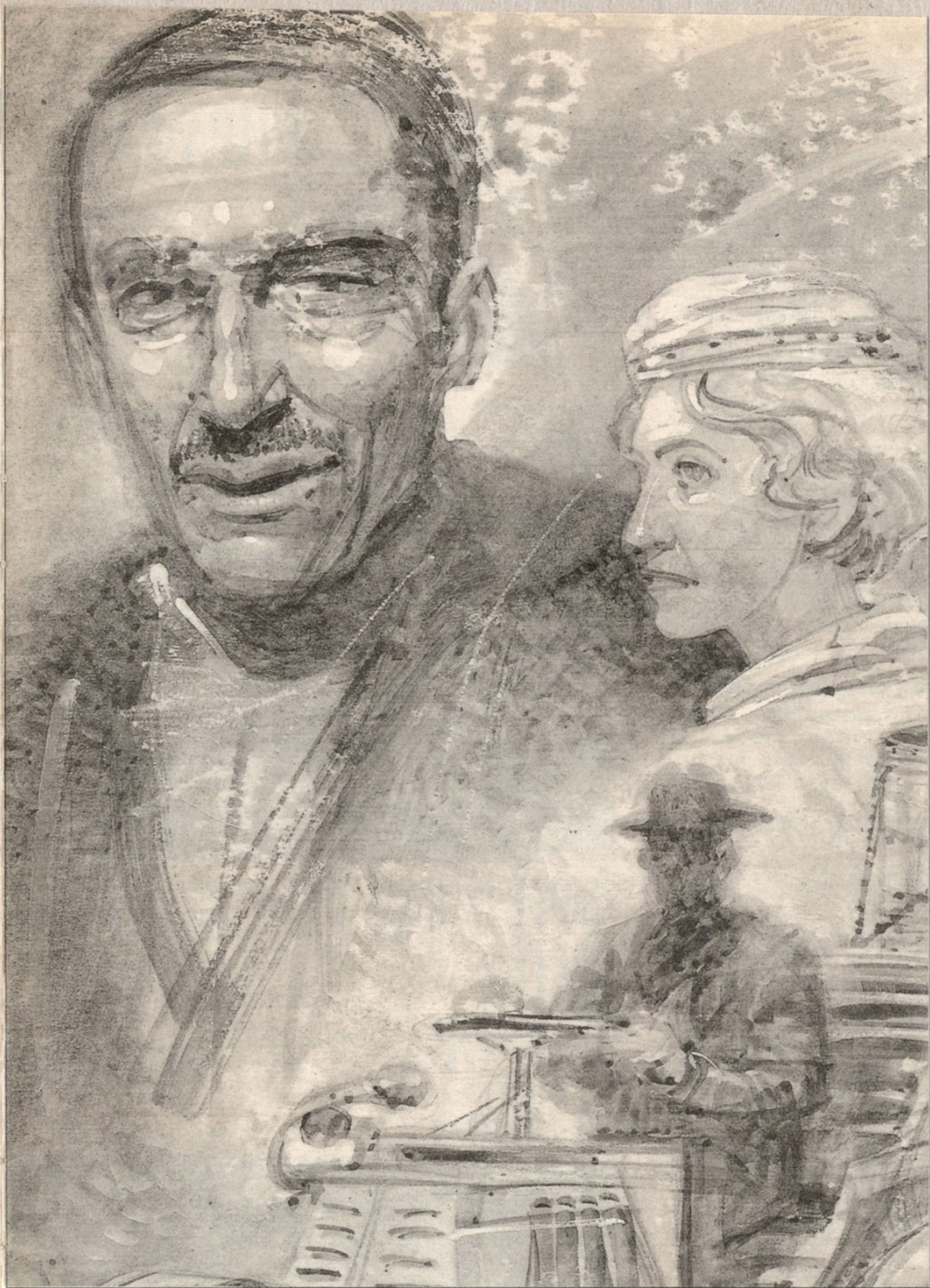
— Драги мој Трауберу, вама то могу слободно да кажем: моја жена ме је оставила и отишла с оним младићем. Послуга ми је јутрос предала писмо којим се са мном опрашта. Узнемирен сам, поготову што ће то ускоро да се зна у целој престоници.

Траубер му је изјавио своје жаљење. Новинар који је касније разговарао с Траубером, питао га је:

— У том тренутку ви ништа нисте посумњали?

— Како бих могао да посумњам? Веома сам ценио господина Киша. Био је тако добар! И ви бисте... да сте га познавали!

Новинар се само насме-

Илустровао Бобан Савић

шио. Зар за Белу Киша рећи да је добар?

Бензин уместо дуга

Али, вратимо се брачним невољама Беле Киша.

– Дакле, моја жена ме је оставила и ја бих у овом тренутку тражио од вас једну услугу. Ви бар можете да разумете моју тугу. Да се догађај не би много препричавао и да се прича не додаје којешта, једноставно реците људима истину.

Траубер га није баш најбоље схватио. По њему, немили догађај требало би скривати... Али, има свакаквих људи!

Сутрадан после тог разговора у вилу су допремљена два огромна бурета с бензином. Господин Киш је наредио да их истоваре у гаражу, а Трауберу је објаснио:

– Радим с једним велетрговцем у Будимпешти. Већ дуго ми дугује неки новац, а никако не успева да ми га врати. Уместо новца, узео сам од њега бензин који је све потребнији...

– Имате право.

– Рачунам на вас, Трауберу. Сигуран сам да ћете ви чувати моју малу залиху, не бих баш волео да ми је неко украде. Та роба је сад све

траженија и лако би се продала.

Траубер је био очаран новим доказом поверења и пријатељства. Цело село сад је знало да он чува Кишову кућу и гаражу и нико се не би усудио ни да им приђе.

Неколико седмица господин Киш, утонуо у тугу, није напуштао кућу нити је икога виђао. Отпустио је послугу задржавши само једну домаћицу, није више ишао у Будимпешту. Сеоски жандарм се забринуо.

– Господине Киш, не треба се толико гристи у себи. Живите сувише усамљени.

– У праву сте. Поново вам поверавам своје имање и одлазим на неколико дана у Будимпешту.

И Бела Киш поново је почео да живи уобичајеним животом. Бар тако је изгледало.

Дошла је 1913. година и у малом селу недалеко од Будимпеште већ је почело да се говори о рату који би могао да захвати Европу. Господин Киш је, као и остали, често о њему причао мада се у том тренутку баш ништа није могло унапред предузети. Увек за воланом својих кола, он је једног дана довео у вилу једну даму. Било је већ пролеће, све је оживело, па и господин Киш.

Траубер је био изненађен! Његов пријатељ најзад се вратио животу, али... Дама није била лепа као Маришка, а ни млада. Педесетак година, пуна накита, огрнута крзнима. Господин Киш био је према њој изузетно пажљив. Идила је трајала недељу дана. А онда, поверљивим гласом, газда је тражио од своје домаћице да га идуће суботе и недеље остави самог са дамом.

У понедељак ујутру дама је рано отпутовала. Траубер је више није видео.

Истог тог јутра једна коњска запрега довезла је у вилу неколико буради. Киш их је такође сместио у гаражу, под будним оком пријатеља – жандарма. Протресли су бурад да се увере да је у њима заиста течност.

– Видите, Трауберу, то је чисто злато! Рат се ближи и ја се бојим оскудице у бензину. Опрезан сам ја. Одлучио сам да га набавим што више могу... све у бурадима од по двеста литара. Зато их добро чувајте.

Затим је Киш отишао у Будимпешту и вратио се с новом дамом. Неколико дана касније и она је отишла. Домаћица и жандарм искрено су жалили господина. Откако га је лепа Маришка оставила, он стално мења жене.

Чувајте ми кључеве!

– Не сећам се више ни колико их је било – причао је касније Траубер. – Остајале су око недељу дана и одлазиле. Биле су градске госпође, богате. Никад им ни имена нисам знао... А с времена на време стизала су велика бурад с бензином. Бар двадесетак од

по двеста литара.

У августа 1914. избио је Први светски рат. Општа мобилизација у Аустро-Угарској обухватила је све испод педесет година, међу њима и Киша који је био само нешто мало млађи. На дан одласка он је поверио своју кућу и кључеве жандарму Трауберу кога је мобилизација мимоишла.

— Чувајте се пљачкаша. Никоме не дајте кључеве осим мојој супрузи Маришки, ако се врати једног дана. Никад се не зна!

Сам Бела Киша никада се више није вратио. У мају 1916. председник општине добио је службено саопштење да је Бела Киш пао на пољу части. У селу је одржан скуп у знак жалости, дат помен, говорило се и о подизању споменика хероју. Верни Траубер чувао је кључеве надајући се да ће их једног дана дати тужној удовици...

Крајем јула 1916. године мало село Синтока, у коме је Киш живео, наједном је постало чувено: ушло је у историју криминологије. Један војни конвој, крећући на положај, закрчио је главну улицу села камионима препуним војника које је предводио један пруски официр.

Жандарм Траубер био је срећан што може да се нађе војсци на услузи. Одмах је испричао да се у гаражи погинулог јунака налази читаво стовариште бензина. Повео је тамо официра, откључао гаражу, а она — празна. У њој се налазио само црвени аутомобил покривен прашином.

— Чудно! Нису могли сву бурад да покраду. Сигуран сам. Добро сам их чувао. Да погледамо у кућу.

На другом спрату виле Трауберово лице се разведрило.

— Ево их!

Седам буради, пажљиво поређаних у низу, по којима је пала прашина. Седам буради пуних бензина. Да би их спустили са спрата морали су да их положи и скотрљају низ степенице све до приземља. Али зашто ли су склоњена чак на други спрат, питао је Траубер.

Док се прво буре котрљало, чуо се металан звук. Природно, буре је било од метала. Друго, треће, четврто...

— Јесте ли сигурни да је унутра бензин?

— Свакако, капетане, зашто питате?

— Ослушните... не чује се само „бућ-бућ” него још нешто. Рекао бих да су пуна, али не само течности.

Најзад, да се увери, капетан је наредио да се буре отвори. Окупљени су ћутали нестрпљиво очекујући...

У бурету није био бензин већ алкохол, деведесетпроцентни какав може да се добије само у апотекама. Али, оно што их је згрозило било је тело неке жене напола савијено, потопљено у алкохол, без одеће.

Траубер је био као креч.

Још једна дама, па још једна... у четири бурета. Певач Пал, драган лепе Маришке, и он савијен надвоје. Онда Маришка. Плава и лепа. Још једна жена. Седморо њих, шест жена и један мушкарац.

Пали херој је можда жив

Мађарска полиција сетила се извештаја француске о легионару Хофману и анонимног писма у коме је стајало:

ЛЕГИОНАР ХОФМАН ЈЕ ОПАСАН КРИМИНАЛАЦ...

Бурад су откривена 1916. а Киш или Хофман, пао је „на пољу части” такође 1916. Од те године па све до 1922. веровало се да је мртав, па га ни полиција није тражила. А онда је после анонимног писма почела потрага и истрага. У врту Кишове виле нађено је још петнаест буради и у сваком од њих по једна жена савијена напола и конзервирана у алкохолу. Укупно двадесет два бурета. Двадесет једна жена и само један мушкарац.

Како су убијени? Киш се није послужио ни ватреним ни хладним оружјем, жртве нису биле задављене. Можда на неки начин угушене? Још нешто је остало тајна: како је Бела Киш набавио толику количину готово чистог алкохола.

Све полиције света трагале су за тајанственим одбеглим легионаром Хофманом. Говорило се да је успео да оде у Сједињене Америчке Државе. Неко је пронео вест да је 1932. виђен Њујорку, а затим поново 1936. године. Правда никад није успела да стави руку на овог страшног Плавобрадог, јединог злочинца у историји који није уништавао своје жртве већ је од њих правио збирку.

К. В.

ЖИРАФА У САЛОНУ

Бети Лесли Мелвил је светски позната личност. То је прва жена која је од-

ФРИЗУРА КАО ТИГРОВА ЊУШКА

гајила бебу — жирафу (чију су мајку убиле ловокрадице) и подигла је у својој кући у Најробију у Кенији. Бети је основала „Жирафа центар”, једино место које омогућава деци да се сретну са овом дуговратом животињом.

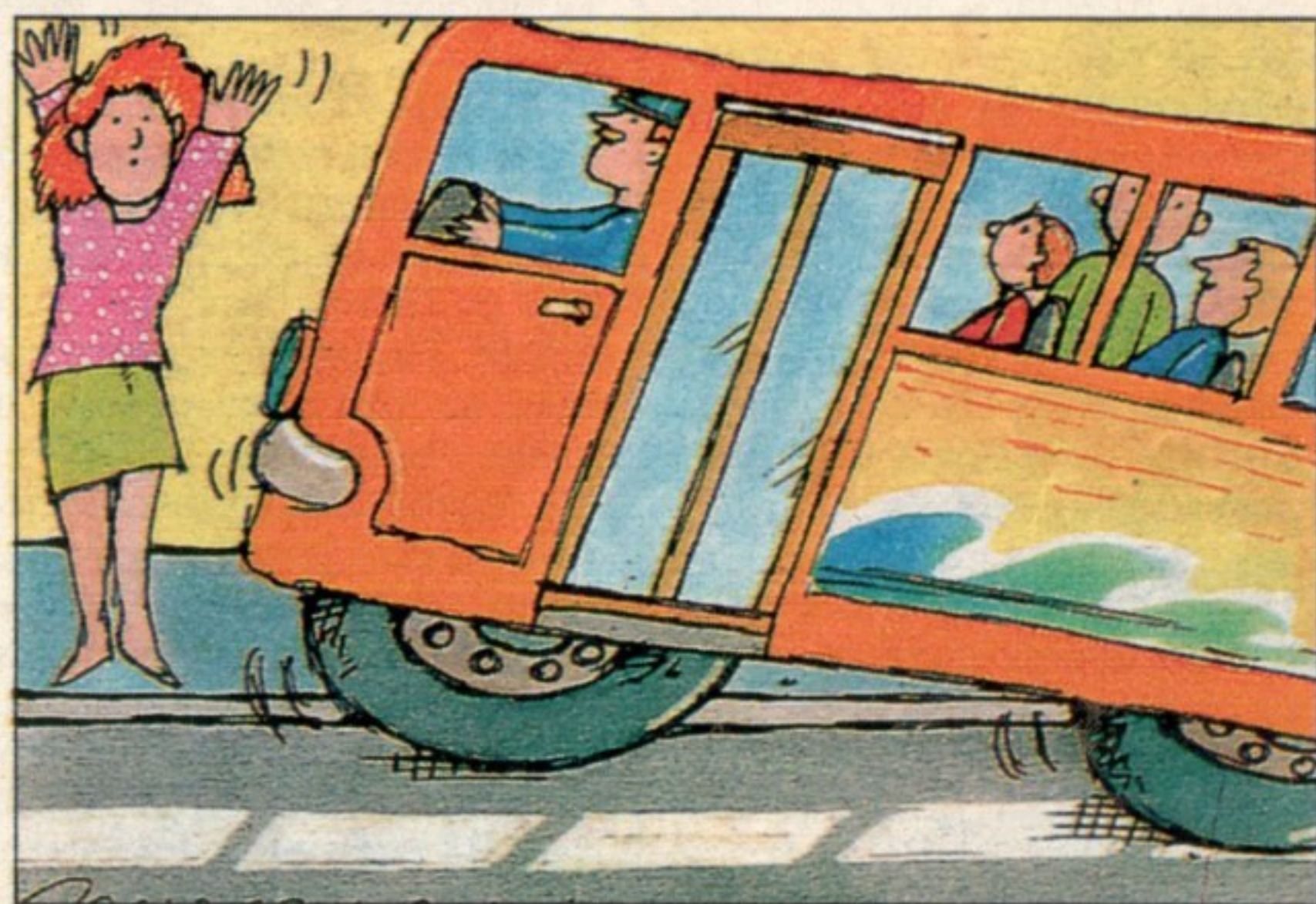

ВОЗ НА КУЋИ

Полиција је мислила да се ради о шали када је Бери Вудхед телефонирао, тражећи помоћ: „Воз је искочио из шина и налази се на мојој кући”, рекао је. Десило се то 29. јануара ове године у Рејсгејту (Кент, Велика Британија). Јака тутњава пробудила је Ивону и Берија и они су дотрчали до прозора. Изнад њихових глава био је воз, тек искочио из шина.

„РУЖИЧАСТЕ ВЕЧЕРИ”, АУТОБУСОМ

Путничка предузећа великих италијанских општина слажу се: број жена које с вечери улазе у аутобус се смањило. Тако су синдикалисти Милана предложили да аутобус буде као такси: с вечери, возач који угледа жену како подиже руку, мораће да се заустави и изван станице и отвори врата. После тог миланског предлога и други градови су разматрали пројекат и испитали стварне могућности. Највећа тешкоћа је заустављање изван станице, јер може угрозити сигурност других возача. Неке женске групе су изразиле повољно мишљење, самим тим што све жене немају ауто. Тако, пут да се жене осећају сигурније ноћу у граду још је дуг.

„Имати два лица” од сада неће бити везано само за хипокрите (дволичне људе), него и за оне који сврате да се фризирају код Колин Воткинс у Лондону. Наоружана бритвом и бојом за косу, Колин мења потиљак својих муштерија у друго лице које траје око месец дана. Многи су пожелели да буду дизајнирани као Мајкл Џексон, Мадона, Шварценегер, али је девојка на слици више волела „заstraшујућу њушку тигра”.

ЦИНОВСКА ВОЋНА ТОРТА

Воћну тарту, која је вероватно ушла у Гинисову књигу рекорда, направило је 100 посластичара из Багерије код Палерма. За тарту је било потребно 400 кг брашна, 150 кг јагода, 250 јаја и кивија и 1200 поморанџи. Резултат: слаткиш дугачак 396 метара, ремек-дело изложено на градској штрафти, коме се дивило 10000 особа.

Брисање личних граница

Све познатија америчка група „Вилко“ објавила је недавно други албум „Being There“. Овог пута реч је о дуплом компакт диску на којем су забележили своје опуштене песме у кантри и блуз маниру.

– Када се неко одлучи за дупли албум, то значи да је прилично попустљив према сопственој размажености – каже певач и гитариста Џеф Твиди. – Али то исто може да се каже за сваког ко одлучи да буде у рок групи. Идеја нам је била да понудимо шири избор наших музичких интересовања, па да људи знају шта могу од нас да очекују у будућности. Врло лако смо могли да снимимо плочу каква се од нас очекивала. Чак и од песама

које су се нашле на овој плочи могли смо да исконструиремо кантри рок албум. Али нас лично много више занима да избришемо сопствене границе.

Твиди је каријеру започео у кантри панк групи „Uncle Tupelo“ а њихову трећу плочу „March 16-20. 1992.“ продуцирао је Питер Бак из групе R.E.M. Та плоча је доста утицала на рад Твидијеве нове групе „Вилко“.

– Радећи са претходном групом, почело је да ми бива досадно од сталних похвалних критика које смо добијали. Могли смо да направимо најбезвезнију плочу а новинари би то дочекали с одушевљењем. Да смо имали храбрости, било би занимљиво урадити

тако нешто и направити будале од себе.

Уместо тога, напустио је „Uncle Tupelo“ и са бубњаром Кеном Кумером, гитаристом Џејом Бенетом, басистом Џоном Стиратом и гитаристом Максом Џонстоном основао групу „Вилко“. Првом плочом А.М. заинтересовали су публику а другом су се уписали на листу потенцијално комерцијалних група.

– Радећи плочу „Being

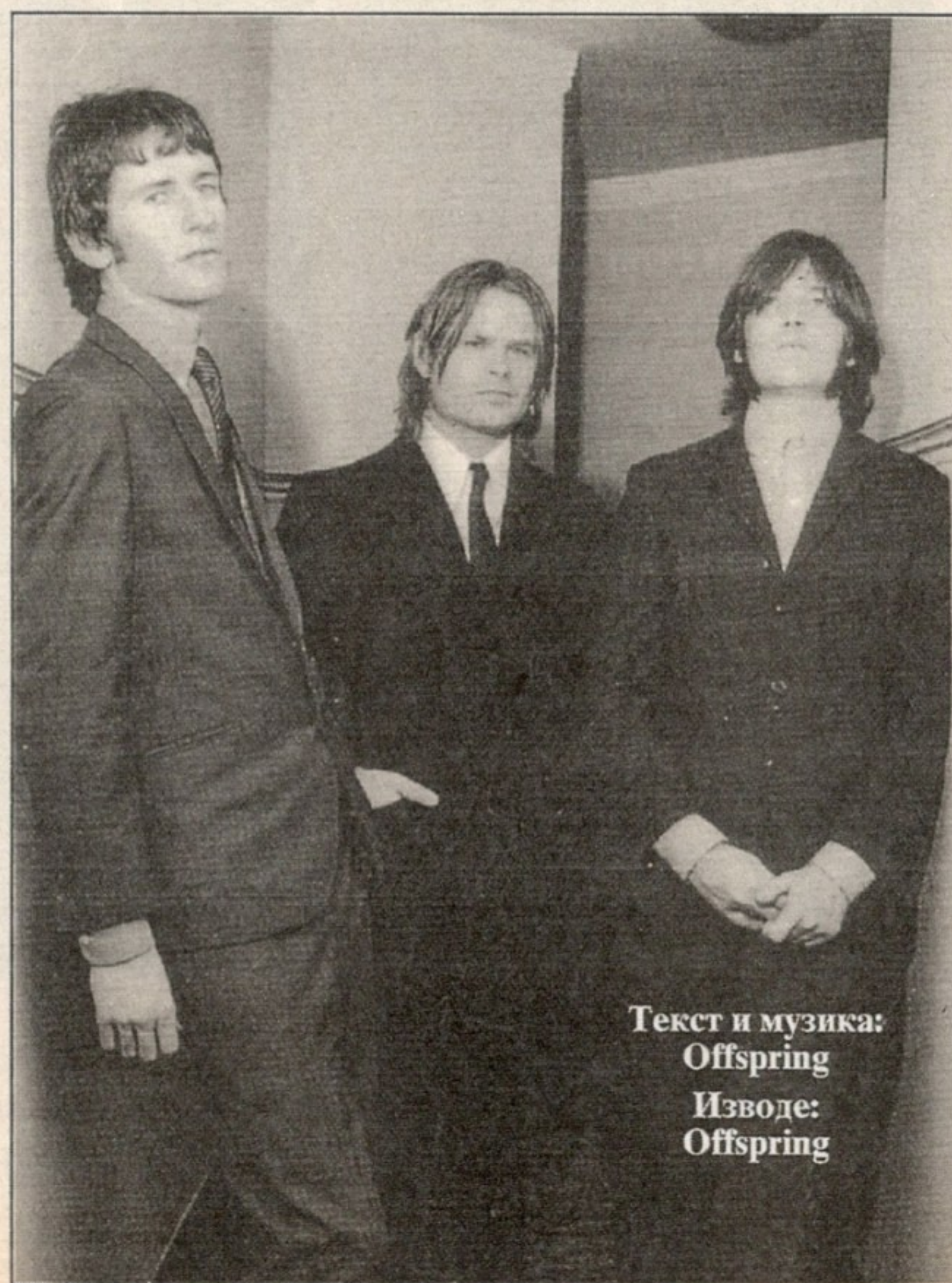
There“, први пут сам био у могућности да документарно снимим нашу свирку. И онда сам већи део тога оставио на издању. Сада нас често пореде са групом R.E.M. Ако говоримо само о музици, не видим разлога за таква поређења. Али ако то значи да ће се плоча продати у неколико милиона примерака и да ће људи и даље о њој говорити са поштовањем, онда немам ништа против.

GONE AWAY

Maybe in another life
I could find you there
pulled away before your
time
I can't deal it's s unfair
and it feels like
heaven's so far away
and it feels like
the world has grown cold
now that you've gone
away
leaving flowers on your
grave
show that I still care
but black roses and hail
marys
can't bring back what's
taken from me
I reach to the sky
and call out your name
and if I could trade I
would
and it feels like
heaven's so far away
and it stings now
the world is so cold
now that you've gone
away

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

Текст и музика:
Offspring
Изводе:
Offspring

ЗАУВЕК НЕСТАЛА

Можда ћу те наћи
у следећем животу
одведена си пре но што
ти је куцнуо час
што не могу да прихватим,
није поштом
изгледа да су небеса тако
далеко
изгледа да је свет постао
хладан
сад, када си отишла,
остављам цвеће на твом
гробу
знак да још увек патим
али црне руже и моливе
не могу вратити оно
што сам изгубио
досежем до неба и зовем
ти име
када бих могао, био бих
тамо
уместио тебе
изгледа као да су небеса
тако далеко
боли ме, свет је тако
хладан
сад, када си заувек
нестала

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Схваћио сам да ћемо успети као трија, давно, једне вечери на концерту када нам је неки иши, док смо свирали, довикнуо да смо љићи шминкери. Ишио иренуица, брзином муње, девојка крај њега му је одбрусила: Зачеи, овај певач ће имаи више девојака у животиу него ии при-стијних, добро скуваних вечера. Тада сам помислио, изгледа кре-ћемо ка успеху.”

Мајкл Хачинс (INXS)

Вредни богаташи

Дует „Pet Shop Boys” је, упркос доброј проји својих плоча, активан и на другим музичким пољима. Са сценаристом Понатаном Харвијем написали су мјузикл за позориште, који ће бити постављен у Лондону. У исто време, Нил Тенант руководи припремама за плочу „Twentieth Century Blues” на којој ће се наћи обраде Ноела Кауарда. Албум се очекује крајем ове године а сва зарада ће ићи у хуманитарне сврхе за „Red Hot Aids Trust”.

ПОЛИТИКИН

47

ЗАБАВНИК

2 X НАЈ, НАЈ...

ЛИСТА СИНГЛОВА ДОМАЋИХ,
No. 33

(26. 7. – 2. 8. 1997) Субота, 21-22

РАДИО ПОЛИТИКЕ,
105,2 и 91,4 MHz FM STEREO

Тонски реализатор: Зоран Узелац

Уредници листе: Ненад Мандић и
Давид Вартабедијан

1. (2) 5 КРИСТАЛИ – Сад Се Свега Сећам (Метрополис)
2. (1) 6 РАМБО АМАДЕУС – Титаник (Комуна)
3. (4) 6 ДЕЦА ЛОШИХ МУЗИЧАРА – Убише Пабла (ПГП РТС)
4. (6) 3 VAN GOGH – Клатно – уживо (Метрополис)
5. (3) 9 ORTODOX CELTS – Drinking Song (ITMM)
5. (5) 4 БРАЋА ЛЕФТ – Концентрација (IT-MM)
6. (7) 2 БЈЕСОВИ – Дар (Метрополис)
7. (9) 2 BLOCK OUT – Секира (Метрополис)
8. (–) 2 STRAIGHT JACKIN – Мало Среће – remix (Метрополис)
9. (12) 2 ОБОЈЕНИ ПРОГРАМ – Идем Глав(н)ом Страном (TARCUS)
10. (5) 6 Партибрејкерс – Не Можеш Ми Ништа (ZMEX)
10. (–) 1 16-8-23 – 3 Боје: Црно, Жуто, Плаво, Бело (Метрополис)
11. (11) 10 DARKWOOD DUB – Антена (B-92)
12. (8) 8 SUNSHINE – Кокане (Метрополис)
12. (10) 9 ФАМИЛИЈА – Параноја (Комуна)

ЛИСТА ИНОСТРАНИХ СИНГЛОВА
РАДИО ПОЛИТИКЕ

(26. 7. – 2. 8. 97)

Уредник: Никола Таминцић

Тонски реализатор: Зоран Узелац
Субота, 19 – 21

1. (1) 6 SMASHING PUMPKINS – The End Is The Beginning Is The End
2. (5) 3 OLIVE – You're Not Alone
3. (6) 4 RADIOHEAD – Paranoid Android
4. (7) 3 WU – TANG CLAN – Triumph
5. (8) 3 SKUNK ANANSIE – Brazen (Weep)
6. (4) 4 PAUL McCARTNEY – Young Boy
7. (9) 4 ERYKAN BADU – Next Lifetime
8. (2) 4 SHOLA AMA – You Might Need Somebody
9. (14) 2 U2 – Last Night On Earth
10. (3) 4 NANA – Lonely
11. (18) 2 PUFF DADDY & FAITH EVANS feat. 112 – I'll Be Missing You
12. (11) 3 EN VOGUE – Whatever
13. (–) 1 AEROSMITH – Hole In My Soul
14. (23) 2 BRAND NEW HEAVIES – You Are The Universe
15. (13) 7 NO DOUBT – Just A Girl
15. (12) 7 SNEAKER PIMPS – 6 Underground
16. (16) 7 SUPERGRASS – Sun Hits The Sky
17. (29) 2 SAVAGE GARDEN – I Want You
18. (–) 1 TEXAS – Black-Eyed Boy
19. (24) 3 HAL featuring GILLIAN ANDERSON – Extremis
20. (10) 8 HANSON – Mmm Bop
21. (19) 7 DURAN DURAN – Out Of My Mind
22. (17) 5 THE SEAHORSES – Love Is The Law
23. (–) 1 SASH! featuring RODRIGUEZ – Ecuador
24. (15) 5 BONE, THUGS & HARMONY – Look Into My Eyes
25. (20) 6 NOTORIOUS B. I. G. – Hypnotize
26. (22) 5 JON BON JOVI – Midnight In Chelsea
27. (21) 6 FAITH NO MORE – Ashes To Ashes
28. (–) 1 MEMBERS OF MAYDAY – Sonic Empire
29. (27) 6 BLUR – On Your Own
30. (30) 8 DEPECHE MODE – Home

ИНТЕРНЕТ АДРЕСА ЛИСТЕ:

<http://www.classroom.opennet.org/~mercer>

СЛОБОДА ИЛИ СМРТ?

ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Рик Норвуд

Велики војвода од Аустрије седео је на свом трону кад су стражари извели пред њега мушкарца у ланцима. Био је то висок човек изузетно светлих очију.

– Овај никоговић одбија да се поклати вашем шеширу, господару, који смо, како сте наредили, изложили на тргу.

– Ја сам слободан Швајцарац – побунио се човек у ланцима. – Не клањам се ни пред људима, камоли њиховим шеширима.

– Сместа га извадите напоље и обесите! – видело се да је Војвода љут због тако нечувене дрскости.

Таман кад су га стражари довели до врата, Војвода је повикао: „Сачекајте! Сад сам се сетио, ја знам овог човека и зато сам решио да му пружим прилику. Њега и његовог сина доведите на травњак иза двора!”

После неколико минута сви су се нашли на дивном травњаку оивиченом ружама. Велики војвода од Аустрије објаснио је правила игре којом Швајцарцу даје могућност да се избори за живот.

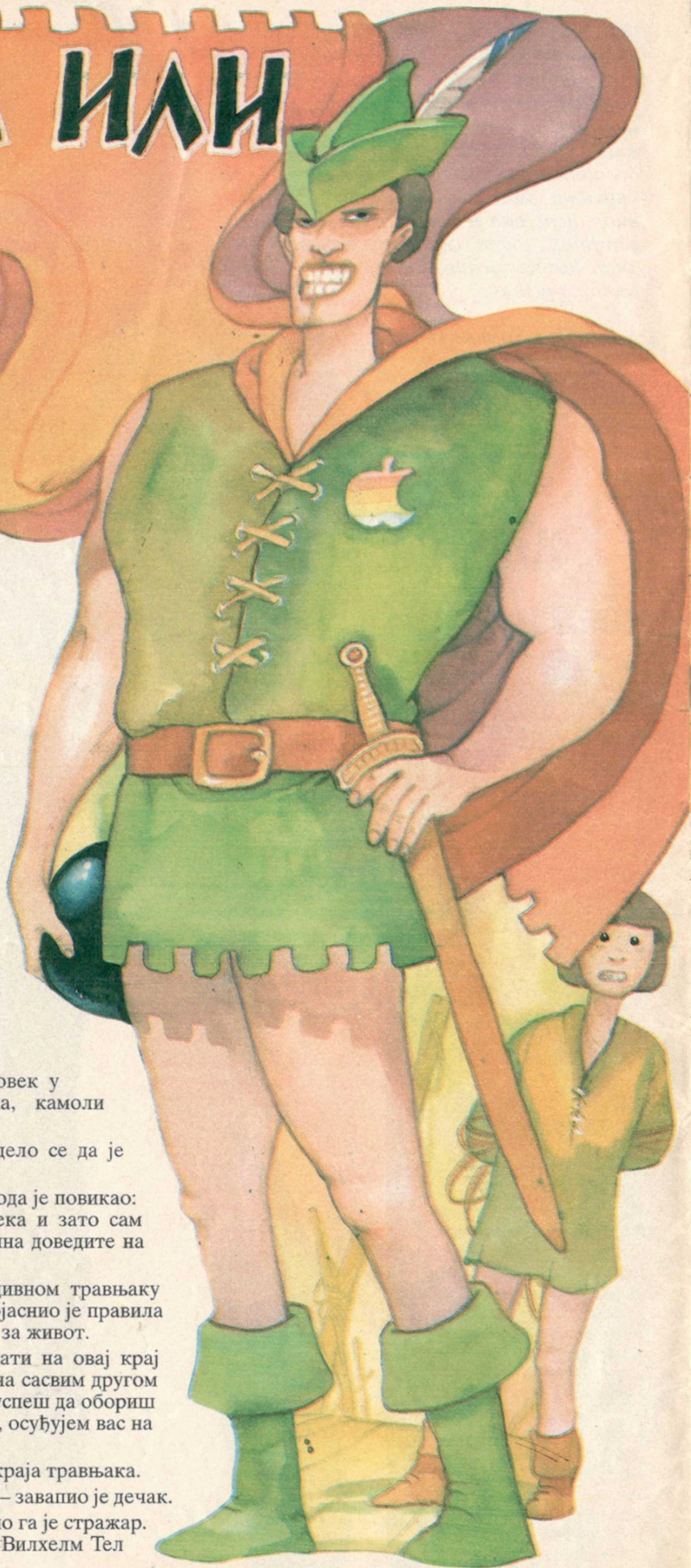
– Добићеш лопту за куглање и с њом ћеш стати на овај крај травњака. Твој син ће морати да заузме положај на сасвим другом крају баште. Уколико лоптом коју држиш у руци успеши да обориш свог сина, обојица сте слободни. Промашеши ли га, осуђујем вас на смрт!

Један од стражара одвео је дечака до супротног краја травњака.

– Шта се то овде догађа, каква је ово глупа игра? – завапио је дечак.

– Не прави непотребну галаму, момче! – упозорио га је стражар.

– Веруј свом оцу и више ништа не питај. Јер кад Вилхелм Тел изоштри око, не брине! Сигурно погађа у мету!

ПРОТИВНО ЗАКОНИМА ФИЗИКЕ

ИНСЕКТИ ИПАК ЛЕТЕ!

Инсекти, нема више сумње, не поштују законне аеродинамике! Ни један од њих не би летео овим плавим летњим небом ако је веровати законима физике којима се покоравају све летелице. Махање крилима, теоретски, није довољно да би се иједна од неколико стотина хиљада врста летећих инсеката уопште одлепила од чврстог тла. А они лете. И те како.

Зоолози са Кембриџа у Великој Британији недавно су и открили шта им то омогућава да се одржавају у ваздуху, о чему извештава један од прошлих бројева угледног „Нејчера“, а „Забавник“ одмах преноси својим читаоцима.

Да би открили механизам који ствара потребне додатне силе, британски истраживачи нису проучавали вртложни

траг из инсеката, већ су се бавили јачином и обликом ваздушних струја које се стварају дуж њихових крила током махања. Прво су посматрали лет великог ноћног лептира „сфинге“ и то на јакој ваздушној струји, слично као што се испитују летелице у ваздушном тунелу. Кружење ваздуха око лептирових крила учинили су видљивим помоћу обојеног дима. Али, овај покушај није научницима омогућио да разјасне тајну аеродинамичких механизма њиховог лета.

Решили су онда да израде механички модел, неку врсту робота који је био десет пута већи од природног узорка, а махао је крилима просечном брзином. Овог пута приметили су како се дуж предње ивице крила робота стварају мали ковитлаци. И управо ти вртло-

Захваљујући овом роботу, могао је јошим оком да се истражи како дуж крила инсекта проишћу струје и стварају се ковитли који ће инсектима „накидају“ даћи снагу да полети

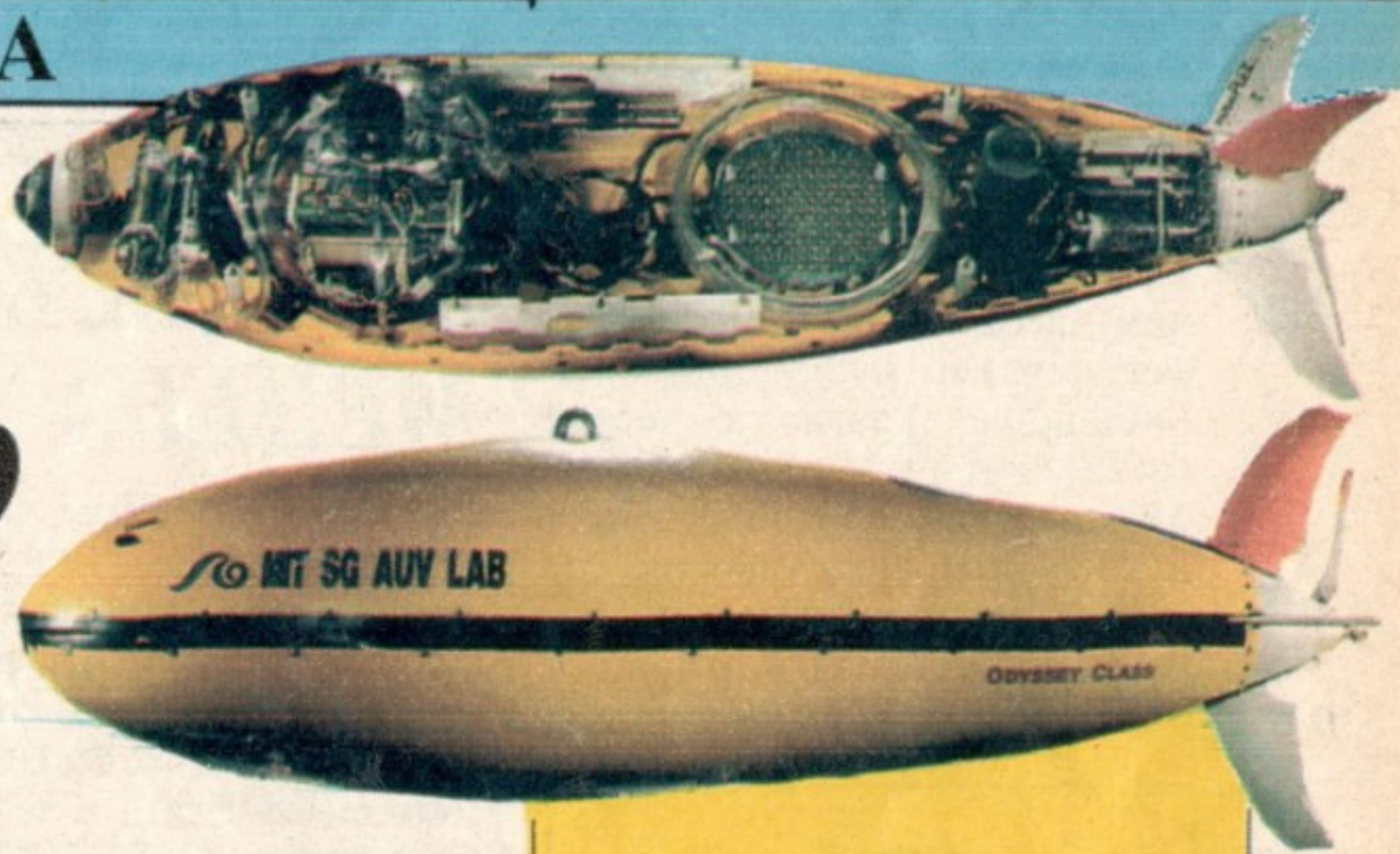
зи, који се крећу према врховима крила постепено се ширећи, „одлепљују“ ваздушне струје од крила што инсекту даје додатне узгоне силе да се дигне са тла.

РОБОТИ ЋЕ КРСТАРТИ ОКЕАНИМА

ПОДМОРНИЦА НА ТОПЛО-ХЛАДНО

„Слокам“ је изванредно домишљато направљен робот – прави штос који су смислили стручњаци Вебове истраживачке корпорације

у Кејп Коду, Масачусетс. Какво гориво троши? Енергију која се добија на разлици између температуре површине мора и много хладнијих дубина! То и објашњава огромну аутономију кретања – 40.000 километара – а при том и веома ниску цену: седам година коришћења коштаће колико пет дана крстарења

обичним океанографским бродом!

„Слокам“, чији ће задатак бити да прикупља научне податке о подводним морским струјама, померању топлих слојева, климатологији, још је прототип који се испробава у базену. Истраживачи га упућују на разне дубине испробавајући пловне особине (стабилност, држа-

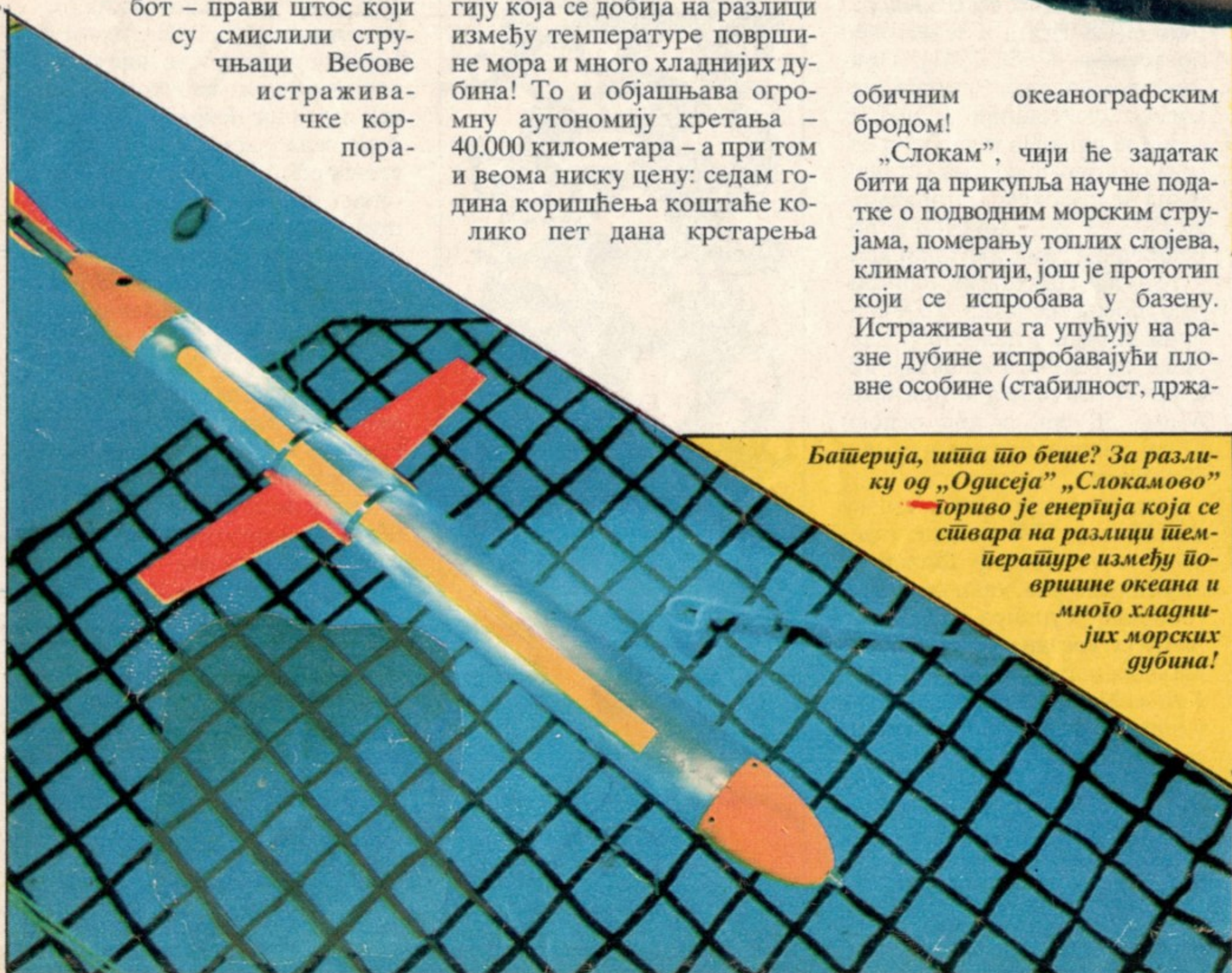
Доскора слављен и хваљен „Одисеј 2Б“ већ припада роботима стигле генерације. Он и даље крстари морима, али да би се кретао, морају му се редовно замењивати батерије.

ње правца, непотопљивост...) А баш то држање правца омогућавају крилца и уређаји за управљање.

Захваљујући мерењима која изводи на различитим тачкама, „Слокам“ је у стању да до детаља исцрта графиконе температуре воде или њене проводљивости у зависности од дубине. А кад се врати на површину, мала вредна подморница шаље прикупљене податке научницима, преко сателита.

Жеља творца „Слокома“ је да једног дана виде на стотине оваквих робота како крстаре океанима широм света док се њима управља из једне контролне станице. Из Кејп Кода, што да не?

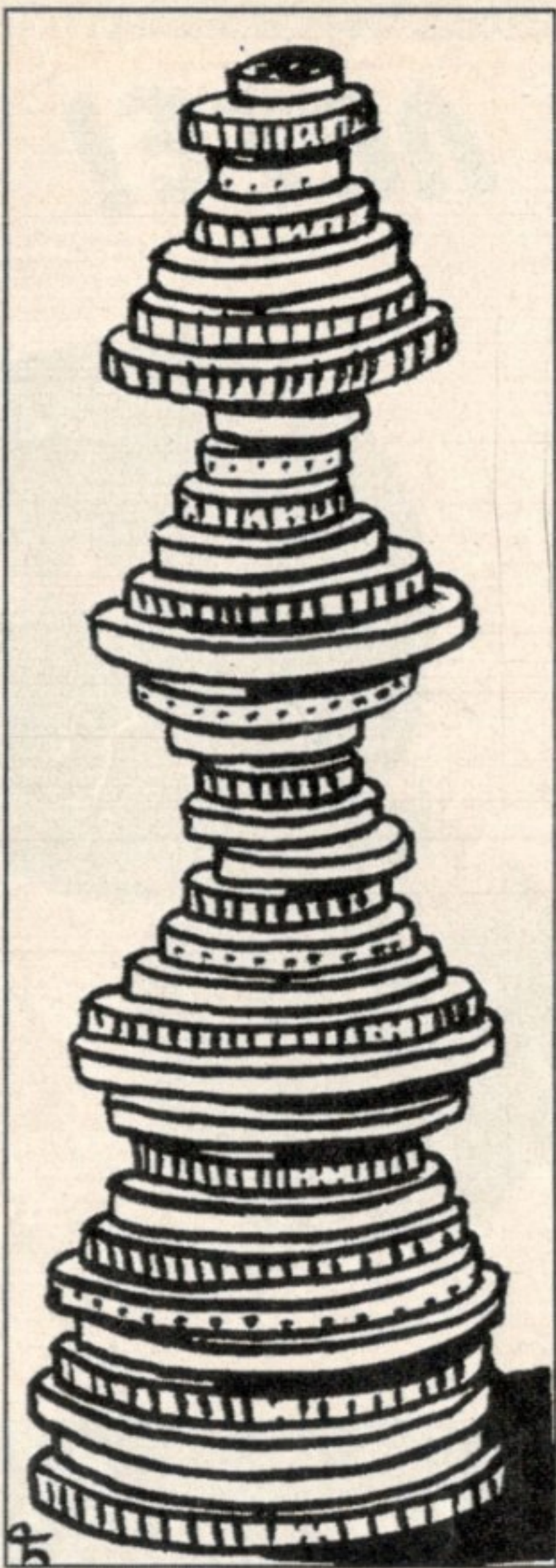
Батерија, шта то беше? За разлику од „Одисеје“ „Слокамово“ гориво је енергија која се ствара на разлици температуре између површине океана и много хладнијих морских дубина!

ЧИКА ШАХ

Шаховског мајстора и новинара Озрена Недељковића примио је у „Политику“ 1929. године Владислав – Влада Рибникар. Недељковић је у листу основао шаховску рубрику коју је водио све до 6. априла 1941. године када му је изишао последњи чланак. Владислав Рибникар, директор „Политике“, волео је шах и повремено га играо са новинарима. Кад је почео рат и „Политика“ више није излазила, Озрен Недељковић је, по позиву, одлазио једном недељно у кућу код Владе Рибникара – да би играли шах и разговарали. То се дешавало у преподневним часовима, па би гост био задржан и на ручку. Мали син Рибникара запазио је честог госта у кући са шаховском таблом, па га је прозвао „Чика Шах“. Шаховске партије су игране све док домаћин није напустио Београд и отишао у партизане.

ШАХОВСКИ МЕЦЕНА

Хамилтон – Расел Фредерик Густав (1867–1941) један је од великих шаховских мецена прошлости. То је био енглески шаховски радник, благајник Британске шаховске федерације (1928–1939), а затим њен председник (1939–1941). Приликом оснивања Светске шаховске федерације – ФИДЕ – био је донатор и дао је средства од којих је основан стални фонд те шаховске организације. Године 1927. даровао је победничком тиму у мушкој конкуренцији (Шаховска олимпијада) прелазни пехар. То је сребрна посуда, у целости позлаћена, са великим дршкама висине 54 центиметра, при врху обима 58 cm, а при основи 52 cm, тежине три килограма и 700 грама.

Овај пехар је у власништву ФИДЕ и од 1927. године додељује се победнику Шаховске олимпијаде или, како се раније говорило, Турнира нација. На њему су урезане речи: „Међународна шаховска федерација. Куп међународних такмичења у шаху, поклон Фредерика Густава Хамилтон – Расела“. Овај пехар био је три пута на олимпијадама у претходној Југославији (Дубровник, 1950, Скопље 1972. Нови Сад, 1990).

РАЗУМЕ ПОЗИЦИЈУ

Експшампион света у шаху Василиј Смилов скоро 50 година је у браку са Надеждом – Надом Андрејевном. Она га често прати на шаховска такмичења, а за време партије седи и прати игру свог супруга. Из првог брака она је имала сина Волођу Селимановог, талентованог шахисту са којим је шах играо, и учио га, његов поочим Васја. Волођа је био на путу ка шаховским висинама. Постао би велемајстор – говорио је Смилов. Али, трагична смрт младог шахисте ставила је тачку на све планове. Његова мајка Надежда у потпуности се посветила свом супругу и омогућила му да буде шаховски активан и у 77. години живота, што је у свету јединствен случај.

Новинари су једном питали жене велемајстора: колико познају шах. Одговори су били различити. Али, један је ушао у свет анегдота.

Надежда Андрејевна је рекла: – Ја шах не играм, али разумем позицију на шаховској табли.

Кад је то чуо велемајстор шаха и клавира Марк Тајманов, са мало туге је признао: – Ја шах играм, али позицију на табли често не разумем!

ЖИГ СА ШАХОВСКОМ ТЕМОМ

Већ годинама се велика шаховска такмичења или јубилеји обележавају издавањем шаховских марака или жигосањем пошиљки посебним поштанским жигом чија је садржина посвећена одређеном шаховском догађају.

Први жиг са шаховском темом појавио се 1923. године у Немачкој. Али, жиг није потекао из неког великог града, већ из једног познатог „шаховског села“ које се зове Борстендорф. У њему постоји фабрика шаховских фигура. Пошта у Бостендорфу пустила је 1923. године у промет жиг на коме се рекламира индустрија папира, израда шаховских фигура, шаховских табли и дечјих клавира.

Други шаховски жиг у историји шаховске филателије појавио се 1927. године у Мађарској, у граду Кечкемету у коме је игран велики шаховски турнир. На њему је победио Александар Аљехин са 12 поена. На турниру је играло 20 шахиста који су у првој фази били подељени у две групе од по десет. Затим су из сваке групе четворица првопласираних сачињавали нову групу, а следећа четворица из обе групе сачињавала су нову. Последња четворица на овом турниру после првог круга – отишла су у гледаоце.

Илустровао Растко Ђурић

AIR FRANCE

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВНИК

ИГРЕ НА ВИСИНИ

ВАН ГОГОВ ЛАВИРИНТ

Цртачица Франс де Раншен поставила је лавиринт на чувеном платну Винсента ван Гога „Црква у Оверу – на – Оази”. Улаз је обележен. Нађите излаз!

РЕШЕЊЕ НА СТРАНИ 58

ПОЛИТИКНИ

51

ЗАБАВНИК

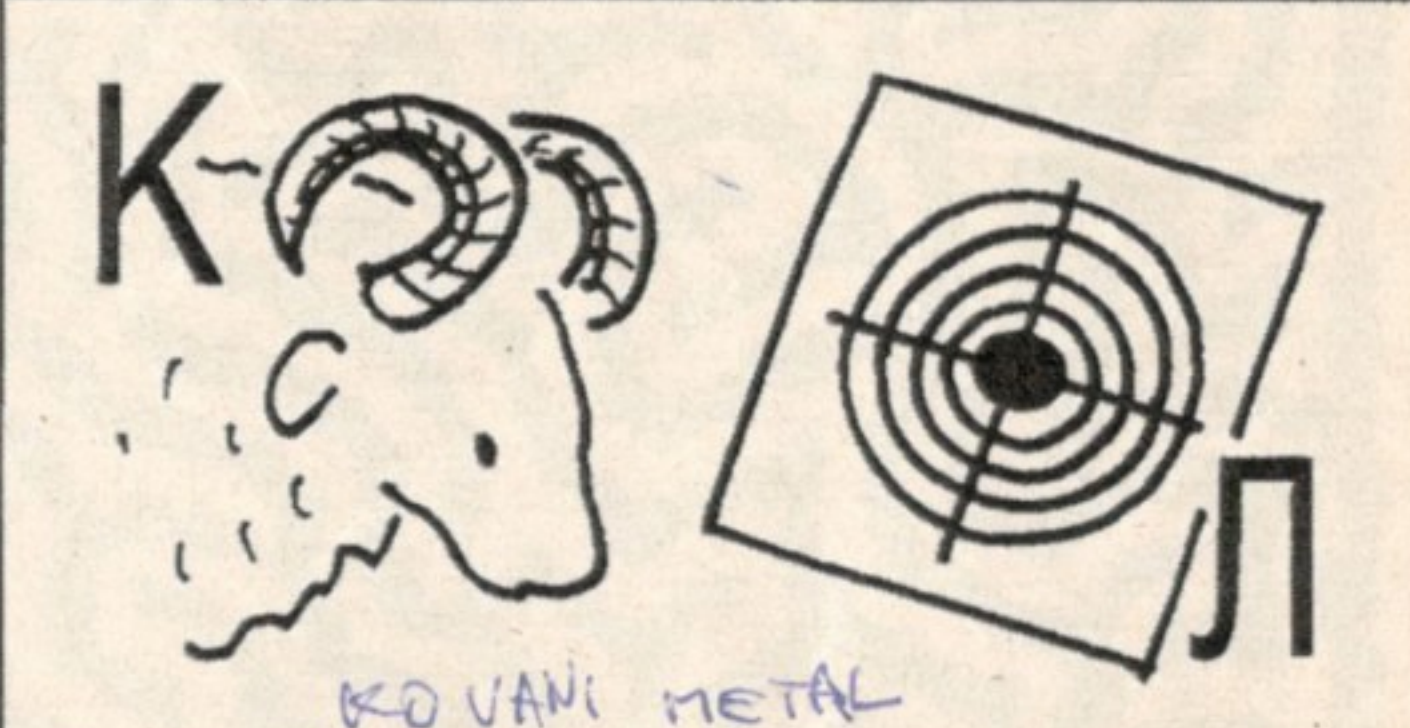
		АУТОР: СЕМ СТОУН	НАШ КОШАР- КАШ	НЕПРО- ФЕСИО- НАЛКА	ПИСАЦ КОМЕН- ТАРА
ПЛАНИНА У КАНАДИ		Б	А	К	
ФАБРИКА ПОСУЂА ИЗ ЦЕЉА		Е	М	О	
ЈАМАЈКА (скр.)		Ј	А	М	
ГРЧКА БОГИЊА ОСВЕТЕ СЕВЕР		А	Т	Е	
ПОСПАН БУГАРСКА РАДИО- ТЕЛЕВИ- ЗИЈА		Б	Р	Т	
ПОЛИТИ- КИН ЗАБАВНИК	НЕПЕР ПЛАНИНА У ШУМА- ДИЈИ	НАЗАД НЕТО- РЕГИСТАР ТОНА (скр.)	ДОБОЈ	СТАРА МЕРА ЗА ТЕЖИНУ ГЛУМИЦА СА СЛИКЕ	
ОСОБА ПРЕДО- ДРЕЂЕНА ЗА НЕШТО					
ТОКСИНИ				ОБИМ ТОЛСТО- ЈЕВ РОМАН	
ЛИСИЧИЈА ОРЕПИНА			ВРЕЋА ОД КОСТРЕТИ ЛУКА У АЛЖИРУ		
ИНИЦ. ГЛУМИЦА АЛЕКСИЋА		РЕКА У МОНГО- ЛИЈИ БАЈАР, ШАМАЈ		ОТАЦ ИЛИ МАЈКА	
СЛУЗАВА МАТЕРИЈА ИЗ МОРСКИХ АЛГА					
ЈУГ	ГЛ. ГРАД МАЛИЈА БЕГОВО ИМАЊЕ (МН.)				
ЕНГЛЕСКИ КОМИЧАР, ХИЛ ЖИТЕЉ ЕВРОПСКЕ ДРЖАВЕ			ИНИЦ. ГЛУМИЦА ДЕЛОНА ЗМАЈЕВИ		
ВАЗДУХ, ВАЗДУШНИ (ГРЧ.)		ПЕВАЧ, БЕ- ЛАФОНТЕ ПИТОМИ КЕСТЕН (МН.)			
13. И 4. СЛОВО АЗБУКЕ		ТАЛЕСОВ РОДНИ ГРАД ОТРОВНИ ГУШТЕР			
ГОМИЛА- ЊЕ БО- ГАТСТВА					
ГРАД У ШВАЈ- ЦАРСКОЈ		ЛИТВАН- СКИ (скр.)	И. Љ. ИНСТИТУТ ЗА МЕДИ- ЦИНСКА ИСТРАЖИЈЕ		
ШАХИСТ- КИЊА, ЗОРИЦА				ИСТА СЛОВА	
НЕПОЗНАТ ЧОВЕК					
ПОШТО- ВАТИ, УВАЖА- ВАТИ			ЦЕЛЗИЈУС		

СПОЈИТЕ ПАР

1. Вронски
2. Рудолф Буланже
3. Отело
4. Тристан
5. Фауст
6. Митке
7. Хамлет
8. Рет Батлер
9. Одисеј
10. Дон Жуан

а. Коштана
б. Маргарита
в. Елвира
г. Ана Карењина
д. Изолда
ђ. Мадам Бовари
е. Пенелопа
ж. Дездемона
з. Офелија
и. Скарлет О'Хара

РЕБУС (6, 5)

ДОМИНО УКРШТЕНИЦА

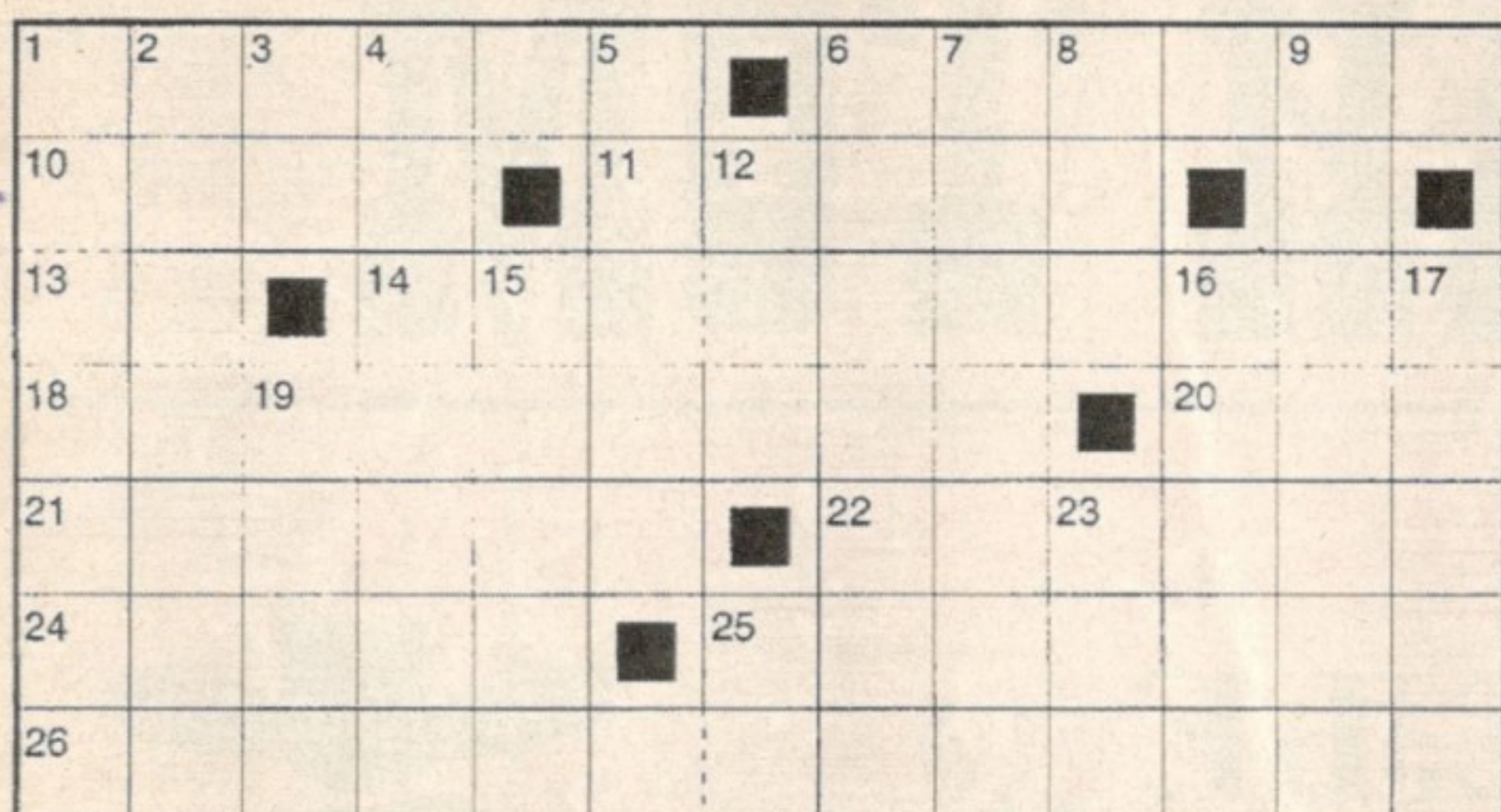
"Плочике" са словима и црним пољима распо-
редите у дијаграм тако да добијете исправну
укрштеницу. У смеру стрелица добићете имена и
презимена глумаца са слика.

Е	Ј	Н	В	Е	Р	А	К	О	И	С	Т
Л	Е	А	А	З	О	Р	А	■	Ш	■	Р
О	С	Т	М	А	Ј	■	Ч	Е	■	Ш	А
Н	А	Т	В	И	■	Л	И	Н	М	А	Ј
А	Н	У	О	Д	Е	Е	Т	У	О	М	А
О	К	С	К	Р	К	Т	И	Т	К	О	Р
В	Е	О	К	Л	К	Н	■	И	В	И	О
О	Н	■	Р	■	А	И	К	■	И	■	Л
■	А	С	И	С	Н	К	Л	Ф	Г	Т	■

М	А	Ј	К	Л	К	Е	Ј	Н
О	М	А	Р	А	Л	Е	К	
К	О	Р	И	С	Н	О	Е	Т
А	К	О	В	И	В	Б	О	
Р	А	О	Д	Е	О	Н		
Ч	Е	К	Р	К	А	С		
В	И	О	Л	И	И	С	Т	
И	Л	Е	Т	У	■	Р		
Г	Т	Т	И	У	■	А		
В	Е	Р	И	И	А	Т		
А	З	О	М	К	■	А	Н	У
М	А	Ј	К	Л	Ф	О	К	С

УКРШТЕНИЦА

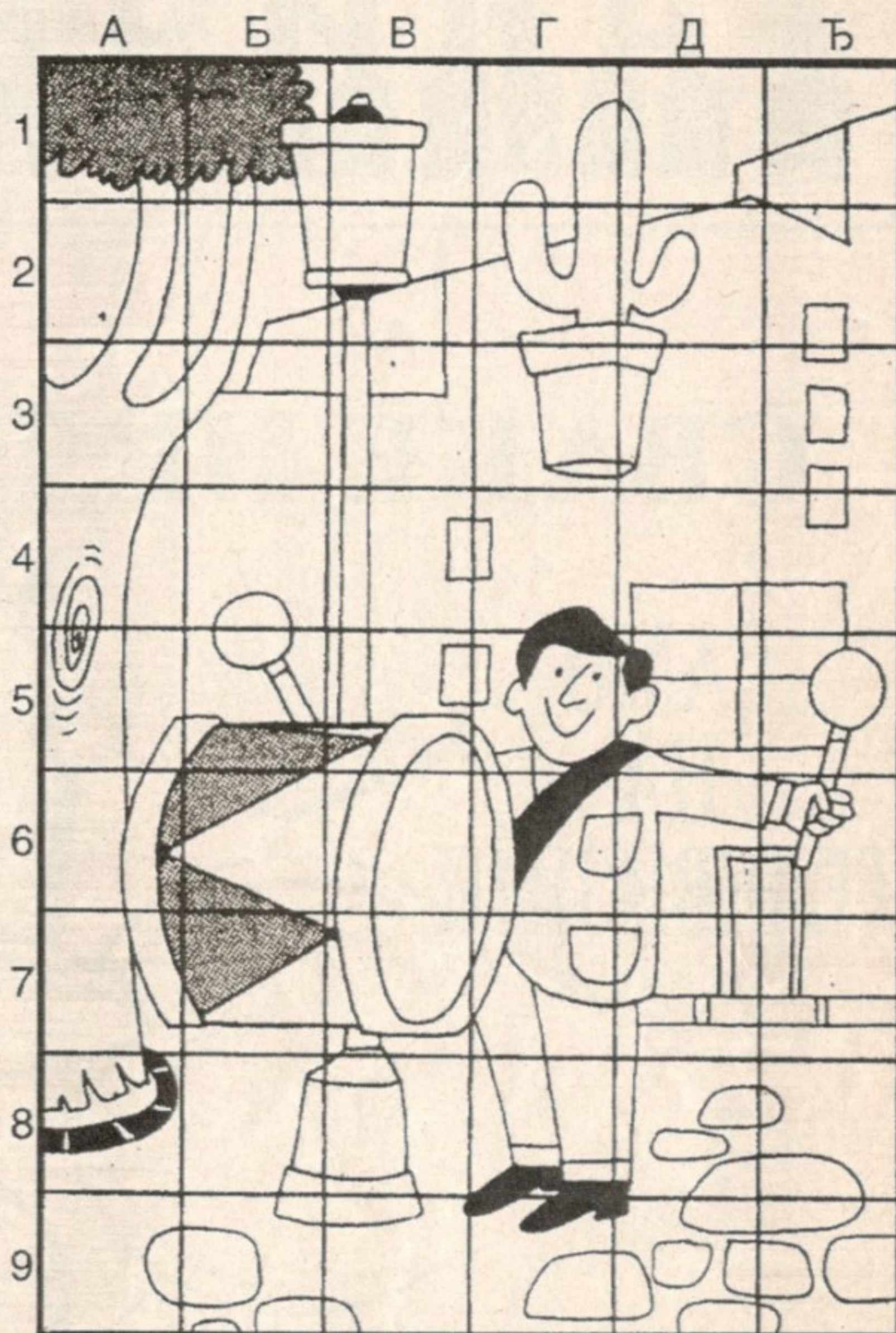
ВОДОРАВНО: 1. Туга, 6. Старогрчки град-држава, 10. Израелска новинска агенција, 11. Узгајивач репе, 13. Ауто-ознака за Лесковац, 14. Глумица са слике доле, 18. Стефан Миленковић, 20. Грубо сукно, 21. Естетичари, 22. Ескимска блуза, 24. Велики морски гребен, 25. Сањати, 26. Певач црногорских народних песама.

УСПРАВНО: 1. Писац са слике горе, 2. Неверници, 3. Име глумца Марвина, 4. Прилично малено, 5. Итал. лука на Јадрану, 6. Женско име, Спасенија, 7. Ортак, 8. Град у Француској, 9. Имати потребу, 12. Ам. филмски критичар, Џемс, 15. Страно мушко име, 16. Природа, 17. Песник, Милан, 19. Лопатица за чишћење плуга, 23. Показна заменица, 25. Иницијали певачице Каран.

ИСТИ КВАДРАТИ

Пронађите четири пара истих квадрата!

ОСМОСМЕРКА

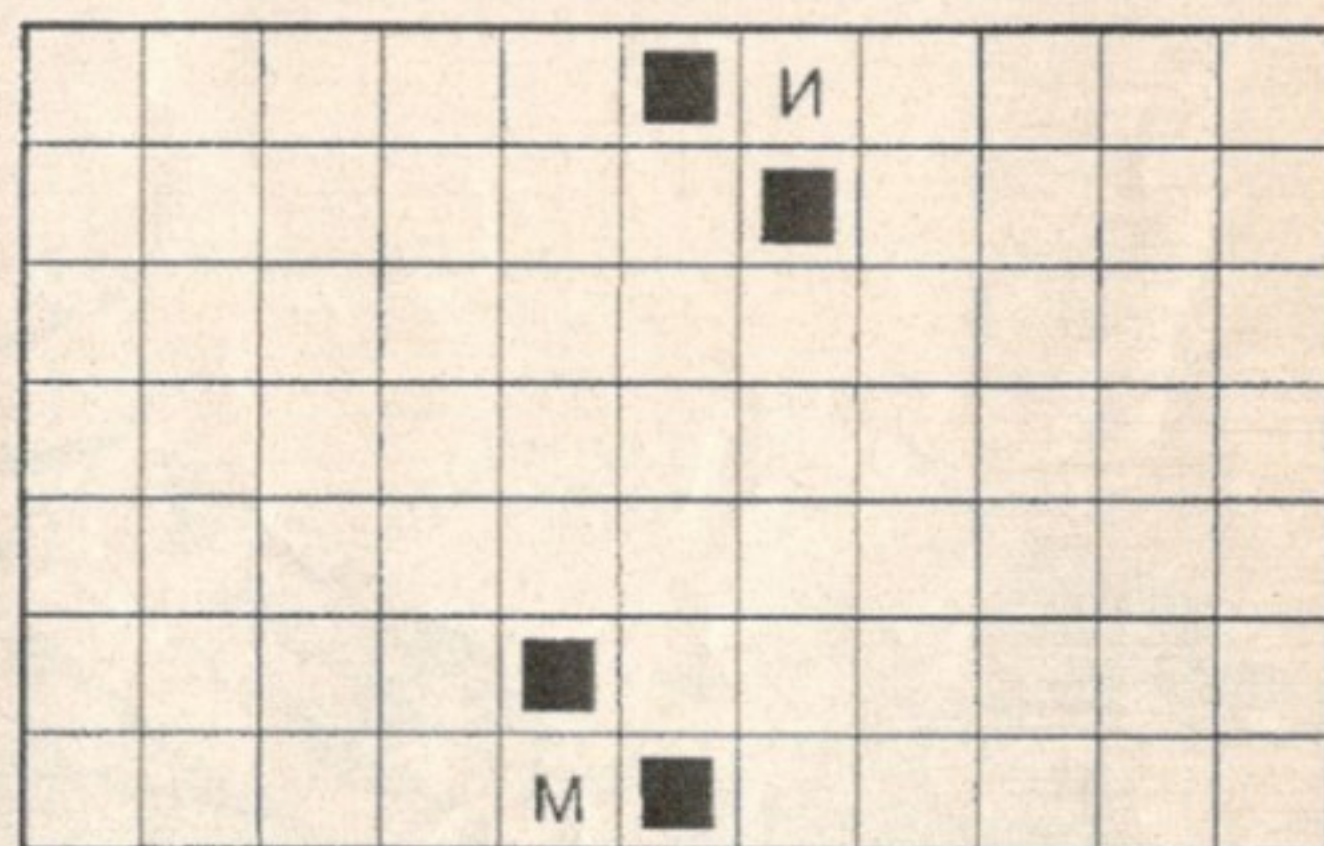
У осмосмерци пронађите називе минерала са списка. Пет преосталих слова дају назив плавог драгог камена.

АЛБИТ, АПАТИТ, БАНАТИТ, БАРИТ, БЕЛУТАК, БЕРИЛ, БИХАЦИТ, ВАЛЕНТИНИТ, ВОЛФРАМИТ, ГАНИТ, ГРАНИТ, ДИЈАЛАГ, КАСИТЕРИТ, КОРУНД, ЛОЈОВАЦ, МОЛИБДЕНИТ, МОРИОН, НЕФЕЛИН, ООЛИТ, ПЕРТИТ, РИОЛИТ, РОДОХРОЗИТ, РУБЕЛИТ, САЛИТ, СМАРАГД, СТЕАТИТ, ТОНАЛИТ, ТОПАЗ, ТРЕМОЛИТ, ТРИДИМИТ, ФЛУОРИТ, ХАЛИТ, ХАЛКОЗИН, ХЛОРИТ.

Т	Т	Т	Д	Г	А	Р	А	М	С	Н	И	З	О	К	Л	А	Х
И	И	Б	И	Х	А	Ц	И	Т	И	Т	А	Н	А	Б	С	П	Т
Н	З	Н	Г	Р	А	Н	И	Т	И	П	Е	Т	Г	Л	К	А	И
И	О	К	Е	В	О	М	И	Л	Е	Ф	Р	А	Т	А	Б	Т	Р
Т	Р	И	О	Д	А	Л	Е	Т	Е	Е	Л	И	Т	И	А	И	Е
Н	Х	Ј	Р	Р	Б	Б	Х	Л	М	А	Л	У	О	И	Л	Т	Т
Е	О	А	Ф	О	У	И	И	О	Ј	А	Л	И	О	Л	Т	А	И
Л	Д	Л	Л	Р	М	Н	Л	И	Н	Е	Ф	И	Р	Р	И	Р	С
А	О	О	Л	И	Т	И	Д	О	Б	А	Р	И	Т	Е	И	Т	А
В	Р	П	Е	Р	Т	И	Т	И	М	И	Д	И	Р	Т	Б	Т	К

УКРШТЕНИЦА ЗА СТРПЉИВЕ

Распоређујући речи из пописа, уцртајте још четири поља која недостају.

ВОДОРАВНО: АКИРА, АОРИСТ, АРАНЖЕР, БИС, БОРЛАНД, ВОЛТИ, ИЗРАЗ, ИНСЕРТ, НЕК, ОЗ, РУМА, СИЈАМ, ТА, УВЕК, ШКАРТ.

УСПРАВНО: АЛКА, АМЕТИСТ, АРДОВ, АСК, БИЛ, ЗАРАСТИ, ЗРНА, КНЕЗОВИ, РЕ, РЕЈ, РО, РУЖ, ТРАКА, ТРИНА, ШИНОБУС.

Решења се налазе на странама "Мале поште".

ТАЛИЧНИ ТОМ

ЦРТАНИ ФИЛМОВИ

СВАКЕ НЕДЕЉЕ

У 9 и 30 сати

САМО
НА
ТЕЛЕВИЗИЈИ

ЗАБАВНИКОВ

Кад ширчи по земљи, не може да превали више од 4,8 километара на сави иако да ја свако дете може ситићи и преситићи. Али, кад се докопа гране или лијане, вере се вешито

И на шлу и на гранама кенгури с дрвећа делују несиретино. Они се само сиретино веру

као мачка или најсиретињији мајмун

ТАРЗАН МЕЂУ КЕНГУРИМА

Већ и обичан кенгур, та „диновска бува“ како многи кажу у шали, која, иако велика као човек, скаче као да има опруге на задњим ногама, смешна је слика. Шта тек онда рећи за кенгура који се као мајмун вере и углавном живи на дрвећу? А такав кенгур постоји!

Код кенгура с дрвећа задње ноге су згрчене и преслабе да би он могао, као и сви остали припадници кенгурског рода, да скаче и по скакује. На земљи, по равном терену, он скакујући, никако скачући, може да постигне брзину од 4,8 километара на сат. И то кад трчи најбрже, кад спасава главу. Чак и тек поодрасло дете може тада да га стигне. Насупрот неразвијеним ногама, руке су му дугачке а мишићи на њима тако јаки да њима, не помажући се ногама, може као Тарзан чврсто да држи лијану и вере се уз њу. То ипак није његов једини начин пењања: он може да се пење уз дрво као мачка служећи се канцама или техником хватања и уздицања као мајмун.

Као циркузонт почетник

Нашавши се у круни дрвета, он полако и опрезно балансира на задњим ногама, клати се, посрће, само што не падне, служећи се при томе својим пола метра дугачким репом као што се цирку-

ски вештаци, док ходају по жици, служе мотком да одрже или поврате поремећену равнотежу. Ти његови напори подсећају на настојања циркусних почетника да се одрже на ужету. Ако овај кенгур ипак падне, чак и са висине од 18 метара, он не само што неће слојити ногу већ је неће ни угнути: његове ноге су толико јаки и еластични амортизери.

И поред све неспретности малог кенгура, дугачког око 60 центиметара и тешког 13 килограма, прашуме Нове Гвинеје и североистичне Аустралије стални су и једини дом ове смешне животиње.

Иако необичан, неспретан, ни налик на своје остале сроднике, кенгур с дрвећа успео је да преживи безбројне векове историје наше планете. У свом природном окружењу кенгур с дрвета има мало непријатеља од којих мора баш да стрепи. На тлу, највећи непријатељ су му (тачније речено могли би му бити) динго и дивљи пас. Али, док дланом о длан, он је од њих већ побегао на високо дрво. Циновска змија, питон? И поред своје пужевске брзине, он

ипак може да умакне змији. Остају још аустралијски домороци и Папуанци који се увек обрадују кад им се на трпези нађе испечен кенгур с дрвета. Али, ко да се пење на 30 метара високо дрво само због једног доброг ручка?

Кенгур с дрвета храна просто сама улеће у уста: лишће, дивље смокве, лепезаста папрат. Свој дневни оброк он спретно и могло би се рећи отмено убацује у уста прстима само једне руке. Храну жваће гласно мљацкајући и то мљацкање је, уосталом, и једини звук који у животу производи. На уживање у храни утроши дневно највише два и по сата а остало време може мирно да посвети доколицы.

Седам месеци уз мајку

Од двадесет четири сата дневно кенгур продрема и проспава и свих петнаест. Кад се спрема за одмарање, он просто угура своју стражњицу у рачву неке гране да не би случајно у сну пао, а главу сличну медвеђој и покривену меком длаком спусти на своје груди

и – отплови у царство снова. Тек кад сунце растера хладну ноћну маглу, он се буди и хита – ако овај глагол у вези с њим уопште може да се употреби – да утоли глад.

Мужјаци кенгура с дрвећа углавном су усамљеници који своју територију обележавају „мирисом“ из једне жлезде на грудима. У те њихове територије увлаче се три до четири женке које чине њихов харем.

Женка носи младунче само 32 дана. Оно на свет долази сићушно, од једва два центиметра, и потпуно је голо. Као код свих кенгура, и ово младунче мора да се, као црвић, пробија највише кроз густо крзно своје мајке и да се просто стрмоглави у торбу на њеном трбуху. Ту ће оно, вођено нагоном, наћи једну њену брадавицу за коју ће се просто залепити као за једино упориште и једини извор хране.

Тек кад буде имало осам седмица, младунче ће први пут провирити из мајчине торбе и угледати свет око себе. Седам недеља касније усудиће се да крене на свој први излет међу гранчице. У поређењу са кенгурчићима који се рађају и живе на земљи, оно се споро развија: никакво чудо пошто малишан мора да сазрева у мајчиној торби све док постоји опасност да се стрмоглави с дрвета.

Још седам месеци младунче остаје код своје мајке уз коју се чврсто приљубљује кад год му се приспава.

К. В.

Уређује: Вишо Недељковић

Илуструје Љубомир Милојевић Љубац

Рат комарцима!

Моји родитељи имају лепу кућу за одмор у околини Београда, али шта вреди кад у њој не можемо да опстанемо од комараца. Тата је хтео да купи неки нови, електронски „растеривач“ комараца, али се поколебао јер му је неко рекао да је штетан по здравље. Да ли је ово тачно?

ГОЦА
Београд

Овај, како ти кажеш „растеривач“ већ неколико година продаје се и користи у свету, електронски је и ради на принципу појачане фреквенције звука који испушта мужјак комарца. Та фреквенција износи 200 до 300 херца, што значи да је петнаест пута јача од оне коју одашиље овај инсект и тако привлачи женке. А како нас онако немилосрдно уједају управо женке комараца, апарат, уместо да их привуче, одбија их. Електронске вибрације које он изазива доводе до стреса женки и оне чак постају неспособне за даље размножавање.

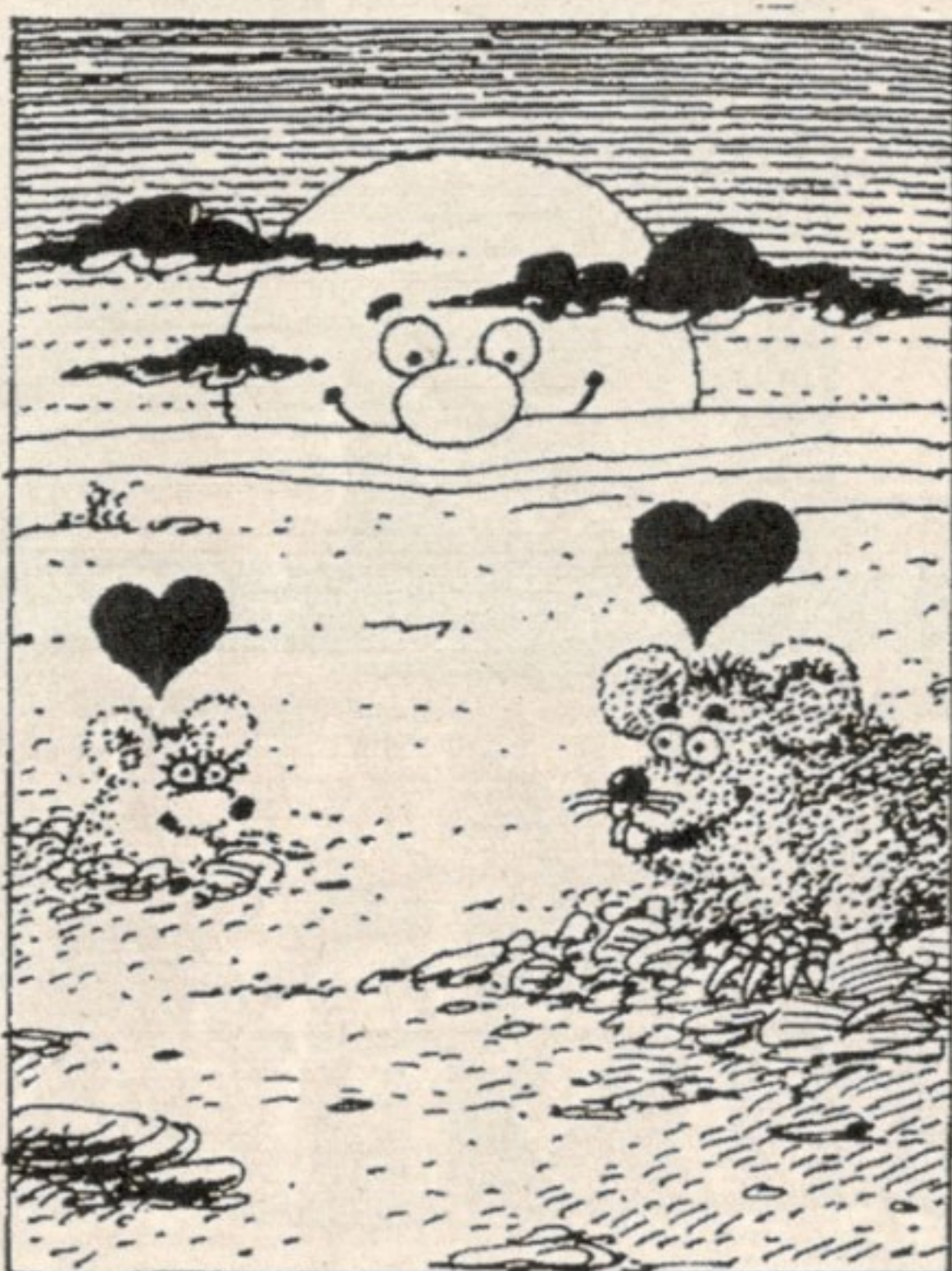
Овај апарат може успешно да делује на простору не већем од тридесетак квадратних метара и уопште није штетан по здравље људи јер наше уво подноси фреквенције и до двадесет хиљада херца. Уз сваки овај апарат постоји и декларација којом се потврђује да је дозвољена његова употреба и продаја.

Рекордери и рекордери

Познато је да међу сисарима своје будуће младе најдуже носе у стомаку они највећи, кит и слон, али ме занима ко од сисара најбрже доноси младе на свет.

ЗАГОРКА ДЕНИЋ
Неготин

Рекордер међу сисарима је једна од најмањих – женка златног пустињског хрчка. Од дана оплодње до тренутка када донесе на свет младе, прође само шеснаест дана. Али ни то није све. И њени младунци су посебни рекордери

међу младунцима сисара, јер само после три до шест дана постају способни за потпуно самосталан живот. За овако „брз“ живот разлози леже у природним условима у којима живи пустињски златни хрчак. Суровим условима живота и циклусима пустиње прилагодио се на најбољи могући начин. Кад прве капи кише оросе пустињско тло после неколико месеци непрекидне жеге, из рупа у песку излећу хрчци да би свако нашао себи пар и провео један од најкраћих медених месеца, свега пола дана. А онда, свако се повлачи у свој ранији усамљенички живот. После само шеснаест дана женка доноси на свет дванаест младих од којих се двоје рађа мртво а двоје она сама поједе јер има само осам сиса за дојење. Храни их и о њима се стара само три до највише шест дана, а онда их избацује из легла јер њене залихе хране нису довољне за све и сви би били осуђени на смрт. Уколико од легла преживи и двоје због многих непријатеља (пустињска лисица, змија, шкорпија), продужење врсте ће бити успешно.

Шинтоизам пре будизма

Желео бих да пресудите у једној опклади. Наиме, да ли је будизам настао у Јапану или у Индији?

РАТКО

Бијело Поље

Многи заиста мисле да су корени будизма у Јапану, што је погрешно. Будизам је у Јапан стигао, преко Кореје, из Индије, земље порекла ове вере. Пре будизма, најстарија вера у Јапану је био шинтоизам, или религија о чистоти душе, како је називају Јапанци. У почетку, верници су одлазили у шуме и на осамљеним местима размишљали о чистоти душе и порукама богова. Тек касније подигнути су храмови у којима је почасно место заузимало огледало као симбол чистоте душе. Пре сваке молитве верници су обављали ритуал купања да би пред богове изашли очишћени од свих земаљских брига. Разлика између шинтоистичких верника и свештеника нема, осим што су ови имали нарочите огртаче.

Иако је стигао у Јапан у време док је шинтоизам имао дубоко упориште, будизам је, и поред жестоких отпора, ипак пустио корене захваљујући веома упорним свештеницима. Будино учење се састојало у самоодрицању, љубави према ближњем и веровању у поновно рођење после смрти.

Шта су Фламандци

Занима ме којој групи народа припадају Фламандци, који су познати и по свом славном сликару Рубенсу.

ВИОЛЕТА ЛАЗИЋ

Батајница

Фламандци припадају германској групи народа у којој су Немци, Холанђани, Данци, Швеђани, Норвежани и Енглези. Фламандци се први пут помињу још у 2. веку пре нове ере као народ који је настањивао области између Северног мора, Рајне, Дунава и

Карпата. Данас Фламандци живе у Фландрији, односно у области северне и западне Белгије, у северној Француској (департман Норд) и у јужној Холандији. Фламандци су већински народ Белгије и има их око седам милиона. У погледу језика и културе веома су сродни Холанђанима, па су књижевност и уметност ова два народа веома тесно повезане. Поред Рубенса, најпознатији фламандски сликари су Ван Дајк, Бауер и Тенирс који су стварали у време барока, у 17. веку.

Центлмен са цилиндром

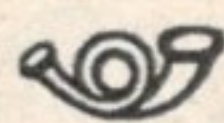
Да ли је онај елегантни чика са фраком и цилиндром на флаши вискија „Џони Вокер“ нека историјска личност или само обичан цртеж?

М. ДОШЕН
Зрењанин

Једно од најцењенијих жестоких пића на свету је и „Џони Вокер“, шкотски виски који је почео да се прави још у прошлом веку. Центлмен у фраку, нацртан на етикети овог пића, у ствари је оснивач ове шкотске дестилерије. У Шкотској је било уобичајено да ово пиће носи име власника, па се тако и оснивач ове дестилерије Џони Вокер, осим што је пићу позајмио своје име, нашао и у лику центлмена са фраком.

Улица Браће Недић

Занима ме ко су били браћа Недић јер станујем у улици која је названа по њима.

ЗДРАВКО
Београд

Као и многе улице у Београду и ова је добила име по јунацима из наше, националне, историје. Дамјан и Григорије Недић били су српски хајдуци и јунаци из Првој српској устаника. Познатио је и у народним песмама ојевано њихово јунаштво и херојска поједињавања код манастира Чокешине 16. априла 1804. године. Са малом групом својих сабораца херојски су се сукобили са мношвом турцима и наглављеним Турцима, одолевали најзадима и, иако смртно рањени, храбрили своје другове да наставе борбу.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

Скандинавка: Дак, Емо, ЈАМ, Ате, снен, БРТ, н, ока, кандидат, отрови, О, срт, арар, МА, Онон, агар-агар, Ј, Бамако, Бени, АД, аер, Хари, лг, Милет, богаћење, Авер, ил, Николин, анонимац, ценити, Ц; Спојите пар: 1г, 2ђ, 3ж, 4д, 5б, 6а, 7з, 8и, 9е, 10в; Ребус: ковани метал ("К" ован и мета "Л"); Домино укрштеница: Мајкл Кејн, Омар, алеа, корисност, акови, вео, ра, одеон, чекрк, ас, виолинист, и, Летуш, р, гт, Тит, ша, Верн, инат, азоик, Ану, Мајкл Фокс; Укрштеница: жалост, Спарта, Итим, репар, р, ЛЕ, Ава Гарднер, виолинист, аба, естети, анорак, ртина, сневати, Никола Каровић; Исти квадрат: Б8 и Д3, Г1 и Ђ8, А2 и В6, А9 и Б4; Осмосмерка: сафир; Укрштеница за стрпљиве: шкарт, израз, инсерт, Рума, нек, аранжер, оз, Акира, та, Борланд, бис, увек, аорист, Сијам, волти.

Енигматске стране припрема:

ЕД "Борђе НАТОШЕВИЋ", Сомбор

Уређује Славко Бован

Аутори: Ж. Димовић, А. М. Јанковић, М. Милин, Ј. Недић и С. Бован.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
БРОЈ 2373

YU ISSN 0032-339X

Први број «Политикиног Забавника» изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Генерални директор «ПОЛИТИКЕ А. Д.»
Хаџи Драган Антић

Издаје и штампа ПОЛИТИКА А. Д.
11000 Београд, Македонска 29

Ликовно графички уредник Душан Глушан
Графички уредник стилиста Горан Војиновић
Редакција Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Слободанка Делибашић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција

Радое Савић и Зоран Петканић

Секретаријат Зорица Филиповић

Дописници «ПОЛИТИКЕ» из иностранства:

Петар Поповић (Москва), Дарко Рибни-

кар (Њујорк), Душан Симић (Лондон),

Бошко Јакшић (Рим), Верица Рупар

(Будимпешта) Момчило Пантелић

(Пекинг), Боровој Ердељан (Атина)

Редакција «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»

Македонска 29, 11001 Београд, П. факс 124.

Телефони: секретаријат 3224-471,

редакција 3224-483, техничка редакција

3226-620, централа 3224-191 и 3225-761,

претплата: 3228-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1,

телефон 3220-645.

Рукописи, фотографије и цртежи се не

враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата за нашу земљу:

1 месец 39,00 дин. 3 месеца 117,00 дин.

6 месеци 234,00 дин.

Претплата на жиро рачун број:

40801-603-2-47280, уз обавезну назнаку:

«ПОЛИТИКА А. Д.» – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ

«ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

Полугодишња – возом: 90 DEM или противвред-

ност осталих валута. Полугодишња авионом:

I група-Европа: 150 DEM. II група-Блиски исток:

150 DEM. III група-Африка, Азија: 158 DEM.

IV група-Америка, Канада: 165 DEM. V група-

Далеки исток: 165 DEM. VI група-Јужна Америка:

175 DEM. VII група-Аустралија: 178 DEM. или

противвредност осталих валута

• Претплата се врши преко DEUTSCHE BANK AG

FRANKFURT/M (BLZ 500 700 10) на рачун КОМЕР-

ЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД, Београд, број: 9359662, у

противвредности USD или DEM у корист:

«ПОЛИТИКА А. Д.» – Београд, левизни рачун

број: 70400-07021747 који се води код

Комерцијалне банке АД - Београд. Код уплате

обавезно навести - «Сврха плаћања» ПРЕТПЛАТА

НА ЛИСТ «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК». Копију

уплате обавезно послати на факс: ++381 11 3228

776 или на адресу:

«ПОЛИТИКА А. Д.» 11000 БЕОГРАД,

29. НОВЕМБРА 24, ЈУГОСЛАВИЈА

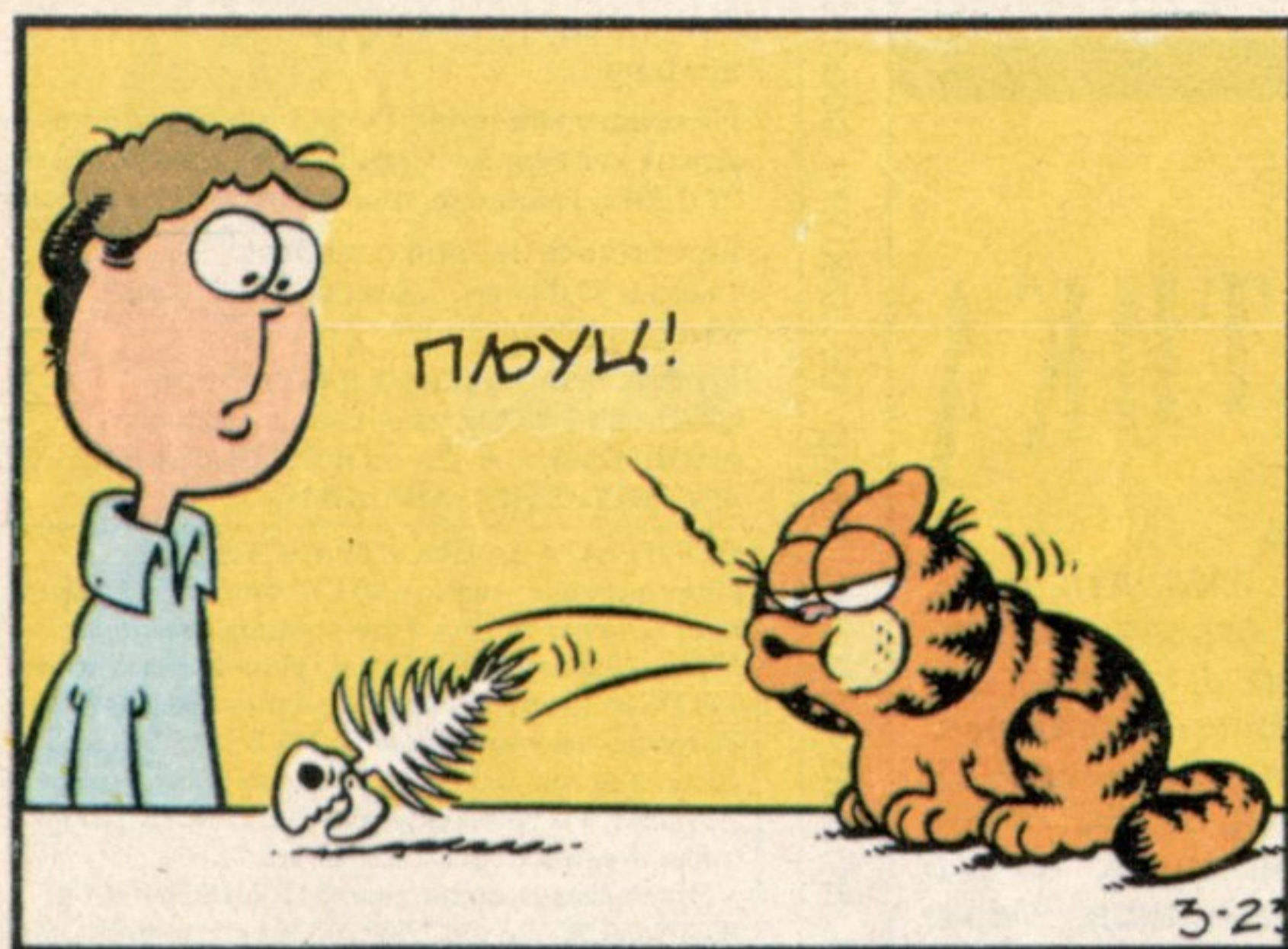
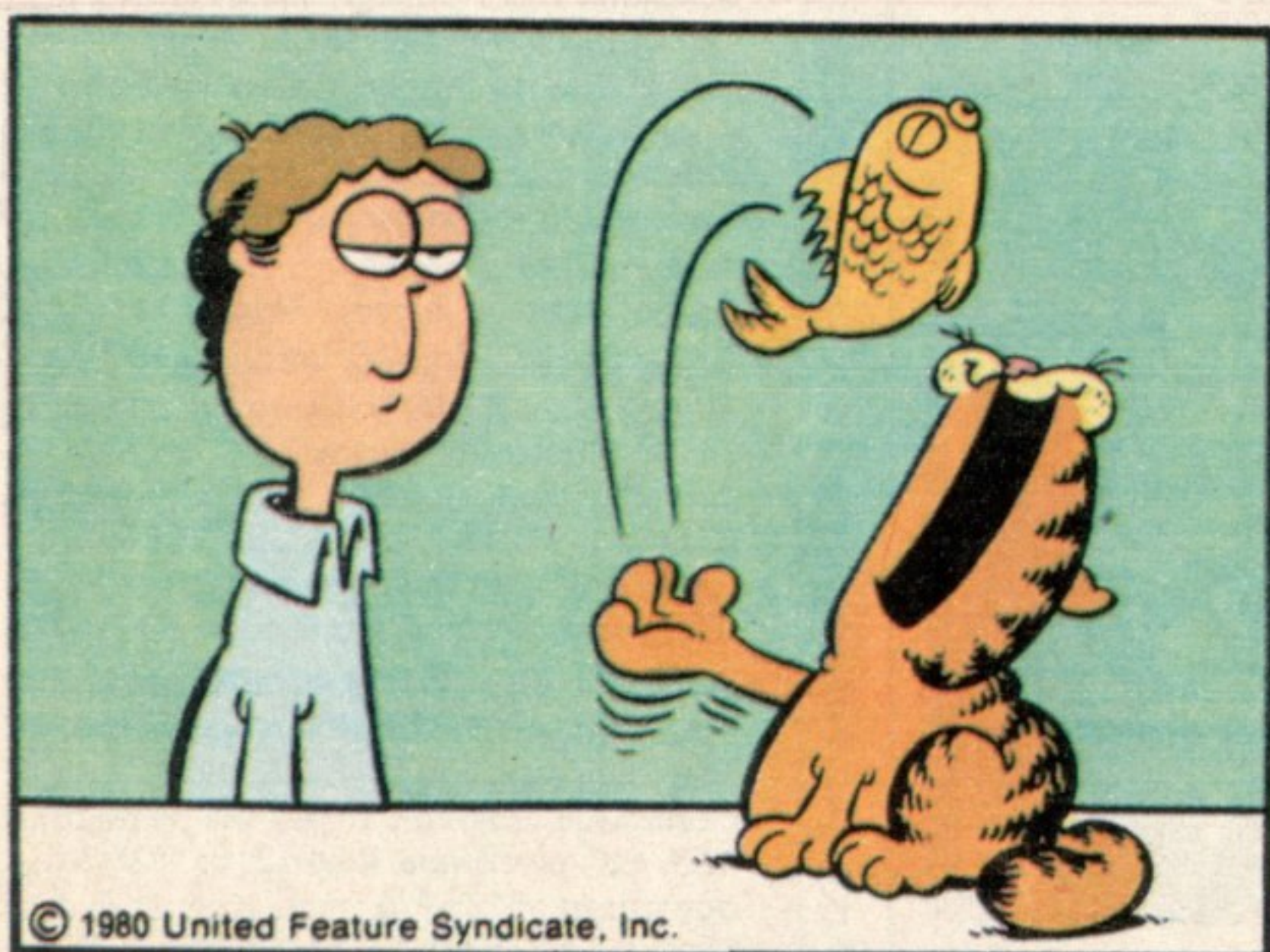
• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун у

Франкфурту/М, а копију уплате на факс:

++381 113226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примамо.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

AIR FRANCE

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВНИК

ИГРЕ НА ВИСИНИ

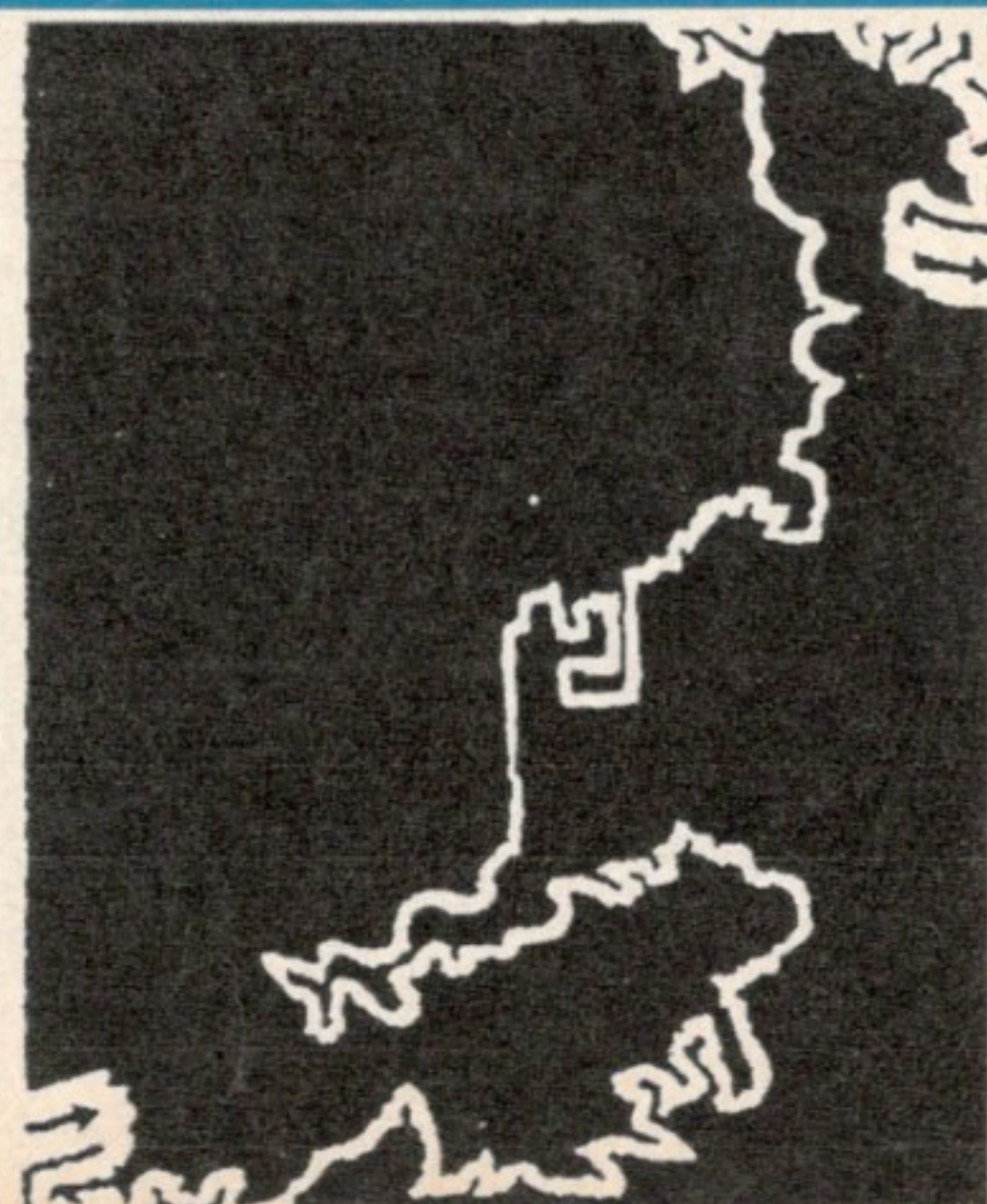
РЕШЕЊА

ВАН
ГОГОВ
ЛАВИРИНТ

ПОЛИТИКНИ

58

ЗАБАВНИК

РЕКЛИ СУ...

0

ИСТОРИЈИ

Историја човечанства постоје све више и више шрка између образовања и каласирофе.

Херберт Џорџ Велс
енглески књижевник
(1866–1946)

После свега, сутра је нови дан.

Маргарет Мичел
америчка књижевница
(1900–1949)

* * *

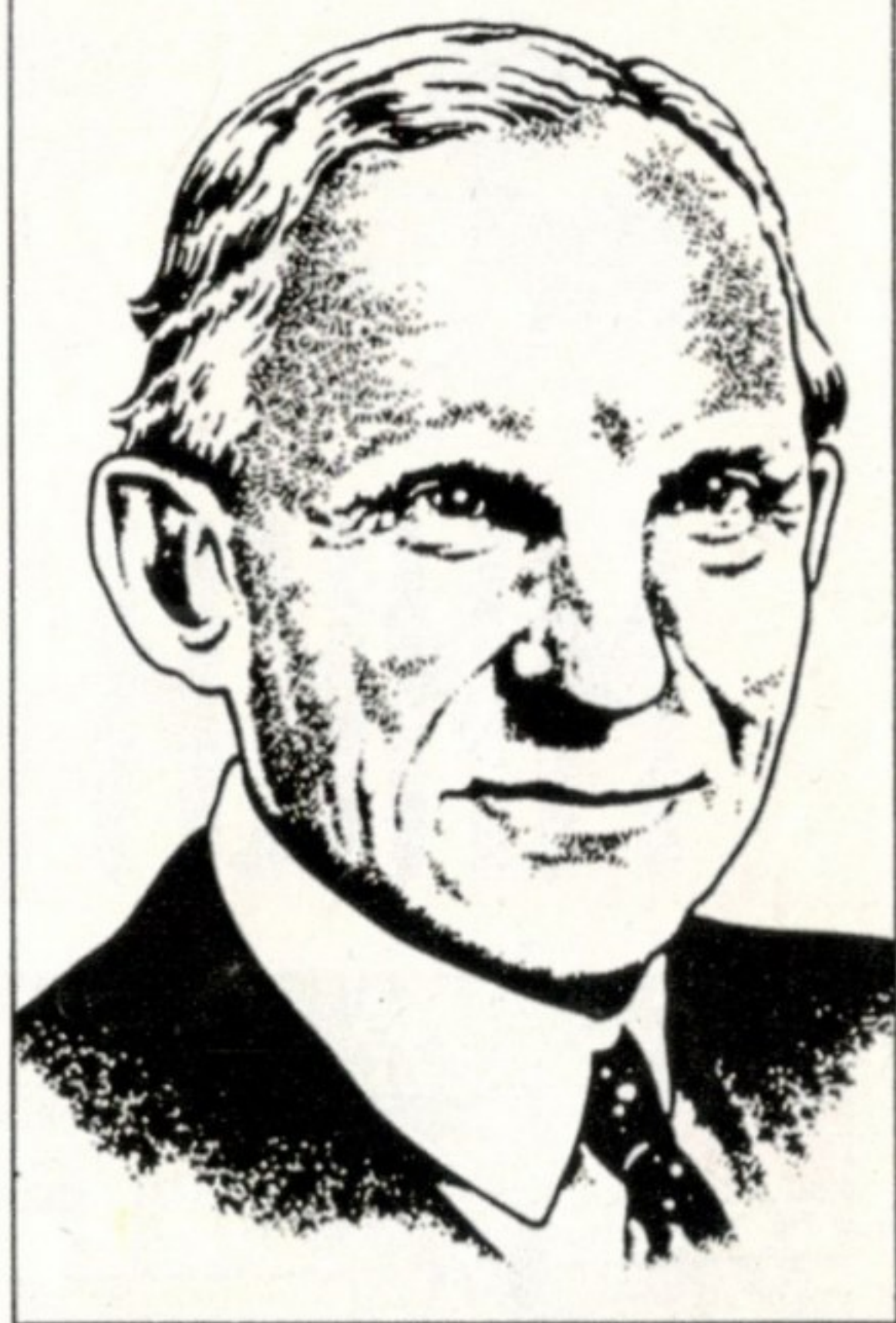
Историја није оно што мислиш; историја је оно што зајамљаш.

Непознати аутор

* * *

Историја је деспилација гласина.

Томас Карлајл
шкотски историчар и филозоф
(1795–1881)

Историја је мање-више брбљарија.

Хенри Форд
амерички произвођач аутомобила
(1863–1947)

0

ЗАКОНУ

И

АДВОКАТИМА

✍

Сваки закон о шћамји шћишћи шћамју само онако како би курјак чувао овце.

Душан Поповић
новионар и преводилац
(1884–1919)

Уз добро правосуђе, најређе ствари на свету су бисери и дијаманти.

Томас Карлајл
шкотски историчар и филозоф
(1795–1881)

✍

Закон је руја без гна.

Свен Аксел Валенгрен
шведски књижевник и
новионар
(1865–1896)

Лоши закони су најбоља врста шираније.

Едмунд Берк
енглески политичар
(1729–1797)

✍

Закони беру кожу сиромашнима, а бојаши људи доносе законе.

Оливер Голдсмит
енглески књижевник
(1730–1774)

ПОЛИТИЊИ

59

ЗАБАВНИК

